

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

.....

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Συμβούλιο

85/614/EOK:

- ★ Οδηγία του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1985 για την τροποποίηση, λόγω της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, της οδηγίας 85/384/EOK για την αμοιβαία αναγνώριση των πτυχίων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων στον τομέα της αρχιτεκτονικής και τη θέσπιση μέτρων για τη διευκόλυνση της πραγματικής άσκησης του δικαιώματος εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών 1

Επιτροπή

85/615/EOK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 1985 σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 85 της συνθήκης EOK (IV/30.373 — P & I Clubs) 2

85/616/EOK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 1985 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης EOK (IV/30.665 — Villeroy & Boch) 15

85/617/EOK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 1985 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης EOK (IV/30.839 — Sperry New Holland) 21

85/618/EOK:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 1985 σχετικά με διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης EOK (IV/30.739 — Siemens/Fanuc) 29

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 20ής Δεκεμβρίου 1985

για την τροποποίηση, λόγω της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, της οδηγίας 85/384/ΕΟΚ για την αμοιβαία αναγνώριση των πτυχίων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων στον τομέα της αρχιτεκτονικής και τη θέσπιση μέτρων για τη διευκόλυνση της πραγματικής άσκησης του δικαιώματος εγκατάστασης και ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

(85/614/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη την πράξη προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, και ιδίως το άρθρο 396,

Εκτιμώντας:

ότι, λόγω της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, ενδείκνυται να γίνουν ορισμένες τεχνικές προσαρμογές στην οδηγία 85/384/ΕΟΚ⁽¹⁾, για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της από το Βασίλειο της Ισπανίας και τη Δημοκρατία της Πορτογαλίας επί ίσης δάσης με τα άλλα κράτη μέλη·

ότι, δυνάμει του άρθρου 2 παράγραφος 3 της συνθήκης προσχώρησης, τα όργανα των Κοινοτήτων μπορούν να θεσπίσουν, πριν από την προσχώρηση, τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 396 της πράξης προσχώρησης, τα οποία τίθενται σε ισχύ με την επιφύλαξη και από την ημερομηνία της έναρξης ισχύος της εν λόγω συνθήκης,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1986, υπό την επιφύλαξη της έναρξης ισχύος της συνθήκης προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, το άρθρο 11 της οδηγίας 85/384/ΕΟΚ τροποποιείται με την προσθήκη των κατωτέρω:

«ι) στην Ισπανία

- ο επίσημος τίτλος του αρχιτέκτονα (título oficial de arquitecto) που χορηγούν το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών ή τα πανεπιστήμια,

κ) στην Πορτογαλία

- το πτυχίο “diploma do curso especial de arquitectura” που χορηγούν οι Σχολές Καλών Τεχνών της Λισαβώνας και του Porto,
- το πτυχίο αρχιτέκτονα (diploma de arquitecto) που χορηγούν οι Σχολές Καλών Τεχνών της Λισαβώνας και του Porto,
- το πτυχίο “diploma do curso de arquitectura” που χορηγούν οι Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών της Λισαβώνας και του Porto,
- το πτυχίο “diploma de licenciatura em arquitectura” που χορηγεί η Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Λισαβώνας,
- το πτυχίο “carta de curso de licenciatura em arquitectura” που χορηγούν το Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Λισαβώνας και το Πανεπιστήμιο του Porto.»

Άρθρο 2

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 31 παράγραφος 1 της οδηγίας 85/384/ΕΟΚ.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 1985.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

R. KRIEPS

(¹) ΕΕ αριθ. L 223 της 21. 8. 1985, σ. 15.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Δεκεμβρίου 1985

σχετικά με διαδικασία δάσει του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ
(IV/30.373 — P & I Clubs)

(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(85/615/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχωρήσεως της Ελλάδας, και ιδίως τα άρθρα 6 και 8,

τις κοινοποιήσεις στις 18 Ιουνίου 1981, 27 Ιουλίου 1984 και 20 Φεβρουαρίου 1985 των 17 συλλόγων προστασίας και εγγύησης (Protection and Indemnity Clubs) —των οποίων τα ονόματα αναφέρονται στο παράρτημα—, σχετικά με την συμφωνία International Group Agreement,

το ουσιώδες περιεχόμενο της αίτησης και της κοινοποίησης⁽²⁾ που έχει δημοσιευθεί σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17.

Εκτιμώντας ότι δεν υπέλεσαν στην αντίληψη της Επιτροπής άλλα σημαντικά πραγματικά περιστατικά, μετά την ανωτέρω δημοσίευση δάσει του άρθρου 19 παράγραφος 3, ούτε υποβλήθηκαν παρατηρήσεις, ώστε να μην υλοποιήσει η Επιτροπή την πρόθεσή της να δεχθεί το αίτημα για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης:

αφού ζήτησε τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

- (1) Στις 18 Ιουνίου 1981, 17 σύλλογοι προστασίας και εγγύησης (Protection and Indemnity Clubs-συνεταιριστικές, μη κερδοσκοπικές ενώσεις που παρέχουν ορισμένα είδη θαλάσσιας ασφάλισης) (P & I Clubs), των οποίων τα ονόματα και οι διευθύνσεις αναφέρονται στο παράρτημα, κοινοποίησαν στην Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού αριθ. 17, το κείμενο μιας μεταξύ τους συμφωνίας που επρόκειτο να θέσουν σε εφαρμογή και για την οποία ζητούσαν

αρνητική πιστοποίηση ή εναλλακτικά απαλλαγή σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης.

Η συμφωνία που είναι γνωστή ως International Group Agreement (IGA), άρχισε να ισχύει από τις 8 Δεκεμβρίου 1981.

- (2) Μετά από προκαταρκτική εξέταση, η Επιτροπή έκρινε ότι η συμφωνία περιελάμβανε έναν αριθμό ρητρών, που δεν θα μπορούσαν να εξαιρεθούν δάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3. Ως εκ τούτου, στις 18 Φεβρουαρίου 1983, κίνησε τη διαδικασία και, στις 24 Φεβρουαρίου 1983, απέστειλε στους αιτούντες ένα κατάλογο αντιρρήσεων, με σκοπό να εκδώσει απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 6 του κανονισμού αριθ. 17.
- (3) Μετά από συζήτηση με την Επιτροπή, οι σύλλογοι υπέβαλαν, την 1η Νοεμβρίου 1983, υπόμνημα που περιείχε προτάσεις για τροποποίηση της IGA. Οι σύλλογοι έθεσαν το ερώτημα κατά πόσον η Επιτροπή ήταν διατεθειμένη να εκδώσει μία ανακοίνωση του άρθρου 19 παράγραφος 3 όσον αφορά την IGA, στην περίπτωση που επιφέροντο οι τροποποιήσεις, σύμφωνα με τις προτάσεις του υπομνήματος.
- (4) Την 1η Δεκεμβρίου 1983, η Union of Greek Shipowners και Greek Shipping Co-Operation Committee, τα μέλη των οποίων είναι και μέλη των συλλόγων P & I, κατέθεσαν επίσημη καταγγελία σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 17, που αφορούσε:
- i) τη συμφωνία, με περιεχόμενο παρόμοιο με αυτό της IGA, που είχε τεθεί σε εφαρμογή από τους συλλόγους P & I πριν από την υπογραφή της IGA,
  - ii) την IGA, όπως κοινοποιήθηκε και υπογράφηκε,
  - iii) την IGA, όπως τώρα προτάθηκε να τροποποιηθεί.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 9 της 11. 1. 1985, σ. 11.

- (5) Στις 12 Ιουλίου 1984, η Επιτροπή απηύθυνε στους συλλόγους P & I έκθεση αιτιάσεων, στην οποία δήλωσε ότι, αφού εξέτασε τις διαθέσιμες πληροφορίες, θεωρούσε ότι υπήρχε διακαιολογητική βάση του πορίσματος, ότι ορισμένες ρήτρες της IGA ήταν ενάντιες προς τις διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 και δεν πληρούσαν τους όρους για να τύχουν απαλλαγής βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3.
- (6) Στις 27 Ιουλίου 1984, οι σύλλογοι P & I κοινοποίησαν το κείμενο της τροποποιημένης IGA (IGA 1984), για το οποίο ζήτησαν την έκδοση αρνητικής πιστοποίησης και επικουρικά απαλλαγή βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης. Το κείμενο αυτό άρχισε να ισχύει στις 31 Ιουλίου 1984.
- (7) Στις 2 Αυγούστου 1984, η Επιτροπή πληροφόρησε τους συλλόγους ότι, ελλείψει συμφωνίας ως προς όλα τα σημεία της έκθεσης αιτιάσεων — (πράγμα που θα επέτρεπε στην Επιτροπή να χορηγήσει απαλλαγή) —, έπρεπε να συνεχιστεί η διαδικασία του άρθρου 85 παράγραφος 1.
- (8) Στις 27 Σεπτεμβρίου 1984, οι σύλλογοι P & I ειδοποίησαν την Επιτροπή ότι, με την επιφύλαξη της θέσης τους στην τρέχουσα διαδικασία και σε ένδειξη προσπάθειας να ρυθμιστούν οι υποθέσεις βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3, ήταν έτοιμοι να τροποποιήσουν την IGA, έτσι όπως κοινοποιήθηκε το 1984.

A. Η συγκεκριμένη αγορά και οι επιχειρήσεις

- (9) Η ασφάλεια προστασίας και εγγύησης (P & I) είναι το καθιερωμένο όνομα για την ασφάλιση της αστικής ευθύνης και ορισμένων συμβατικών ευθυνών που προκύπτουν από την εκμετάλλευση πλοίων. Οι πρώτοι σύλλογοι προστασίας και εγγύησης, δημιουργήθηκαν στην Αγγλία τα μέσα του 19ου αιώνα. Η αρχή στην οποία βασίζονται είναι η αμοιβαιότητα και πιο συγκεκριμένα η αρχή ότι δεν αποτελούν εμπορικούς ασφαλιστές αλλά ενώσεις πλοιοκτητών, ναυλωτών, εφοπλιστών και διαχειριστών πλοίων, οι οποίοι συμφωνούν να μοιραστούν μεταξύ τους τις ευθύνες σε μη κερδοσκοπική βάση. Βασικά όλοι οι P & I σύλλογοι καλύπτουν τους ίδιους κινδύνους, αλλά υπάρχουν διαφορές όσον αφορά την έκταση του κινδύνου που καλύπτουν και την αποζημίωση.

Συνήθως ένας πλοιοκτήτης συνάπτει ασφάλεια για το σκάφος και τις μηχανές με εμπορικούς ασφαλιστές, ενώ η ασφάλιση της συμβατικής και αστικής ευθύνης καταρτίζεται σχεδόν πάντα με τα P & I Clubs.

- (10) Κάθε ένωση λειτουργεί σε συνεταιριστική μη κερδοσκοπική βάση προς όφελος των μελών της. Κάθε ένωση ασφαρίζει την αστική και συμβατική ευθύνη των μελών της στα πλαίσια της εκμετάλλευσης των πλοίων τους. Επί πλέον, οι ενώσεις συγκεντρώνουν και συλλογικά αντασφαλίζουν ευθύνες που υπερβαίνουν ορισμένα κατώφλια. Η «Ένωση» αυτή πραγματοποιείται από κοινού από όλους τους συλλόγους, οι οποίοι μοιράζονται τον κίνδυνο οιασδήποτε αγωγής αποζημιώσεως ασκούμενης καθ' οιουδήποτε μέλους

σύλλογου, η οποία υπερβαίνει το όριο που διατηρεί κάθε σύλλογος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, στην περίπτωση οιασδήποτε σοβαρής καταγγελίας εναντίον κάποιου συλλόγου, το βάρος φέρεται όχι μόνον από τα μέλη του συλλόγου αυτού αλλά ανάλογα, όσον αφορά το υπερβάλλον, από τα μέλη όλων των συλλόγων που αποτελούν την Ένωση. Η ίδια η Ένωση λοιπόν αντασφαλίζει στην παγκόσμια αγορά ευθύνες που υπερβαίνουν το όριο που ορίζει η Ένωση.

- (11) Οι διάφοροι σύλλογοι προστασίας και εγγύησης (P & I Clubs) που έχουν προσυπογράψει στη συμφωνία του διεθνούς ομίλου (International Group Agreement) ασφάλισαν περίπου το 90 % του παγκόσμιου τονάζ, κατά το 1979 και 1980. Κατά το 1980 το ωκεάνειο εμπορικό τονάζ που καταχωρήθηκε στα κράτη μέλη της ΕΟΚ ήταν περίπου 112,5 εκατομμύρια τόνοι, το σύνολο σχεδόν των οποίων ασφαλίθηκε εξ ολοκλήρου σε συλλόγους του διεθνούς ομίλου. Μπορεί να υπολογισθεί ότι, κατά το εισόδημα των συλλόγων από ασφάλιστρα ανήλθε σε ποσό κατά πολύ ανώτερο των 500 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ.

B. Η συμφωνία όπως κοινοποιήθηκε αρχικά

- (12) Κατωτέρω, στο τμήμα Γ, παρατίθενται τα ουσιαστά στοιχεία της συμφωνίας υπό τη σημερινή της μορφή, μετά τις τροποποιήσεις που περιείχοντο στην κοινοποίηση του 1984 και τις περαιτέρω τροποποιήσεις.

Εντούτοις, η συμφωνία περιείχε, έτσι όπως αρχικά κοινοποιήθηκε το 1981, ορισμένες ρήτρες που τροποποιήθηκαν μετά την παρέμβαση της Επιτροπής. Ακολουθεί μια περίληψη των κυριότερων ρητρών που η Επιτροπή επεδίωξε να τροποποιήσει:

- α) Η υποχρέωση ενός (νέου) συλλόγου («New Club») να μην προσφέρει, για πλοίο που είναι ήδη ασφαλισμένο σε άλλο (πρώτο) σύλλογο («Holding Club»), ασφάλιστρο κατώτερο από αυτό του πρώτου συλλόγου (δηλαδή τιμή στην οποία ο πρώτος σύλλογος είναι διατεθειμένος να ανανεώσει τη σύμβαση ασφαλίσεως), εκτός αν η τιμή του πρώτου συλλόγου υπερβαίνει ορισμένα όρια κανονικών τιμών «Going Rates».

Η υποχρέωση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να εμποδίζεται ή να περιορίζεται ο ανταγωνισμός στα ασφάλιστρα, καθώς η μόνη δυνατότητα που απέμενε στο νέο σύλλογο, για να αποκτήσει ως πελάτη εφοπλιστή που ήταν ήδη ασφαλισμένος σ' ένα πρώτο σύλλογο, και να εφαρμόσει άλλες τιμές, ήταν να αποδείξει στην επιτροπή εμπειρογνομόνων, που συστάθηκε βάσει της IGA, ότι οι τιμές του πρώτου συλλόγου δεν ήταν λογικές, δηλαδή υπερέβαιναν το ανώτατο ποσό που θεωρείτο λογικό στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Αν τόσο οι τιμές του πρώτου συλλόγου όσο και οι τιμές του νέου συλλόγου εκρίνοντο λογικές, ο νέος σύλλογος μπορούσε να ασφαλίσει τον εφοπλιστή μόνον εφόσον ευθυγράμμιζε, για τον πρώτο χρόνο, την προσφορά του μ' αυτή του πρώτου συλλόγου.

6) Ο προαναφερόμενος στο στοιχείο α) κανόνας προσφοράς ασφαλιστών αφορούσε όχι μόνο τα ήδη ασφαλισμένα πλοία αλλά επίσης τα νέα ή νεοαποκτηθέντα πλοία («κανόνας νέων πλοίων»).

Η άνευ άλλου εφαρμογή των κανόνων, που αφορούσαν τις προσφορές, στα νέα ή νεοαποκτηθέντα πλοία των εφοπλιστών, αποτελούσε έναν περαιτέρω περιορισμό στην ελευθερία του ασφαλιζόμενου να διαλέξει τον ασφαλιστή του.

γ) Οι κανόνες σχετικά με το διακανονισμό αποδέσμευσης.

Γνώμη της Επιτροπής ήταν ότι οι κανόνες που αφορούσαν τις οφειλές για αποδέσμευση, δηλαδή ποσά που χρεώνοντο στα μέλη που απέσυραν ένα σκάφος ή ένα στόλο από ένα σύλλογο, ώστε να καλυφθεί το δικό τους μερίδιο των ευθυνών που προέκυψε κατά τη διάρκεια της περιόδου που ήταν μέλη, και δεν έχει εκκαθαριστεί ακόμη κατά το χρόνο της αποχωρήσεώς τους, ήταν δυνατό να χρησιμοποιούνται για να ενισχύονται οι περιορισμοί στην αλλαγή συλλόγου.

δ) Οι κανόνες σχετικά μ' ένα ελάχιστο κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος για πετρελαιοφόρα («estimated total cost») (ETC).

Οι διατάξεις αυτές συνιστούσαν περιορισμούς του ανταγωνισμού, στο μέτρο που οι σύλλογοι συμφωνούσαν ελάχιστους βασικούς συντελεστές ασφαλίσεως που έπρεπε να τηρούνται όσον αφορά όλες τις πράξεις ασφαλίσεως πετρελαιοφόρων.

ε) Οι κανόνες που αφορούσαν τη σύνδεση και τη λειτουργία της Επιτροπής εμπειρογνομόνων.

Αν και οι κανόνες αυτοί δεν οδήγησαν σε σαφείς περιορισμούς, η Επιτροπή είχε τη γνώμη ότι το αντικείμενο ή τα αποτελέσματά τους ήταν να ενισχύονται οι δεσμοί μεταξύ των συλλόγων και ενδέχεται μάλιστα να συνέβαλαν στον περιορισμό των μεταπηδήσεων από ένα σύλλογο σε άλλο. Το σκεπτικό αυτό αφορούσε αφενός τη σύνθεση της Επιτροπής, η οποία δεν περιελάμβανε κανένα ανεξάρτητο μέλος, και αφετέρου τον κανονισμό λειτουργίας της Επιτροπής, ο οποίος δεν προέβλεπε δυνατότητα προσφυγής κατά των αποφάσεών της και επέτρεπε μόνο στα «πρόσωπα τα εξουσιοδοτημένα από τους συλλόγους» να συμβουλευούνται τα πρακτικά των συνεδριάσεών της.

Γ. Η συμφωνία όπως τροποποιήθηκε μετά την παρέμβαση της Επιτροπής

(13) Η τροποποιηθείσα συμφωνία που κατετέθη στην Επιτροπή στο τέλος των συζητήσεων σκοπεύει στη συμμόρφωση με τις αιτιάσεις, που αναφέρονται ανωτέρω στο τμήμα Β.

(14) Αναφορικά με τον καθορισμό ασφαλιστρού για σκάφη ήδη ασφαλισμένα:

α) Ο εφοπλιστής είναι κατ' αρχήν ελεύθερος να αλλάξει σύλλογο υπό τον όρο ότι το ασφαλιστρού που ζητά ο νέος σύλλογος δεν κρίνεται παράλογα χαμηλό από μια επιτροπή εμπειρογνομόνων.

6) Όμως για να δοθεί, ιδίως στον πρώτο σύλλογο, ένα διάστημα μεταξύ της ανακοίνωσης του εφοπλιστή ότι προτίθεται να αποχωρήσει και της απόφασης του συλλόγου σχετικά με τα ασφαλιστρα που προβλέπει για τα μέλη του για το επόμενο έτος, προβλέπεται ότι η ελευθερία αλλαγής συλλόγου τελεί υπό τον όρο σύναψης δεσμευτικής σύμβασης με το συμφωνημένο ασφαλιστρού μεταξύ του εφοπλιστή και του νέου συλλόγου, μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται αυτού κατά το οποίο θα ισχύσει το νέο ασφαλιστικό συμβόλαιο. Επιπλέον, αυτή η δεσμευτική συμφωνία πρέπει να κοινοποιηθεί στον πρώτο σύλλογο εντός προθεσμίας τριών ημερών από της συνάψεώς της. Υπό τον όρον ότι η δεσμευτική συμφωνία συνάπτεται και κοινοποιείται κατ' αυτόν τον τρόπο και ότι η τιμή δεν προσβάλλεται από τον πρώτο σύλλογο ή, αν προσβληθεί, κρίνεται εύλογη από την Επιτροπή εμπειρογνομόνων, ο εφοπλιστής μπορεί να συνάψει ασφάλεια με το νέο σύλλογο από τις 20 Φεβρουαρίου του επομένου έτους, ημερομηνία από την οποία ισχύει το νέο ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

γ) Δεδομένου ότι τα ασφαλιστρα με τα οποία ο νέος σύλλογος θα επιβαρύνει τα μέλη του κατά το επόμενο έτος δεν θα έχουν ακόμα παγιωθεί τον Σεπτέμβριο, όταν συνάπτεται η σύμβαση με τον εφοπλιστή που αλλάζει σύλλογο, το ασφαλιστρού που ορίζεται στη σύμβαση πρέπει να αντανακλά:

i) οιαδήποτε γενική αύξηση ή μείωση του ασφαλιστρού που αποφασίζει ο νέος σύλλογος για το επόμενο έτος,

ii) οιαδήποτε μεταβολή του ορίου των αξιώσεων της Ένωσης, και

iii) οιαδήποτε διακύμανση στο κόστος αντασφάλισης που κάνει η Ένωση.

Η προσαρμογή αυτή πρέπει να κοινοποιείται στον πρώτο σύλλογο.

δ) Ο πρώτος σύλλογος (Holding Club) μπορεί να ζητήσει από την επιτροπή εμπειρογνομόνων:

i) εντός 30 ημερών μετά την κοινοποίηση του ασφαλιστρού που συμφωνήθηκε με το νέο σύλλογο, να καθορίσει αν η τιμή που συμφωνήθηκε είναι εύλογη,

ii) εντός δύο εργασίμων ημερών μετά την κοινοποίηση του προσαρμοσμένου ασφαλιστρού, να καθορίσει αν η προσαρμογή αντανακλά με σαφήνεια στους παράγοντες που προαναφέρθηκαν.

Αν η επιτροπή εμπειρογνομόνων κρίνει ότι το συμφωνημένο ασφάλιστρο είναι αδικαιολόγητα χαμηλό ή ότι η προσαρμογή δεν αντανακλά επαρκώς τους προαναφερόμενους παράγοντες, ο νέος σύλλογος μπορεί παρ' όλα αυτά να ασφαλίσει τον εφοπλιστή, αλλά για δύο έτη θα έχει περιορισμένη δυνατότητα προσφυγής στην Ένωση («Pool»).

Αν δεν συναφθεί σύμβαση μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου, ισχύουν οι κανόνες της IGA, όπως αρχικά κοινοποιήθηκαν, δηλαδή ο νέος σύλλογος μπορεί να καθορίσει χαμηλότερο ασφάλιστρο στην εφοπλιστή από τον πρώτο σύλλογο, μόνο αν το ασφάλιστρο που ορίστηκε από τον πρώτο σύλλογο είναι παράλογο. Αν πάντως ορίσει χαμηλότερο ασφάλιστρο, και ο προσφερόμενος συντελεστής ασφαλιστρού από τον πρώτο σύλλογο αποδειχθεί ότι δεν ήταν παράλογα υψηλός, ο νέος σύλλογος έχει περιορισμένη δυνατότητα προσφυγής στην Ένωση. Πάντως, ο νέος σύλλογος είναι ελεύθερος να συνάψει σύμβαση με τον εφοπλιστή με τους ίδιους όρους όπως ο πρώτος σύλλογος.

(15) Αναφορικά με τα νέα πλοία:

α) Εφοπλιστής που έχει συνάψει δεσμευτική συμφωνία με νέο σύλλογο δάσει της διαδικασίας που προβλέπει την προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου (βλέπε προηγούμενη παράγραφο) για ένα ή περισσότερα πλοία, είναι στο εξής ελεύθερος να ασφαλίσει νέο (ή νεοαποκτηθέν) πλοίο, στο οποίο εφαρμόζονται αμέσως τα ασφάλιστρα του νέου συλλόγου, υπό τον όρο ότι τα ασφάλιστρα δεν κρίνονται από την επιτροπή εμπειρογνομόνων αδικαιολόγητα χαμηλά.

β) Στην περίπτωση που ο εφοπλιστής, τα πλοία του οποίου είναι ήδη ασφαλισμένα σ' ένα σύλλογο, δεν έχει μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου συνάψει δεσμευτική συμφωνία με νέο σύλλογο για ένα ή περισσότερα πλοία, τα νέα (η νεοαποκτηθέντα) πλοία του δεν μπορούν να ασφαλιστούν, από οποιοδήποτε σύλλογο, για το υπόλοιπο του τρέχοντος έτους, με ασφάλιστρα κατώτερα από αυτά που προσφέρονται από τον πρώτο σύλλογο, εκτός αν τα ασφαλιστρα αυτά κριθούν από την επιτροπή αδικαιολόγητα υψηλά.

(16) Αναφορικά με τους διακανονισμούς:

α) Όταν ο σύλλογος, από τον οποίο αποχωρεί ο εφοπλιστής, απαιτεί διακανονισμό των οφειλών του, για να καλύψει τη συμμετοχή του στις εκκρεμείς οφειλές του συλλόγου σε σχέση με τα έτη κατά τα οποία ήταν μέλος, αλλά για τα οποία δεν έχει γίνει εκκαθάριση, ο εφοπλιστής έχει την ευχέρεια να καταβάλει ένα ποσό απαλλαγής ή να παράσχει τραπεζική εγγύηση για το μερίδιό του στις εκκρεμείς οφειλές.

β) Στην περίπτωση που ο εφοπλιστής θεωρεί το ποσό της απαλλαγής υπερβολικό, μπορεί, εντός 20 εργασίμων ημερών, να ζητήσει από την επιτροπή εμπειρογνομόνων ν' αποφανθεί αν το ποσό της απαλλαγής συμφωνεί με το συντελεστή ή τη μέθοδο υπολογισμού των ασφαλιστρού που έχει οριστεί από τους διευθυντές του πρώτου συλλόγου και εφαρμόζεται σε όλα τα μέλη του σε παρόμοιες συνθήκες, και, αν όχι, κατά πόσον το ποσό της απαλλαγής είναι εύλογο.

γ) Πάντως, ο πρώτος σύλλογος μπορεί να επιβάλει, σαν προϋπόθεση για την άσκηση του δικαιώματος του εφοπλιστή να ζητήσει την κρίση της Επιτροπής, τη δημόσια κατάθεση του απαιτούμενου ποσού της απαλλαγής ή την παροχή τραπεζικής εγγύησης για το ποσό αυτό. Η παρακαταθήκη ή η εγγύηση επιστρέφεται ή αίρεται στο μέτρο που αποφασίσει η επιτροπή εμπειρογνομόνων υπέρ ασφαλιζόμενου.

(17) Αναφορικά με το ελάχιστο κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος για πετρελαιοφόρα.

Το ελάχιστο ασφάλιστρο που προβλέφθηκε στη συμφωνία που αρχικά κοινοποιήθηκε απαλείφθηκε. Αντ' αυτού προβλέπεται ότι:

α) Κάθε προσδιορισμός ασφαλιστρού για πετρελαιοφόρα πρέπει να περιλαμβάνει με σαφήνεια τα ακόλουθα στοιχεία κόστους:

- i) αξιώσεις μέσα στα πλαίσια για τα οποία εγγυάται ο σύλλογος,
- ii) συνεισφορές σε αξιώσεις αποζημίωσης της Ένωσης,
- iii) κόστος αντασφάλισης,
- iv) διοικητικό κόστος.

β) οι σύλλογοι συμφωνούν να συστήνουν ετήσια ένα εύλογο ελάχιστο ποσό όσον αφορά τις αξιώσεις της Ένωσης.

(18) Σύνθεση και λειτουργία της επιτροπής εμπειρογνομόνων

Η σύνθεση της Επιτροπής περιέχει τώρα ένα ανεξάρτητο στοιχείο που πριν δεν προβλέπετο. Εκτός από δύο μέλη —ένα από κάθε άμεσα ενδιαφερόμενο σύλλογο, δηλαδή τον πρώτο και το νέο σύλλογο—, διοριζόμενα από έναν κατάλογο Α, η Επιτροπή θα περιλαμβάνει ένα τρίτο μέλος, διοριζόμενο από έναν κατάλογο Β (πρόσωπα που δεν αποτελούν τα μέρη της διαφοράς και είναι αποδεκτά ως ανεξάρτητα πρόσωπα με επαγγελματική πείρα). Στον κατάλογο Α θα περιλαμβάνονται ένας ή περισσότεροι διευθυντές, υπάλληλοι ή μέλη καθενός συλλόγου ή των διαχειριστών του, διορισμένοι από το συγκεκριμένο σύλλογο. Πρόσωπο του καταλόγου Α δεν επιτρέπεται να διορίζεται στην επιτροπή εμπειρογνομόνων από το σύλλογο που έθεσε το όνομά του στον κατάλογο αυτό ή από σύλλογο που αντασφαλίζει ή αντασφαλίζεται από τον εν λόγω σύλλογο. Τα δύο επιλεγόμενα

από τον κατάλογο Α μέλη ορίζουν από κοινού ένα τρίτο μέλος του καταλόγου Β και, στην περίπτωση που δεν συμφωνήσουν σχετικά εντός τριών εργασίμων ημερών, ο εν λόγω διορισμός γίνεται από το Γραμματέα της επιτροπής εμπειρογνομόνων.

Η επιτροπή εμπειρογνομόνων, που ενεργεί ως διαιτητής σύμφωνα με τους αγγλικούς νόμους περί διαιτησίας του 1950 και του 1979, θα αποφαινεται με γραπτές αιτιολογημένες αποφάσεις.

- (19) Οι σύλλογοι, σύμφωνα με την επιστολή τους της 27ης Σεπτεμβρίου 1984 (βλέπε σημείο 8), συνήψαν μια τροποποιημένη συμφωνία διεθνούς ομίλου. (IGA 1985) η οποία άρχισε να ισχύει στις 20 Φεβρουαρίου 1985.
- (20) Σε απάντηση της δημοσίευσης της ανακοίνωσης σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. Α, η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις των Union of Greek Shipowners και Greek Shipping Committee, κάθε μία των οποίων είχε ήδη υποβάλει, την 1η Δεκεμβρίου 1983, επίσημη καταγγελία σύμφωνα με το άρθρο 3 εν λόγω του κανονισμού.

Για την υπαγωγή της IGA σε εξαίρεση, προβλήθηκαν οι εξής γενικές αντιρρήσεις:

- γενικά οι τέσσερις όροι για την εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 85 δεν τηρούνται,
- ειδικότερα η ανατρεπτική προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου είναι ανέφικτη και ανεφάρμοστη. Οι καταγγέλλοντες προτείνουν την ημερομηνία της 30ής Νοεμβρίου, με το επιχείρημα ότι στη πράξη οι ζητούμενες πληροφορίες και λεπτομέρειες δεν θα έχουν ληφθεί και επεξεργασθεί πριν τις 30 Νοεμβρίου,
- ο συνδυασμός της ανατρεπτικής προθεσμίας της 30ής Σεπτεμβρίου με την εφαρμογή κανόνων προσδιορισμού ασφαλιστρών σε νέα πλοία είναι απραγματοποίητος. Ως εκ τούτου, οι καταγγέλλοντες προτείνουν ή την μη εφαρμογή των κανόνων προσδιορισμού ασφαλιστρών σε νέα πλοία, ή, εναλλακτικά, την ανατρεπτική προθεσμία της 30ής Νοεμβρίου.

Οι αντιρρήσεις αυτές δεν θεωρούνται δάσιμες από την Επιτροπή για λόγους που θα αναπτυχθούν σ' αυτή την απόφαση. Πάντως, ο κυριότερος, λόγος απόρριψης αυτών των καταγγελιών, είναι ότι οι υποβαλλόμενες αιτιάσεις είναι καθαρά θεωρητικές και οι καταγγέλλοντες δεν παρείχαν αποδείξεις που να στηρίζουν τους λόγους διαφωνίας τους.

Θα πρέπει επίσης να τονισθεί ότι πριν να διανεμίει την έκθεση αιτιάσεων της στις 12 Ιουλίου 1984 (βλέπε σημείο 5), η Επιτροπή έλαβε από αρκετούς μεμονωμένους πλοιοκτήτες, καθώς και από ενώσεις εφοπλιστών, όλους μέλη των P & I Clubs, όπως και οι καταγγέλλοντες, 15 περίπου επιστολές υποστήριξης της IGA.

Αυτοί οι πλοιοκτήτες, που μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστούν την πλειοψηφία των πλοιοκτητών στην Κοινότητα, διαχώρισαν πλήρως τη στάση τους από

αυτήν της Union of Greek Shipowners και την Greek Shipping Cooperation Committee.

Υπέδειξαν μάλιστα ότι το υφιστάμενο σύστημα των συλλόγων προστασίας και εγγύησης (P & I Clubs) είναι ωφέλιμο για τους πλοιοκτήτες τόσο για τις προσφερόμενες υπηρεσίες, όσο και επειδή παρέχεται ζοφικής σημασίας κάλυψη δάσει της «τιμής κόστους» και οποιαδήποτε απειλή στην ισορροπία αυτού του συστήματος είναι επιζήμια όχι μόνο για τα συμφέροντα των πλοιοκτητών αλλά και όλων των ενδιαφερόμενων από τις μεταφορές. Η αποδυνάμωση της συμφωνίας «Ένωσης» θα είχε δύο επιβλαβή αποτελέσματα: πρώτον, οι σύλλογοι δεν θα ήταν πλέον γενικότερα σε θέση να ικανοποιούν τις εναντίον τους απαιτήσεις, σε περιπτώσεις σοβαρών ατυχημάτων, και δεύτερον, σημαντικές εκ μέρους τρίτων απαιτήσεις ενδεχομένως να παρέμεναν ανικανοποίητες, με συνέπεια να μετακυληθεί στο γενικότερο κοινωνικό σύνολο το κόστος που θα προέκυπτε από την αδυναμία του κλάδου να επληρώσει τις υποχρεώσεις του.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

A. Άρθρο 85 παράγραφος 1

- (21) Το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει, σαν ασυμπίδαστες με την κοινή αγορά, όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

Το άρθρο 85 εφαρμόζεται τόσο σε συμφωνίες σχετικές με υπηρεσίες όσο και σε συμφωνίες σχετικές με αγαθά.

- (22) Οι σύλλογοι που κοινοποίησαν την IGA είναι επιχειρήσεις με την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Ενώ οι συμφωνίες αμοιβαίας ασφάλισης δεν εισάγουν αυτές καθαυτές περιορισμούς του ανταγωνισμού, η εν λόγω συμφωνία επεκτείνεται περισσότερο διότι το σύστημα που καθιερώνει έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ανταγωνισμού μεταξύ των συλλόγων, με την επιβολή περιορισμών στο δικαίωμα κάθε συλλόγου να καθορίζει τα ασφαλιστρα τόσο για πλοία που έχουν ήδη ασφαλισθεί σε άλλο σύλλογο όσο και για νέα ή νεοαποκτηθέντα πλοία. Συγχρόνως, σαν αποτέλεσμα των περιορισμών αυτών, περιορίζεται η ελευθερία του ασφαλισμένου να επιλέγει τον ασφαλιστή του.

- (23) Το αποτέλεσμα του περιορισμού αυτού στα ασφαλιστρα που μπορούν οι σύλλογοι να καθορίσουν είναι σημαντικό, εφόσον η εν λόγω ασφαλιστική αγορά κυριαρχείται από τους συλλόγους προστασίας και εγγύησης. (P & I Clubs), οι οποίοι μεταξύ τους ασφαλίζουν περίπου όλο το ωκεάνειο εμπορικό τονάζ που καταχωρήθηκε στα κράτη μέλη της Κοινότητας.

(24) Σύμφωνα με την γνώμη της Επιτροπής, οι ακόλουθες διατάξεις εμπίπτουν στο άρθρο 85 παράγραφος 1:

- κανόνες καθορισμού ασφαλιστρών για ήδη ασφαλισμένα πλοία (βλέπε σημείο 25),
- κανόνες καθορισμού ασφαλιστρών για νέα πλοία (βλέπε σημείο 26),
- κανόνες σχετικά με τον διακανονισμό (βλέπε σημείο 27),
- κανόνες σχετικοί με το ελάχιστο κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος για πετρελαιοφόρα (βλέπε σημείο 28).

(25) Κανόνες καθορισμού ασφαλιστρών για ήδη ασφαλισμένα πλοία

Βάσει της συμφωνίας, ένας μεγάλος αριθμός ασφαλιστών, οι οποίοι εκτός εφαρμογής της IGA θα ήταν μεταξύ τους ανταγωνιστές, ιδίως σε ότι αφορά τον καθορισμό ασφαλιστρών, καθιέρωσαν μεθόδευση που έχει ως συνέπεια τον περιορισμό της ελευθερίας ενός νέου συλλόγου (New Club) να ασφαρίζει πλοία που έχουν ήδη ασφαλισθεί στον πρώτο σύλλογο (Holding Club).

Ο περιορισμός αυτός είναι διττός:

- πρώτον, η ελευθερία του ασφαλισμένου εφοπλιστή ν' αλλάξει σύλλογο τελεί υπό τον όρο συνάψεως δεσμευτικής σύμβασης με το συμφωνημένο ασφάλιστρο μεταξύ του εφοπλιστή και του νέου συλλόγου, μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους, και της σχετικής κοινοποίησής της στον πρώτο σύλλογο εντός τριών ημερών από της συνάψεώς της.

Ελλείψει τέτοιας δεσμευτικής σύμβασης ο εφοπλιστής είναι ελεύθερος να μεταπηδήσει σε νέο σύλλογο μόνο εάν ο τελευταίος προσφέρει τα ίδια ασφάλιστρα μ' αυτά του πρώτου συλλόγου, εκτός αν τα ασφάλιστρα του πρώτου συλλόγου είναι απαράδεκτα υψηλά (βλέπε σημείο 48),

- δεύτερον, η ανωτέρω περιγραφείσα μεθόδευση προϋποθέτει ότι τα ασφάλιστρα που προσφέρονται από το νέο σύλλογο είτε έχουν γίνει αποδεκτά από τον πρώτο σύλλογο ως λογικά είτε — αν αμφισβητήθηκαν — έχουν εκτιμηθεί ακολούθως από την επιτροπή εμπειρογνομόνων ως λογικά.

Αποτέλεσμα είναι ο περιορισμός της ελευθερίας του ασφαλιστή να συνάψει σύμβαση με νέο πελάτη και συνεπώς της ελευθερίας του ασφαλιζόμενου να εκμεταλλευθεί τον ανταγωνισμό.

(26) Κανόνες καθορισμού ασφαλιστρών για νέα πλοία

Παρά τις τροποποιήσεις στην αρχικά κοινοποιηθείσα συμφωνία IGA, οι οποίες προέκυψαν από την παρέμβαση της Επιτροπής, η IGA 1985 περιέχει ακόμη περιορισμούς στον ανταγωνισμό, όσον αφορά τον καθορισμό ασφαλιστρών για νέα πλοία.

Έτσι, ο εφοπλιστής που αποκτά ένα επιπλέον πλοίο για το στόλο του, κατά τη διάρκεια του νέου ασφα-

λιστηρίου συμβολαίου, δεν είναι εντελώς ελεύθερος να αναζητήσει τον καθορισμό ασφαλιστρου γι' αυτό το πλοίο από έναν ασφαλιστή της εκλογής του.

Οι ισχύοντες κανόνες υποχρεώνουν τον ασφαλισμένο να απευθυνθεί πρώτα στο σύλλογο ή στους συλλόγους οι οποίοι ήδη ασφαλίζουν όλο ή μέρος του στόλου του.

Εφοπλιστής με νέο ή νεοαποκτηθέν πλοίο μπορεί να επωφεληθεί αμέσως καλύτερου ασφαλιστρου μόνο εάν έχει συνάψει δεσμευτική συμφωνία με νέο σύλλογο βάσει της διαδικασίας που προβλέπει την προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου (βλέπε σημείο 14 στοιχείο 6) σε σχέση μ' ένα ή περισσότερα πλοία, που ήταν ήδη ασφαλισμένα. Εντούτοις, το πλεονέκτημα να μπορεί να επωφελείται αμέσως του ασφαλιστρου που προσφέρει ένας νέος σύλλογος, εάν αμφισβητηθεί από τον πρώτο σύλλογο, εξακολουθεί να ισχύει μόνο εάν η Επιτροπή αποφανθεί ότι δεν είναι αδικαιολόγητα χαμηλό.

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, κάθε νέο ή νεοαποκτηθέν πλοίο αυτού του εφοπλιστή μπορεί να μη ασφαλισθεί από κανέναν σύλλογο για το υπόλοιπο του τρέχοντος έτους με ασφάλιστρο χαμηλότερο από αυτό που προσφέρεται από τον πρώτο σύλλογο, εκτός εάν το ασφάλιστρο θεωρηθεί από την Επιτροπή ως απαράδεκτα υψηλό. Το αποτέλεσμα αυτής της διάταξης είναι να περιορίσει τις δυνατότητες ενός εφοπλιστή να επιλέγει ασφαλιστή για νέα ή νεοαποκτηθέντα πλοία, ο οποίος να μπορεί να προσφέρει ένα ασφάλιστρο οικονομικά πλεονεκτικότερο από αυτό που προσφέρεται τώρα στον εφοπλιστή από τον πρώτο του σύλλογο.

(27) Κανόνες σχετικοί με το διακανονισμό

Παρ' όλο που οι κανόνες αυτοί καθ'αυτοί δεν θεσπίζουν σαφείς περιορισμούς, η Επιτροπή πιστεύει ότι οι κανόνες διακανονισμού, δηλαδή τα ποσά που χρεώνονται τα μέλη που αποσύρουν ένα σκάφος ή έναν στόλο από έναν σύλλογο, για να καλύψουν το μερίδιό τους στις εκκρεμείς οφειλές κατά τη διάρκεια του χρόνου που ήταν μέλη, και δεν έχουν εκκαθαριστεί ακόμη κατά το χρόνο της αποχώρησής τους, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ενισχύσουν τους περιορισμούς στην αλλαγή συλλόγων. Οι κανόνες αυτοί θα μπορούσαν πράγματι να χρησιμοποιηθούν για να περιορίσουν περαιτέρω την δυνατότητα ενός εφοπλιστή να αναζητά καλύτερα ασφάλιστρα που προσφέρονται από άλλο σύλλογο. Το ύψος του ποσού αποδέσμευσης που απαιτεί ο πρώτος σύλλογος στη περίπτωση αποχώρησης θα μπορούσε πράγματι να αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα στη μετακίνηση από έναν σύλλογο σε άλλο.

(28) Κανόνες σχετικοί με το κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος για πετρελαιοφόρα

Σαν αποτέλεσμα της παρέμβασης της Επιτροπής, οι σύλλογοι συμφώνησαν να απαλείψουν τον κατώτατο συντελεστή ασφαλιστρου που προβλεπόταν στη συμφωνία, όπως είχε αρχικά κοινοποιηθεί. Εντούτοις, το κείμενο που ισχύει τώρα περιέχει ακόμη ρήτρες, οι οποίες περιορίζουν τον ανταγωνισμό με την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Ελλείπει συμφωνίας, οι διάφοροι ασφαλιστές θα ήταν ελεύθεροι να καθορίσουν τα ασφάλιστρα για πετρελαιοφόρα σύμφωνα με την δική του εκτίμηση για τον ενυπάρχοντα κίνδυνο.

Το παρόν κείμενο της συμφωνίας εξάλλου προβλέπει ότι οι διάφοροι σύλλογοι θα πρέπει να περιλάβουν στο προσδιορισμό ασφαλιστρου επαρκείς διατάξεις για τα ακόλουθα στοιχεία κόστους:

- i) αξιώσεις μέσα στα πλαίσια για τα οποία εγγυάται ο σύλλογος,
- ii) συνεισφορά σε αξιώσεις αποζημίωσης της ένωσης,
- iii) κόστος αντισφάλισης,
- iv) διοικητικό κόστος.

Επιπλέον οι σύλλογοι θα συστήνουν ετησίως ένα εύλογο ελάχιστο ποσό, όσον αφορά τις αξιώσεις της Ένωσης.

Έτσι, ακόμη και αν η υποχρέωση ομοιόμορφης εφαρμογής κατώτατης τιμής δεν υφίσταται πλέον, η ελευθερία των ασφαλιστών να καθορίζουν τις δικές τους τιμές για πετρελαιοφόρα περιορίζεται.

- (29) Η κοινοποιηθείσα συμφωνία είναι δυνατό να έχει σημαντικό αποτέλεσμα στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών διότι το αποτέλεσμά της επεκτείνεται σε όλη την κοινή αγορά, όπως επίσης και σε τρίτες χώρες. Σχεδόν το σύνολο του εμπορικού στόλου της ΕΟΚ είναι ασφαλισμένος σε συλλόγους, έτσι ώστε πλοία από ένα κράτος μέλος είναι συνήθως ασφαλισμένα σε σύλλογο που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον, σύλλογοι που εδρεύουν σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη συμμετέχουν στη συμφωνία.

Β. Άρθρο 85 παράγραφος 3

- (30) Το άρθρο 85 παράγραφος 3 συνθήκης ΕΟΚ ορίζει ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 85 δύναται να κυρηχθούν ανεφάρμοστες στη περίπτωση κάθε συμφωνίας μεταξύ επιχειρήσεων, η οποία συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή διανομής προϊόντων ή στη προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει, και η οποία:
- α) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαράδεκτους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και
  - β) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα καταργήσεως του ανταγωνισμού επί σημαντικού τμήματος των σχετικών προϊόντων.
- (31) Η IGA, όπως τροποποιήθηκε, σύμφωνα με την παρέμβαση της Επιτροπής, ικανοποιεί όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 85 παράγραφος 3.

Βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής

- (32) Η IGA καταρτίσθηκε για να διατηρήσει το σύστημα συνεταιριστικής ασφάλισης που προσφερόταν από

τους συλλόγους προστασίας και εγγύησης (P & I Clubs). Τα πλεονεκτήματα ενός τέτοιου συστήματος συνεταιριστικής ασφάλισης μπορεί να συνοψισθούν ως εξής:

- Μείωση των ασφαλιστρω: το πλεονέκτημα αυτό πηγάζει από το γεγονός ότι οι σύλλογοι λειτουργούν επί μη κερδοσκοπικής βάσης και ότι κάθε μέλος συνεισφέρει στο ποσό των αξιώσεων αποζημίωσης κατά των μελών του συλλόγου και στο κόστος αντισφάλισης και στο διοικητικό κόστος.
  - Καλύτερο σύστημα αποζημίωσης και μια ταχύτερη συνδρομή των πλοιοκτητών: το πλεονέκτημα αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι κατ' αρχήν ο ασφαλισμένος και ο ασφαλιστής έχουν κοινά συμφέροντα τα οποία δεν αλληλοσυγκρούονται.
  - Ελαστικότητα κάλυψης: η διακριτική ευχέρεια που έχουν οι διευθυντές των συλλόγων συνίσταται στο ότι μπορεί να ικανοποιηθεί μια αξίωση η οποία δεν καλύπτεται ειδικά από το ασφαλιστήριο συμβόλαιο: το είδος αυτό της κάλυψης είναι ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της συνεταιριστικής ασφάλισης όπου τα μέλη ενός δεδομένου συλλόγου εμπιστεύονται την κρίση των διευθυντών του συλλόγου, ώστε να αποδέχονται τις αποφάσεις τους εκτός των ορίων που καλύπτονται από το συμβόλαιο.
  - Απεριόριστη κάλυψη: ως αποτέλεσμα της συμμετοχής των συλλόγων στην «Ένωση» και στην συλλογική αντισφάλιση των συλλόγων για το υπερβάλλον, είναι δυνατή η προσφορά στους πλοιοκτήτες απεριόριστης κάλυψης όσον αφορά όλους τους κινδύνους, εκτός από τους κινδύνους μόλυνσης του περιβάλλοντος από πετρέλαιο.
  - Ταχύς διακανονισμός των αξιώσεων: το πλεονέκτημα του συστήματος συνεταιριστικής ασφάλισης μπορεί επίσης να αποδίδει προς όφελος των προσώπων με νόμιμες αξιώσεις κατά των πλοιοκτητών, όπως υπάλληλοι των πλοιοκτητών ή φορτοεκφορτωτές που υπέστησαν κάποια βλάβη κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους ή άλλοι ζημιωθέντες ιδιώτες.
- (33) Οι κανόνες που περιέχονται στην IGA θεσπίσθηκαν για να διασφαλίσουν τέσσερις στόχους κρίσιμους για τη λειτουργία του συνεταιριστικού συστήματος των P & I Clubs, ειδικότερα:
- την συνέχιση της συμμετοχής,
  - την προστασία της αρχής της αδαιβαιότητας,
  - την σταθερότητα των ασφαλιστρω,
  - την συνέχιση των συμφωνιών της Ένωσης (Pool arrangements).
- (34) Η συνέχιση της συμμετοχής θεωρείται υψίστης σημασίας για δύο λόγους:
- η αναγκαία ειδικότητα στον υπολογισμό του ύψους των ασφαλιστρω κάθε μέλους δεν θα μπορεί να αποκτηθεί από τους ασφαλιστές κανενός συλλόγου, εάν τα μέλη μετακινούνται συνεχώς από σύλλογο σε σύλλογο,

— οι «μακροπρόθεσμες» οφειλές θα ήταν πολύ δύσκολο να διευθετηθούν δίκαια, εάν τα μέλη επρόκειτο ν' αλλάζουν συνέχεια.

(35) Προστασία της αρχής της αμοιβαιότητας

Οι κανόνες καθορισμού ασφαλιστρών θεσπίστηκαν για να αποφεύγονται τα διακριτικά ασφάλιστρα. Η κατάσταση αυτή μπορεί να προκύψει εάν τα ασφάλιστρα που προσφέρονται από ένα νέο σύλλογο, για να προσελκύσουν έναν εφοπλιστή που έχει ήδη ασφαλισθεί στον πρώτο σύλλογο, δεν βασίζονται εξ ολοκλήρου στην εκτίμηση του κινδύνου από τον ασφαλιστή, αλλά καθορίστηκαν για να πείσουν το μέλος να αλλάξει σύλλογο. Ένα τέτοιο ασφάλιστρο θα εισήγαγε διακρίσεις εις βάρος των υπάρχοντων μελών του νέου συλλόγου.

Για να αποφευχθεί η δυνατότητα τέτοιων διακριτικών ασφαλιστρών, η IGA περιέχει κανόνα που αναφέρθηκε ανωτέρω στο σημείο 14 στοιχείο α). Ο κανόνας αυτός ορίζει ότι ο εφοπλιστής μπορεί να αλλάξει σύλλογο, εάν το ασφάλιστρο του νέου συλλόγου δεν θεωρείται δυσανάλογα χαμηλό από επιτροπή εμπειρογνομόνων.

(36) Σταθερότητα των ασφαλιστρών

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι εφοπλιστές στην πρόβλεψη του πραγματικού κόστους ασφάλισης, η σταθερότητα των ασφαλιστρών είναι σημαντική. Ένα σύστημα στο οποίο η γενική μείωση των καθορισμένων ασφαλιστρών βάσει υπεραισιόδξης εκτίμησης θα έπρεπε να διορθωθεί με την επιβολή πρόσθετων ασφαλιστρών, θα ήταν αντίθετο με τις αποδεκτές αρχές της ασφάλισης και, ως εκ τούτου, θα ήταν μειονεκτικό για τους πλοιοκτήτες.

(37) Συνέχιση των συμφωνιών της Ένωσης (Pool)

Ο καθορισμός διακριτικών ασφαλιστρών θα κατέστρεφε την εμπιστοσύνη μεταξύ των συλλόγων η οποία είναι σημαντικός παράγοντας στην λειτουργία των συμφωνιών της Ένωσης (Pool). Είναι πράγματι δύσκολο να γίνει αντιληπτό το πώς, ελλείψει υψηλού βαθμού αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των συλλόγων, θα μπορούσε ποτέ συνεχιστεί η αποδοχή του συστήματος της «Ένωσης» (pooling-system) εκ μέρους των συλλόγων.

(38) Ιδιαίτερα θέματα ανακύπτουν όσον αφορά την εκτίμηση του συνολικού κόστους για πετρελαιοφόρο. Η IGA του 1985 περιέχει σχετικά διατάξεις που περιορίζουν τον ανταγωνισμό. (Βλέπε σημείο 28.)

Εντούτοις, στο σημείο αυτό, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η ιδιαίτερη φύση της μεταφοράς πετρελαίου και προϊόντων υγραερίου από πετρελαιοφόρα. Τέτοιου είδους μεταφορές αντιπροσωπεύουν περίπου το 50% του τονάζ που ασφαλίζεται στους συλλόγους. Ενώ από την ασφάλιση των φορτηγών ξηρού φορτίου γεννώνται αρκετές αξιώσεις αποζημιώσεως οι οποίες εμφανίζονται με λογική συχνότητα, η κατάσταση στα πετρελαιοφόρα, και ιδίως στα πετρελαιο-

φόρα που μεταφέρουν αργό πετρέλαιο, είναι διαφορετική. Οι αξιώσεις αποζημιώσεως για τα τάνκερ είναι σπάνιες, αλλά επισύρουν μεγάλες απαιτήσεις όταν προκύπτουν.

Για να αποφύγουν τους κινδύνους καθορισμού ασφαλιστρών χαμηλότερων από αυτά που θα ήταν επαρκή για να καλύψουν ένα σοβαρό ατύχημα τέτοιας φύσεως, οι σύλλογοι αποφάσισαν να ενώσουν την συλλογική πείρα των εμπειρογνομόνων ασφαλιστών τους στον ειδικό αυτό τομέα. Ενώ η συμφωνία που κοινοποιήθηκε αρχικά περιείχε ένα ελάχιστο κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος (ETC) για πετρελαιοφόρα, η IGA 1985 στοχεύει στην ελευθερία των συλλόγων να καθορίζουν ασφάλιστρα για πετρελαιοφόρα, με την προϋπόθεση ότι το καθορισμένο ασφάλιστρο προβλέπει δίκαια ορισμένα πάγια στοιχεία του συνολικού κόστους. Έχοντας κατά νουν την ανάγκη για ένα επίπεδο ασφαλιστρών ικανό να ικανοποιήσει τις αξιώσεις που προκύπτουν από την επέλευση σοβαρών ασφαλιστικών περιπτώσεων και το γεγονός ότι οι σύλλογοι πρέπει τώρα να έχουν εμπιστοσύνη αναφορικά με το ύψος των ασφαλιστρών των άλλων συλλόγων, αν πρόκειται να λειτουργήσουν οι συμφωνίες της «Ένωσης» («pooling-arrangements»), ο κανόνας ο σχετικός με τα πετρελαιοφόρα θεωρείται από την Επιτροπή ότι συμβάλλει στην βελτίωση των υπηρεσιών στον τομέα αυτόν των ασφαλίσεων.

(39) Μια εξέταση των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι σύλλογοι οδήγησε την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την κοινοποιηθείσα συμφωνία αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από το γεγονός ότι ο εφοπλιστής δεν είναι εντελώς ελεύθερος να μετακινείται από σύλλογο σε σύλλογο και ότι ο καθορισμός ασφαλιστρών για πετρελαιοφόρα υπόκειται στους περιορισμούς που περιγράφηκαν ανωτέρω.

Μ' αυτό το πλαίσιο η κατάρτιση και λειτουργία της IGA μπορεί να θεωρηθεί σαν μέσο βελτίωσης της παραγωγής και της παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών.

Όφελος για τον καταναλωτή

(40) Τα ανωτέρω αναφερθέντα πλεονεκτήματα για την παραγωγή και παροχή ασφαλιστικών παροχών είναι προς άμεσο όφελος των πλοιοκτητών. Όσον αφορά τους τελευταίους, είναι προφανές ότι η συμφωνία IGA τους επιτρέπει να απολαύουν όλων των πλεονεκτημάτων του συστήματος αμοιβαίας ασφάλισης (βλέπε σημείο 32).

(41) Ωστόσο, στα πλαίσια της αμοιβαίας ασφάλισης, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι δεν είναι επαρκής ο ισχυρισμός ότι η κοινοποιηθείσα συμφωνία ωφελεί τους καταναλωτές μόνο διότι οι ασφαλισμένοι πλοιοκτήτες είναι οι ίδιοι καταναλωτές των εν λόγω υπηρεσιών.

Έτσι πρέπει να αποδειχθεί ότι πρόσωπα πλην των ιδίων των ασφαλισμένων, ιδιαίτερα οι χρήστες των

μεταφορικών μέσων οι οποίοι είναι οι πελάτες τους και οι τελικοί καταναλωτές επωφελούνται επίσης από την εν λόγω συμφωνία.

- (42) Όσον αφορά τους πελάτες των ασφαλισμένων, ενδείκνυται να ληφθεί υπόψη η επικρατούσα κατάσταση του ανταγωνισμού στη ναυτιλία. Ο τομέας χαρακτηρίζεται από διαχωρισμό μεταξύ επιχειρήσεων πλοίων τακτικών γραμμών αφενός, και αφετέρου υπηρεσιών παρεχομένων εκτός τακτικών γραμμών, οι οποίες εμπεριέχουν μια πολύ δραστήρια αγορά ναύλωσης.
- (43) Όσον αφορά τις μη τακτικές γραμμές, η ανταγωνιστική φύση αυτής της αγοράς επιτρέπει την υπόθεση ότι κάθε επιτυγχανομένη μείωση του κόστους από φθηνότερη ασφάλιση θα έχει επίπτωση και θα καταλήξει σε χαμηλότερους ναύλους, με ανάλογες επιπτώσεις στις τιμές που χρεώνονται στους τελικούς καταναλωτές για τα σχετικά προϊόντα.
- (44) Το επιχείρημα αυτό είναι δάσιμο και όσον αφορά τον τομέα των τακτικών γραμμών, όπου ορισμένα ασφάλιστρα καθορίζονται από τις «conference» των τακτικών γραμμών. Σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες αυτές, πρέπει να έχει κανείς κατά νουν ότι παρά τον ομοιόμορφο καθορισμό των ασφαλιστρών, οι «conference» υπόκεινται σε ουσιαστικό ανταγωνισμό από τρίτους, όπως οι εφοπλιστές εκτός τακτικών γραμμών. Θα πρέπει συνεπώς να θεωρηθεί απίθανο ότι οι «conference» θα μπορούσαν να αυξήσουν τα ασφάλιστρα πέρα από αυτό που θα ήταν αρκετό για την κάλυψη των εξόδων. Μ' αυτές τις συνθήκες κάθε μείωση του κόστους, όπως προκύπτει από την συνεταιριστική ασφάλιση, θα έχει αντίκτυπο στους καταναλωτές.
- (45) Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή μπορεί να συμφωνήσει με το επιχείρημα των συλλόγων ότι, και στον τομέα τόσο των τακτικών όσο και των μη τακτικών γραμμών της ναυτιλίας, η μείωση του κόστους που προκύπτει για τους πλοιοκτήτες και εφοπλιστές σαν αποτέλεσμα της IGA πρόκειται να ωφελήσει τους καταναλωτές. Το πλεονέκτημα αυτό προκύπτει διότι η πίεση του ανταγωνισμού μεταξύ πλειοκτητών και εφοπλιστών είναι τέτοια ώστε το μεγαλύτερο μέρος, αν όχι ολόκληρο, της μείωσης του κόστους, που επέτυχαν με την εφαρμογή της IGA, θα έχει αναγκαία επίπτωση στον καταναλωτή.
- (46) Στα ίδια θετικά συμπεράσματα, μπορεί να καταλήξει κανείς όσον αφορά το σύστημα βάσει του οποίου επιβάτες και άλλοι πελάτες των πλοιοκτητών οι οποίοι υπέστησαν ζημία στο πλαίσιο του συστήματος προστασίας και εγγύησης (P & I) μπορούν να αποζημιωθούν. Έτσι η ταχεία ικανοποίηση των αξιώσεων που έγινε δυνατή από την ύπαρξη ενός συστήματος συνεταιριστικής ασφάλισης λόγω της εφαρμογής της IGA, αναμφίβολα αποτελεί όφελος για τον καταναλωτή. Τούτο ισχύει επίσης όσον αφορά την απεριόριστη κάλυψη και την ελαστικότητα της κάλυψης, που επιτρέπει η IGA (βλέπε σημείο 32).

(47) Αναγκαιότητα του περιορισμού

Οι περιορισμοί που παρέμειναν στην IGA του 1985 φαίνονται αναγκαίοι για την επίτευξη των στόχων των P & I Clubs.

Ο πρώτος περιορισμός που θα κριθεί είναι ο κανόνας ο σχετικός με τον καθορισμό ασφαλιστρών για σκάφη που έχουν ήδη ασφαλισθεί. Ο περιορισμός αυτός έχει σαφώς θεσπισθεί για να εμποδίσει τη μετακίνηση από τον ένα σύλλογο στον άλλο, σε σχέση με τον καθορισμό διακριτικών ασφαλιστρών. Σ' ένα σύστημα αμοιβαίας ασφάλισης είναι αναγκαίο να εμποδίζεται η εφαρμογή διακριτικών ασφαλιστρών. Χωρίς τον κανόνα του καθορισμού ασφαλιστρών, η αμοιβαία εμπιστοσύνη, αναγκαία για την λειτουργία του συστήματος, δεν θα υφίστατο.

- (48) Η βασική διαφορά μεταξύ του συστήματος καθορισμού ασφαλιστρών το οποίο ίσχυε βάσει της IGA που είχε κοινοποιηθεί το 1981 και αυτού της IGA 1985 δρῖσκειται στο γεγονός ότι ένας νέος σύλλογος έχει την δυνατότητα ν' αποκτήσει ως πελάτη έναν εφοπλιστή, όταν το ασφάλιστρο που προσφέρει είναι λογικό.

Βάσει της IGA 1981 ένας νέος σύλλογος ήταν υποχρεωμένος να μην προσφέρει χαμηλότερο ασφάλιστρο από το ασφάλιστρο του πρώτου συλλόγου, εκτός εάν το ασφάλιστρο του πρώτου συλλόγου υπερέβαινε ένα όριο κανονικών τιμών (going rates), δηλαδή ήταν αδικαιολόγητα υψηλό. Στην IGA του 1985 όμως, ένας εφοπλιστής είναι κατ' αρχήν ελεύθερος να αλλάξει σύλλογο, εφόσον το ασφάλιστρο που καθορίζεται από το νέο σύλλογο δεν θεωρείται αδικαιολόγητα χαμηλό. Αυτή η δυνατότητα τελεί εξάλλου υπό τον όρο ότι, μεταξύ του νέου συλλόγου και του εφοπλιστή, καταρτίσθηκε, πριν τις 30 Σεπτεμβρίου, δεσμευτική συμφωνία που ισχύει από την έναρξη του ασφαλιστικού έτους που ακολουθεί.

Περαιτέρω απαιτείται να έχει κοινοποιηθεί η δεσμευτική αυτή συμφωνία στον πρώτο σύλλογο εντός τριών ημερών από της συμφωνίας της. Άλλως εφαρμόζονται οι κανόνες οι σχετικοί με την περιορισμένη δυνατότητα προσφυγής στην Ένωση «Pool».

Η ανατρεπτική αυτή προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου είναι ουσιαστική για τη λειτουργία του συστήματος, λόγω της ανάγκης των ασφαλιστών να κάνουν επαρκώς ακριβή εκτίμηση της ποσότητας και της ποιότητας των μελών για το προσεχές ασφαλιστικό έτος. Τέτοιες εκτιμήσεις είναι πράγματι αναγκαίες για να επιτευχθεί ο σωστός καθορισμός του νέου ασφαλιστρου ενός πλοιοκτήτη, δεδομένου ότι ένας τέτοιος καθορισμός θεσπίσθηκε για να καθιερώσει μια δίκαιη σχέση μεταξύ συνεισφορών όλων των μελών κάθε συλλόγου.

Η ανατρεπτική προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου συμπληρεί περαιτέρω με την ενωρίτερη ημερομηνία κατά

την οποία είναι διαθέσιμες οι στατιστικές σχετικά με τους κινδύνους που έφεραν μέλη είτε ατομικά είτε συλλογικά. Τέτοιες στατιστικές επιτρέπουν εκτιμήσεις προσωρινού χαρακτήρα από τον πρώτο ή το νέο σύλλογο, σε περίπτωση που ο εφοπλιστής προτίθεται να αλλάξει σύλλογο. Οι εκτιμήσεις αυτές αναθεωρούνται όταν παρουσιασθεί ανάγκη (βλέπε σημείο 14 στοιχείο γ).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η κριτική την οποία ασκούν οι καταγγέλοντες την «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου διαδικασία» δεν ενισχύεται με αποδεικτικά στοιχεία. Πρώτον, είναι λανθασμένο να αντιπαραβάλλεται με την «παλαιά IGA», σαν η τελευταία αυτή να είχε καταργηθεί. Ένα μέλος που επιθυμεί να αλλάξει σύλλογο έχει την ευχέρεια είτε να δεσμευτεί μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου βάσει της νέας διαδικασίας είτε να περιμένει την έλευση της τακτικής προθεσμίας ανανέωσης, οπότε και συνεχίζουν να ισχύουν οι «παλαιές» διαδικασίες.

Άρα η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχθεί τον ισχυρισμό των καταγγελλόντων ότι δηλαδή ο νέος μηχανισμός είναι ακόμη χειρότερος από την «παλαιά» IGA.

Δεύτερον, σημαντικό πλεονέκτημα της «διαδικασίας πριν την 30ή Σεπτεμβρίου» είναι ότι πράγματι δίνει τη δυνατότητα σ' ένα μέλος να «ελέγχει» τα ασφάλιστρα που χρεώνει ο δικός του σύλλογος έναντι αυτών άλλου συλλόγου, ακόμη και αν τελικά αποφασίζει να παραμείνει στο δικό του σύλλογο. Και τούτο επειδή ο πρώτος σύλλογος υποχρεούται να διαιδάσει στο νέο σύλλογο, κατόπιν αιτήσεώς του, το φάκελο του πλοιοκτήτη. Οι καταγγέλοντες θεώρησαν ότι ζημιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό από την ανικανότητά τους να πράξουν τούτο όταν ίσχυε η παλαιότερη IGA. Συνεπώς το νέο σύστημα συνιστά βελτίωση, στο μέτρο που ανταποκρίνεται σ' αυτήν την καταγγελία.

Το βασικό επιχείρημα των καταγγελλόντων είναι ότι η ανατρεπτική προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου ούτε πρακτική είναι ούτε εφαρμόσιμη. Υποστηρίζουν ότι η διαδικασία «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου» θα έπρεπε να παραταθεί μέχρις ημερομηνίας κατά την οποία να είναι διαθέσιμα όλα τα πληροφοριακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την «παραδοσιακού» τύπου ανανέωση των συμβάσεων.

Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται αυτή την άποψη. Στη διάρκεια των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και των συλλόγων (Clubs) για να τους υποδειχθεί να τροποποιήσουν την IGA 1981, συμφωνήθηκε να διερευνηθούν τρόποι να αποφευχθεί η επίπτωση που έχει η IGA, να δεσμεύει δηλαδή τον πλοιοκτήτη με το συντελεστή ασφαλιστρού που προσφέρει ο πρώτος του σύλλογος επί ένα ολόκληρο έτος, χωρίς παράλληλα να καταστρέφεται η βασική δομή του συστήματος. Η Επιτροπή συμφώνησε με τον ισχυρισμό των συλλόγων ότι το να παρέχεται στον πλοιοκτήτη πλήρης ελευθερία αλλαγής συλλόγου οποιαδήποτε στιγμή θα υπονόμει τη λειτουργία του όλου συστήματος, και ειδικότερα όσον αφορά την ανάγκη να υπάρχει συνέχεια στην ιδιότητα του μέλους (βλέπε σημείο 34).

Αρχικά η ανατρεπτική προθεσμία είχε καθοριστεί στις 20 Αυγούστου. Εντούτοις, μετά από την υποβολή στοιχείων εκ μέρους των καταγγελλόντων και παρά τους δισταγμούς των άλλων πλοιοκτητών μελών των συλλόγων, αποφασίστηκε από τους τελευταίους η μεταφορά της σχετικής ημερομηνίας στις 30 Σεπτεμβρίου. Αρνήθηκαν οποιαδήποτε μεταφορά της σε μεταγενέστερη ημερομηνία, διότι τούτο θα εσήμαινε

πως τα ασφάλιστρα όλων (ή σχεδόν όλων) των σπυλών θα μπορούσαν να ανανεώνονται ανεξάρτητα από τον προσφερόμενο συντελεστή από τον πρώτο σύλλογο (Holding Club). Το γεγονός αυτό θα εξέλειπε πλήρως το σκοπό ύπαρξης χωριστής διαδικασίας, όπως είχαν δεχθεί οι σύλλογοι. Δεν θα υπήρχε λόγος να υπάρχουν δύο διαδικασίες και η τοποθέτηση των συλλόγων, να διατηρούν δηλαδή σταθερά τα μέλη τους αποτρέποντας τις αλλαγές οποιαδήποτε στιγμή με αδικαιολόγητα χαμηλές προσφορές ασφαλιστρού, δεν θα είχε ληφθεί υπόψη. Πράγματι, αυτό που θα είχε προβλεφθεί ως «ασφαλιστική δικλείδα» θα απέβαινε η συνήθης πρακτική, και το σύστημα θα αποσταθεροποιείτο.

- (49) Η ημερομηνία της 30ής Σεπτεμβρίου, συνδυασμένη με την υποχρέωση του πρώτου συλλόγου για παροχή πληροφοριών στον προτεινόμενο νέο σύλλογο σε σχέση με το ασφάλιστρο που εφαρμόζεται σ' έναν εφοπλιστή που επιθυμεί αλλαγή συλλόγου, λαμβάνει επίσης υπόψη τα συμφέροντα των εφοπλιστών, οι οποίοι πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίσουν με πρώτη ευκαιρία εάν θα παραμείνουν στον πρώτο σύλλογο με πλήρη γνώση του ασφαλιστρού που θα καθορισθεί από τους εν λόγω συλλόγους για το επόμενο ασφαλιστικό έτος.

Ο μηχανισμός ο οποίος έτσι εφαρμόζεται, φαίνεται στην Επιτροπή ότι συνιστά ένα αποδεκτό συμβιβασμό μεταξύ των νόμιμων συμφερόντων των συλλόγων να διατηρούν σταθερό τον αριθμό των μελών τους και των συμφερόντων των εφοπλιστών, που μπορούν τώρα να επωφελούνται από τον ανταγωνισμό μεταξύ των συλλόγων όσον αφορά τα ασφάλιστρα και τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

- (50) Η «προθεσμία της 30ής Σεπτεμβρίου» είναι ως εκ τούτου ένα στοιχείο-κλειδί στην IGA 1985 και είναι αναγκαία για την λειτουργία της. Εντούτοις, πρέπει να ζητηθεί από τους συλλόγους να τηρούν σχολαστικά τους όρους της.

- (51) Ο δεύτερος περιορισμός που πρέπει να εξετασθεί είναι ο κανόνας του καθορισμού ασφαλιστρού για νέο σκάφη. Ο κανόνας αυτός είναι το αποτέλεσμα ενιατικών συζητήσεων μεταξύ Επιτροπής και συλλόγων. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, ο κανόνας προκαλεί αποδεκτό συμβιβασμό μεταξύ των συμφερόντων των συλλόγων και των μεμονωμένων φορέων, ιδίως των πλοιοκτητών που υπέβαλαν την καταγγελία. Οι σύλλογοι αναζητούν να ασφαλίζουν στόλους μάλλον, παρά μεμονωμένα σκάφη, και ισχυρίζονται ότι όπου αγοράζεται ένα νέο σκάφος ο εφοπλιστής πρέπει να υποχρεώνεται να το ασφαλίσει στον πρώτο σύλλογο, εφόσον η σωστή αποτίμηση του κινδύνου απαιτεί γνώση του προσωπικού φακέλου του εφοπλιστή όσον αφορά όλα του τα πλοία.

Εντούτοις οι εφοπλιστές που έκαναν την επίσημη καταγγελία κατά της IGA υποστηρίζουν ότι, όσον αφορά ένα νέο σκάφος, οι εφοπλιστές πρέπει να είναι ελεύθεροι να επιλέγουν διαφορετικό σύλλογο. Προς υποστήριξη του επιχειρήματός τους ότι ο κανόνας του «νέου πλοίου» δεν είναι απαραίτητος, οι καταγγέλλοντες επισημαίνουν την ύπαρξη διασκορπισμένων σπυλών, δηλαδή περιπτώσεις όπου τα πλοία των εφοπλιστών είναι ασφαλισμένα σε διαφορετικούς συλλόγους.

Αλλά, παρ' όλο που ο κανόνας του «νέου πλοίου» απαιτεί από τους εφοπλιστές, που αγοράζουν νέα πλοία, να αναφέρουν το ζήτημα αμέσως στον πρώτο τους σύλλογο, επιτρέπει στον εφοπλιστή, ο οποίος έχει ήδη αποφασίσει να μεταφέρει ένα ή περισσότερα σκάφη στο νέο σύλλογο, να πραγματοποιήσει αυτή τη μεταφορά και να επωφεληθεί αμέσως από το ασφάλιστρο του νέου συλλόγου. Η δυνατότητα αυτή είναι εφαρμογή της θεωρίας των «διασκορπισμένων στόλων» («split fleets»).

Το βασικό σημείο κριτικής των ενιστάμενων κατά του κανόνα «νέων πλοίων» αποτελεί ανάπτυξη του κυρίως επιχειρήματός τους ότι όλες οι ανανεώσεις θα έπρεπε να γίνονται βάσει μιας ευρύτερης εφαρμογής της διαδικασίας «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου». Δεδομένου ότι η Επιτροπή δέχθηκε τα επιχειρήματα των συλλόγων ότι οι κανόνες υποβολής προσφορών θα έπρεπε να εφαρμόζονται στα νέα πλοία, η εκδοχή της συμφωνίας IGA 1985 τα απαλλάσσει τη στιγμή που ένα οποιοδήποτε τμήμα του υφιστάμενου στόλου υπόκειται στη διαδικασία «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου» για ανανέωση της ασφάλισής του. Η Επιτροπή συμφωνεί με τους συλλόγους ότι αν δοθεί στο «νέο σύλλογο» η δυνατότητα να ασφαλίσει οπωσδήποτε ένα μεμονωμένο νέο πλοίο, όταν ο συντελεστής που προσφέρει κρίνεται «λογικός», τότε θα μπορούσαν να ανακύψουν εντονότεροι κίνδυνοι στην περίπτωση νέου πλοίου, παρά στην περίπτωση ανανέωσης. Για το νέο σύλλογο θα ήταν σχετικά εύκολο και ανώδυνο να κάνει προσφορά χαμηλού συντελεστή (ασφαλίστρου) για μεμονωμένο πλοίο, σε αντίθεση με ενδεχόμενη προσφορά χαμηλού συντελεστή για ολόκληρο στόλο. Εν τω μεταξύ, μια χαμηλή προσφορά από νέο σύλλογο για ένα πρόσθετο νέο πλοίο θα ασκούσε πίεση στον πρώτο σύλλογο για να υποβάλει την ίδια ή χαμηλότερη προσφορά, μειώνοντας έτσι τους προσφερόμενους συντελεστές του για το υπόλοιπο του υφιστάμενου στόλου σε επίπεδο χαμηλότερο από το συντελεστή που θεωρούσε δικαιολογημένο υπό κανονικές συνθήκες ασφαλίσεως.

(52) Ο κανόνας «νέων πλοίων» που λαμβάνει υπόψη του τα διαφορετικά αυτά συμφέροντα των συλλόγων και ορισμένων συναλλασόμενων είναι σημαντικός για τη λειτουργία της IGA, για λόγους που εξηγούνται σε σχέση με το θέμα των σκαφών που έχουν ήδη ασφαλισθεί (βλέπε σημείο 49). Τα «νέα» πλοία δεν μπορούν να τύχουν μεταχειρίσεως σαν να υπήρχαν χωριστά από τον υπόλοιπο στόλο του ενδιαφερόμενου συναλλασόμενου (εφοπλιστή). Δεν είναι πραγματιστικό το σκεπτικό που βασίζεται στην ασφάλιση μεμονωμένων πλοίων, αντί να ερευνώνται και να διαπιστώνονται οι κίνδυνοι για συγκεκριμένο σκάφος, εν όψει του φακέλου του ενδιαφερόμενου ασφαλιζόμενου, που αφορά τον παλαιό του στόλο, ή τουλάχιστον τμήμα του στόλου του (στην περίπτωση επιμέρους «διασκορπισμένων» στόλων).

(53) Το ίδιο συμπέρασμα αρμόζει όσον αφορά τις δυνητικά περιοριστικές επιπτώσεις των διατάξεων περί διακανονισμού οι οποίες εφαρμόζονται όταν ένας εφοπλιστής αποχωρεί από έναν σύλλογο. Η ανάγκη ενός διακανονισμού πηγάζει από την αναγκαιότητα να εμποδισθεί ο πλοιοκτήτης που οφείλει στον πρώην

σύλλογό του χρήματα για την κάλυψη των οφειλών του, που προέκυψαν κατά το χρόνο που ήταν μέλος και που δεν είχαν εκκαθαριστεί κατά το χρόνο της αποχώρησής του, να αποφύγει τις υποχρεώσεις του.

Είναι σημαντικό να αναγνωρισθεί ότι, στο τέλος του τελευταίου ασφαλιστικού έτους της περιόδου κατά την οποία διατηρεί την ιδιότητά του ως μέλους (συνήθως τρία έτη μετά το τέλος αυτού του έτους), ένα πρώην μέλος έχει το ευεργέτημα να καλύπτεται έναντι οποιασδήποτε περαιτέρω ευθύνης, παρά το γεγονός ότι μέχρι και το 50 % της αξίας των απαιτήσεων που αναφέρονται στο τελευταίο έτος της συμμετοχής του ως μέλους, και ορισμένη αναλογία των απαιτήσεων για τα προηγούμενα έτη, μάλλον παραμένουν εκκρεμείς σε αυτό το χρονικό σημείο.

Οι διατάξεις που αφορούν τον διακανονισμό αποδέσμευσης μπορούν κατ' αρχήν να θεωρηθούν ως μέσον για την αποτροπή διακριτικής μεταχείρισης των μελών του ιδίου συλλόγου.

Οι τροποποιήσεις που επήλθαν ως αποτέλεσμα της επέμβασης της Επιτροπής και οι οποίες κατέληξαν στη διάταξη για τραπεζικές εγγυήσεις και δικαίωμα να αμφισβητηθεί το ποσό του διακανονισμού στην επιτροπή εμπειρογνομόνων, σημαίνουν ότι οι διακανονισμοί είναι απίθανο να χρησιμοποιηθούν ως μέσον για τον περιορισμό των μετακινήσεων. Αυτό συμβαίνει ιδίως τώρα που η σύνθεση και οι διαδικαστικοί κανόνες της επιτροπής εμπειρογνομόνων τροποποιήθηκαν κατά τρόπο αποδεκτό από την Επιτροπή.

(54) Τέλος, οι κανόνες οι σχετικοί με το κατ' εκτίμηση συνολικό κόστος για πετρελαιοφόρα είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία ενός συστήματος συνεταιριστικής ασφάλισης, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τα μεγάλα ποσά που επισύρει κάθε αξίωση αποζημιώσεως (βλέπε σημείο 38).

(55) Κατάργηση του ανταγωνισμού

Η IGA δεν παρέχει τη δυνατότητα στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να καταργήσουν τον ανταγωνισμό όσον αφορά ένα ουσιαστικό μέρος των εν λόγω ασφαλιστικών υπηρεσιών. Κάθε σύλλογος είναι τώρα ελεύθερος να καθορίζει ανώνυμα τα ασφάλιστρα που θα εφαρμόζει σε κάθε μέλος. Επιπλέον, ο ανταγωνισμός όσον αφορά τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι διάφοροι σύλλογοι αναμένεται να αυξηθεί, συνεπεία των νέων ευκαιριών αλλαγής συλλόγου που παρέχει η τροποποιημένη IGA.

(56) Άποψη της Επιτροπής είναι, για τους προαναφερόμενους λόγους, ότι οι συμφωνηθείσες με τους συλλόγους τροποποιήσεις, μετά από τριετείς σχεδόν συζητήσεις, έχουν ως αποτέλεσμα να πληρούνται οι όροι που θεσπίζονται από το άρθρο 85 παράγραφος 3.

Επίσης, η Επιτροπή πιστεύει ότι, στη διάρκεια των συζητήσεων αυτών, έχουν δεόντως ληφθεί υπόψη οι απόψεις των καταγγελλόντων. Πράγματι, πραγματο-

ποιήθηκαν αρκετές συσκέψεις με τους καταγγέλλοντες, οι οποίοι έχουν την ευκαιρία να εξηγήσουν διεξοδικά τις ανησυχίες τους στις υπηρεσίες της Επιτροπής. Η εκδοχή 1985 της συμφωνίας IGA είναι το αποτέλεσμα εντατικών επαφών μεταξύ της Επιτροπής, των συλλόγων και των καταγγελλόντων.

Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι η IGA 1985 αντιπροσωπεύει ένα δίκαιο συμβιβασμό των διαφόρων συμφερόντων. Είναι ιδιαίτερα πιθανό η απαγόρευση της συμφωνίας IGA να είχε ζημιόγωνα αποτελέσματα στο ίδιο το σύστημα αμοιβαίας ασφάλισης, όπως αυτό λειτουργεί βάσει των συλλόγων για πάνω από έναν αιώνα. Περαιτέρω, επεστήθη η προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι η απαγόρευση της IGA θα είχε ενδεχομένως ως συνέπεια μεγάλο ποσοστό μελών των συλλόγων, τουλάχιστον αυτοί που δεν είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα, να αποφασίσουν να εγκαταλείψουν τους συλλόγους και να ιδρύσουν νέους συλλόγους προστασίας και εγγύησης (P & I Clubs) εκτός Κοινότητας.

Βάσει του ανωτέρω σκεπτικού και λαμβανομένου υπόψη του ότι αν υπονομευόταν και ετίθετο σε κίνδυνο η λειτουργία της συμφωνίας ενώσεως των κινδύνων (pooling-arrangement) θα παραδλάπτονταν όχι μόνο τα συμφέροντα των πλοιοκτητών αλλά και τα συμφέροντα των καταναλωτών και των τρίτων (ιδιαίτερα εν όψει των κινδύνων μόλυνσεως του περιβάλλοντος με πετρέλαιο), η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η IGA μπορεί να τύχει απαλλαγής, υπό τον όρο ότι θα ασκηθεί αυστηρός έλεγχος και επιτήρηση της συμφωνίας.

Γ. Άρθρα 6 και 8 του κανονισμού αριθ. 17

- (57) Η παρούσα κατάσταση της αγοράς και η μη δοκιμασμένη φύση της διαδικασίας «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου» δικαιολογούν τον περιορισμό της εξαίρεσης σε δέκα χρόνια από την ημερομηνία της τελευταίας κοινοποίησης (20 Φεβρουαρίου 1985).
- (58) Προκειμένου να διευκολυνθεί η Επιτροπή να ελέγχει εάν εξακολουθούν να πληρούνται οι προϋποθέσεις οι οποίες δικαιολόγησαν την χορήγηση εξαίρεσης, καθ' όλη τη διάρκεια της εξαίρεσης, τα μέρη θα πρέπει να ενημερώνουν την Επιτροπή μια φορά το χρόνο για κάθε τροποποίηση της κοινοποιηθείσας συμφωνίας ή για τη σύναψη κάθε νέας συμφωνίας μεταξύ τους. Η υποχρέωση αυτή ωστόσο δεν καθιστά περιττή την ανάγκη κοινοποίησης αλλαγών στο περιεχόμενο ή τη συμμετοχή στη συμφωνία, που έχει υπαχθεί σε εξαίρεση βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, στην περίπτωση που τα μέρη επιθυμούν να συνεχίζουν να απολαύουν του ευεργετή-

ματος της εξαίρεσης. Επιπλέον, προκειμένου να διευκολυνθεί η Επιτροπή να ελέγχει την εφαρμογή της διαδικασίας «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου», τα μέρη θα πρέπει να αποστέλουν στην Επιτροπή ετησίως έκθεση η οποία να περιέχει στατιστικά στοιχεία σε σχέση με:

- τον αριθμό των περιπτώσεων όπου οι συναλλασσόμενοι έχουν επίσημα ζητήσει νέο σύλλογο να εφαρμόσει τη νέα διαδικασία (ιδιαίτερα στοιχεία για κάθε σύλλογο) και τον αριθμό των περιπτώσεων στις οποίες διαφορά σχετική με τον καθορισμό ασφαλιστρών παραπέμφθηκε ενώπιον της Επιτροπής εμπειρογνομόνων, καθώς και τα σχετικά αποτελέσματα,
- τον αριθμό των μετακινήσεων που πραγματοποιήθηκαν με την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ οι διατάξεις του άρθρου 85 παράγραφος 1 κηρύσσονται ανεφάρμοστες στη συμφωνία διεθνούς ομίλου (International Group Agreement) όπως κοινοποιήθηκε για τελευταία φορά στις 20 Φεβρουαρίου 1985. Η εξαίρεση ισχύει έως τις 20 Φεβρουαρίου 1995.

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η παρούσα απόφαση οφείλουν να ενημερώνουν την Επιτροπή για κάθε τροποποίηση ή/και προσθήκη στην κοινοποιηθείσα συμφωνία καθώς και για τη σύναψη οποιασδήποτε νέας μεταξύ τους συμφωνίας ή συμφωνίας μεταξύ αυτών και άλλου συλλόγου προστασίας και εγγύησης (P & I Club). Οι επιχειρήσεις υποβάλλουν επίσης στην Επιτροπή κάθε χρόνο έκθεση με τα στατιστικά στοιχεία, ώστε να μπορεί η Επιτροπή να ελέγχει την εφαρμογή της διαδικασίας «πριν την 30ή Σεπτεμβρίου».

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο παράρτημα.

Βρυξέλλες, 16 Δεκεμβρίου 1985.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής

BILAG — ANHANG — ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ — ANNEX — ANNEXE — ALLEGATO — BIJLAGE

- The Britannia Steamship Insurance Association Limited.
Southwark Towers,
32 London Bridge Street,
London SE1.
- The London Steamship Owners' Mutual Insurance Association Limited.
17 Crosswall,
London EC3.
- The Newcastle Protection and Indemnity Association.
Centro House,
3 Cloth Market,
Newcastle-upon-Tyne.
- The North of England Protecting and Indemnity Association Limited.
Douglas House,
4 Neville Street,
Newcastle-upon-Tyne.
- The Standard Steamship Owners' Protection and Indemnity Association Limited.
International House,
World Trade Centre,
1 St Katharine's Way,
London E1 9UN.
- The Standard Steamship Owners' Protection and Indemnity Association (Bermuda) Limited.
Burnaby Building,
Burnaby Street,
Hamilton,
Bermuda.
- The Steamship Mutual Underwriting Association Limited
Aquatical House,
201/211 Bishopsgate,
London EC2.
- Sveriges Angfartys Assurans Forening.
Barlastgatan 2,
S-400 40 Göteborg,
Sweden.
- The Shipowners' Mutual Protection and Indemnity Association (Luxembourg).
33 Boulevard Prince Henri,
Luxembourg.
- The Steamship Mutual Underwriting Association (Bermuda) Limited.
Clarendon House,
Church Street West,
Hamilton,
Bermuda.
- The Sunderland Steamship Protecting and Indemnity Association.
Tavistock House,
Borough Road,
Sunderland.
- The United Kingdom Mutual Steamship Assurance Association (Bermuda) Limited.
Mercury House,
Front Street,
Hamilton,
Bermuda.
- The West of England Shipowners' Mutual Protection and Indemnity Association (Luxembourg).
33 Boulevard Prince Henri,
Luxembourg.
- Assuranceforeningen Gard (Gjensidig).
4801 Arendal,
Norway.
- Assuranceforeningen Skuld (Gjensidig).
Stortingst. 18,
Oslo 1,
Norway.
- The Japan Shipowners' Mutual Protection and Indemnity Association.
Yanagiya Building,
2-1-10 Nihonbashi,
Chuoh-Ku,
Tokyo, Japan.
- The Liverpool and London Steamship Protection and Indemnity Association Limited.
Equity & Law House,
47 Castle Street,
Liverpool.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Δεκεμβρίου 1985

σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/30.665 — Villeroy & Boch)

(Τα κείμενα στη γαλλική και τη γερμανική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(85/616/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 85,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχωρήσεως της Ελλάδας, και ιδίως το άρθρο 2,

την αίτηση αρνητικής πιστοποίησης, που υποβλήθηκε στις 25 Μαΐου 1982, από τις επιχειρήσεις Villeroy & Boch KG με έδρα το Mettlach (Γερμανία) και Villeroy & Boch Sarl, Λουξεμβούργο, για ένα δίκτυο συμβάσεων-τύπων διανομής επιτραπέζιων και διακοσμητικών ειδών κεραμευτικής,

το ουσιώδες περιεχόμενο της αίτησης αυτής που δημοσιεύτηκε⁽²⁾ κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17,

αφού ζητήθηκε η γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

A. Οι επιχειρήσεις

- (1) Η εταιρεία Villeroy & Boch KG, με έδρα το Mettlach (Γερμανία) και η Villeroy & Boch Sarl, με έδρα το Λουξεμβούργο ανήκουν στον όμιλο με την ίδια επωνυμία, που είναι μεγάλος παραγωγός κεραμευτικών ειδών (είδη υγιεινής και πορσελάνες). Ο όμιλος Villeroy & Boch πραγματοποιεί ενοποιημένο ετήσιο κύκλο εργασιών ύψους...⁽³⁾, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας, εκ των οποίων... στον τομέα των κεραμευτικών ειδών από πορσελάνη (επιτραπέζια σκεύη και διακοσμητικά είδη πορσελάνης), τα οποία

η Villeroy & Boch διαθέτει στο εμπόριο στα κράτη μέλη της ΕΟΚ και της ΕΖΕΣ δάσει ενός δικτύου διανομής.

B. Το σχετικό προϊόν και η αγορά

- (2) Η Villeroy & Boch τοποθετείται μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών παραγωγών επιτραπέζιων και διακοσμητικών κεραμευτικών ειδών. Διαθέτει, κατά κύριο λόγο, την παραγωγή της στη Γερμανία, στην Μπενελούξ και στη Γαλλία. Το δίκτυο Villeroy & Boch διανέμει 61 επιτραπέζια σερβίτσια, από τα οποία τα πιο φημισμένα είναι 21, και γι' αυτά υπάρχει 15ετής εγγύηση ότι θα είναι διαθέσιμα.

Το μερίδιο αγοράς της Villeroy & Boch δεν υπερβαίνει το 10% σε όλα τα κράτη μέλη της Κοινότητας και τοποθετείται σε επίπεδο κάτω του 5% σε αρκετά από τα κράτη μέλη.

- (3) Η αγορά επιτραπέζιων και διακοσμητικών κεραμευτικών ειδών είναι μια διασκορπισμένη αγορά, στην οποία υφίσταται ιδιαίτερα ζηρός ανταγωνισμός. Στη γερμανική αγορά, και μόνο, υπάρχουν πολυάριθμοι παραγωγοί, εκ των οποίων οι τρεις κυριότεροι εξασφαλίζουν μαζί το 1/3 των πωλήσεων, και οι υπόλοιποι κατανέμουν μεταξύ τους όλη την υπόλοιπη αγορά σε μερίδια που είναι ίσα ή κατώτερα με το 5%.

- (4) Δεδομένου ότι πρόκειται για είδη ποιότητας και όχι μεγάλου δάρους, οι εισαγωγές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και μπορούν να αντιπροσωπεύουν μέχρι το 1/3 των ετήσιων πωλήσεων σε ορισμένες εθνικές αγορές. Κάθε παραγωγός ευρίσκεται έτσι εκτεθειμένος στον ανταγωνισμό των κατασκευαστών που είναι εγκατεστημένοι τόσο στα άλλα κράτη μέλη όσο και στις τρίτες χώρες, καθώς ορισμένοι παραγωγοί εξαγωγούν μέχρι και το 1/3 της παραγωγής τους.

Γ. Το δίκτυο των κοινοποιηθεισών συμφωνιών

- (5) Η Villeroy & Boch εμπορεύεται τα επιτραπέζια και διακοσμητικά κεραμευτικά είδη της στην κοινή αγορά μέσω ενός δικτύου 3 500 περίπου εξειδικευμένων λιανοπωλητών, οι οποίοι, ανάλογα με τις χώρες, εφοδιάζονται τα προϊόντα κατευθείαν από την Villeroy & Boch, ή/και μέσω εισαγωγέων ή χονδρεμπόρων. Το δίκτυο αυτό συμπληρώνεται με δύο ιδιαίτερα κανάλια διανομής: τον εφοδιασμό των ξενοδοχείων-εστιατορίων και τη διανομή διαφημιστικών ειδών.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. 13 της 12. 2. 1962, σ. 204/62.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 206 της 16. 8. 1985, σ. 6.⁽³⁾ Δυνάμει του άρθρου 21 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, τα επαγγελματικά απόρρητα στοιχεία δεν δημοσιεύονται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

- (6) Το δίκτυο διανομής, που κοινοποίησε η Villeroy & Boch με σκοπό να τύχει αρνητικής πιστοποίησης, ή επικουρικά, απαλλαγής, περιλαμβάνει έτσι αρκετές συμβάσεις-τύπους με διάφορο περιεχόμενο, που συνάπτονται για αόριστη χρονική διάρκεια με δικαίωμα για κάθε συμβαλλόμενο μέρος να τις καταγγείλει με προειδοποίηση έξι μηνών. Αυτές οι συμβάσεις-τύποι συνδέουν την Villeroy & Boch αντίστοιχα:
- με τους εξειδικευμένους λιανοπωλητές (Facheinzelhändler), τους χονδρεμπόρους και τους προμηθευτικούς συνεταιρισμούς,
  - με τους προμηθευτές που ειδικεύονται στον εφοδιασμό ξενοδοχείων και εστιατορίων,
  - με τους διανομείς διαφημιστικών ειδών (Werbe-mittelunternehmen) που είναι εξουσιοδοτημένοι να προμηθεύουν αποκλειστικά ορισμένους επαγγελματίες τελικούς καταναλωτές με σκοπό την περαιτέρω διάθεση των ειδών αυτών σε τρίτους για διαφημιστικούς σκοπούς.
1. *Κοινά χαρακτηριστικά των κοινοποιηθεισών συμβάσεων*
- α) Απουσία επιδεβλημένων τιμών
- (7) Οι κοινοποιηθείσες συμβάσεις-τύποι δεν περιλαμβάνουν καμία διάταξη αναφορικά με τον καθορισμό των τιμών μεταπώλησης: όλοι οι μεταπωλητές ειδών Villeroy & Boch είναι ελεύθεροι να καθορίζουν τις τιμές τους. Η Villeroy & Boch εφαρμόζει ένα σύστημα συνιστώμενων τιμών σε ορισμένα κράτη μέλη της Κοινότητας.
- 6) Οι μεταπωλητές της Villeroy & Boch είναι ελεύθεροι να διενεργούν αμοιβαίες παραδόσεις
- (8) Όλοι οι μεταπωλητές της Villeroy & Boch μπορούν να πωλούν τα είδη των συμβάσεων στους άλλους πωλητές Villeroy & Boch που ανήκουν στο ίδιο κανάλι διανομής. Οι εξουσιοδοτημένοι εξειδικευμένοι λιανοπωλητές μπορούν π.χ. να διενεργούν παραδόσεις προϊόντων που προβλέπονται από τη σύμβαση τους σε οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο εξειδικευμένο λιανοπωλητή.
- γ) Ελευθερία εξαγωγών
- (9) Όλοι οι μεταπωλητές Villeroy & Boch μπορούν επίσης να πραγματοποιούν τις συναλλαγές, που προβλέπονται ανωτέρω στο στοιχείο 6), από ένα κράτος μέλος της Κοινότητας ή της ΕΖΕΣ προς άλλο κράτος μέλος.
- δ) Απουσία περιορισμών του ανταγωνισμού
- (10) Οι μεταπωλητές Villeroy & Boch μπορούν να προμηθεύονται παρόμοια είδη με αυτά της σύμβασης και από ανταγωνιστές παραγωγούς.
2. *Ειδικές ρήτρες των συμβάσεων που συνδέουν την Villeroy & Boch με τους ειδικευμένους λιανοπωλητές (EG-Vertriebsbindung)*
- (11) Η Villeroy & Boch συνήψε συμβάσεις επιλεκτικής διανομής με περίπου 3 500 εξειδικευμένους λιανοπωλητές εγκατεστημένους στα διάφορα κράτη μέλη και εφοδιαζόμενους, ανάλογα με τις χώρες, με άμεσες παραδόσεις της Villeroy & Boch ή/και μέσω εισαγωγέων ή χονδρεμπόρων. Οι κυριώτερες διατάξεις των σχετικών συμβάσεων είναι οι ακόλουθες:
- α) Προϊόντα εξαιρούμενα από το σύστημα διανομής
- (12) Από τις παραδόσεις της Villeroy & Boch εξαιρούνται διαφημιστικά είδη και τα είδη που προορίζονται για τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια, τα οποία ανήκουν αντίστοιχα σε δύο ιδιαίτερα κανάλια διανομής των ειδών Villeroy & Boch, εφόσον δεδαίως αυτά τα προϊόντα διαφοροποιούνται σαφώς από τα λοιπά επιτραπέζια είδη που απευθύνονται στους ιδιώτες τελικούς καταναλωτές.
- 6) Κλειστό σύστημα διανομής (Vertriebsbindung)
- (13) Οι εξειδικευμένοι λιανοπωλητές υποχρεούνται να διενεργούν παραδόσεις μόνο στους τελικούς καταναλωτές ή άλλους εξειδικευμένους λιανοπωλητές εγκεκριμένους από την Villeroy & Boch, οποιοδήποτε και αν είναι το κράτος μέλος εγκατάστασής τους.
- γ) Κριτήρια επιλογής
- (14) Γίνονται δεκτοί στο δίκτυο διανομής μόνον οι εγκεκριμένοι από την Villeroy & Boch λιανοπωλητές, και τούτο σε συνάρτηση με τα πιο κάτω παρατιθέμενα κριτήρια επιλογής. Μετά από ορισμένες παρατηρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή, η Villeroy & Boch έκανε περισσότερο εύκαμπτα τα κριτήρια αυτά τα οποία μπορούν να περιγραφούν πλέον περιληπτικά ως εξής:
- Λιανική πώληση επιτραπέζιων ειδών που κυρίως συνίστανται από προϊόντα ποιότητας πωλούμενα σε κατάσταση λιανικής πώλησης με εύκολη πρόσβαση για το ευρύ κοινό, και εξειδικευμένο στον κλάδο αυτό ή με πρόβλεψη ειδικού τμήματος. Όταν ένας εξειδικευμένος λιανοπωλητής εμπορεύεται κατά το πλείστον το σύνολο ενός μεγάλου παραγωγού επιτραπέζιων ειδών, θεωρείται τηρεί τους όρους που αφορούν το σχετικό τύπο εμπορίου. Η σύμβαση-τύπος πρόβλεπε αρχικά ότι το κατάστημα πώλησης δεν θα έπρεπε να είναι χωριστά από τα άλλα καταστήματα λιανικής πώλησης και θα έπρεπε να είναι εγκατεστημένο σε μία όσο το δυνατόν κεντρικότερη περιφέρεια. Η Villeroy & Boch έκανε λιγότερο αυστηρή αυτή τη ρήτρα, κατά την προαναφερόμενη έννοια, μετά από παρατηρήσεις που διατύπωσαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής.
  - Ο λιανοπωλητής οφείλει να προσφέρει ένα αρκετά ευρύ και ποικίλο αντιπροσωπευτικό σύνολο των ειδών Villeroy & Boch και άλλα είδη παρεμφερούς ποιότητας, τα οποία να μπορούν να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες απαιτητικών καταναλωτών. Το μέγεθος και η ποικιλία του συνόλου εξαρτώνται από τη σημασία και τον τόπο εγκατάστασης του καταστήματος πώλησης.
  - Παρουσίαση των εμπορευμάτων κατά τρόπο που να επιτρέπει την αξιοποίηση της παραγωγής Villeroy & Boch, ιδίως με την οπτική διάκρισή της από τα είδη άλλων κατασκευαστών. Τα είδη Villeroy & Boch δεν θα πρέπει να περιβάλλονται από προϊόντα που μπορούν να μειώσουν την αξία της παρουσίας τους.
  - Υποχρέωση αποθήκευσης σειρών ειδών Villeroy & Boch με τρόπο που να μπορούν να ανταποκρίνονται στην κανονική ζήτηση των πελατών.

- Τεχνικά και επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού.
  - Έλεγχος των εμπορευμάτων πριν από την παράδοσή τους στον τελικό καταναλωτή.
  - Συνήθης εξυπηρέτηση μετά την πώληση (αντικατάσταση των διαφόρων ειδών και παροχή συμβουλών στον πελάτη που επιθυμεί να συμπληρώσει ένα σερίτσι).
  - Υποχρέωση για προώθηση των πωλήσεων των ειδών Villeroy & Boch με διαφήμιση, ανακοινώσεις και άλλους συνήθεις τρόπους.
3. *Συμβάσεις που συνδέουν την Villeroy & Boch με το χονδρεμπόριο*
- (13) Η Villeroy & Boch συνήψε δύο τύπους συμβάσεων διανομής με το χονδρεμπόριο (χονδρέμποροι και προμηθευτικοί συνεταιρισμοί). Το κοινό τους χαρακτηριστικό είναι ότι περιορίζονται οι μεταπωλήσεις του χονδρεμπορίου αποκλειστικά στους εγκεκριμένους μεταπωλητές της Villeroy & Boch. Έτσι, εξαιρούνται από τις μεταπωλήσεις του χονδρεμπορίου οι μη εγκεκριμένοι μεταπωλητές και οι τελικοί καταναλωτές.
4. *Συμβάσεις που συνδέουν τη Villeroy & Boch με τους προμηθευτές ξενοδοχείων και εστιατορίων*
- (16) Η Villeroy & Boch προμηθεύει αυτούς τους εξειδικευμένους προμηθευτές, στο πλαίσιο αυτού του ειδικού καναλιού εμπορίας επιτραπέζιων ειδών, αποκλειστικά με σκοπό την μεταπώλησή τους σε ξενοδοχεία και εστιατόρια. Η Villeroy & Boch επιφυλάσσει για τον εαυτό της τη δυνατότητα να προμηθεύει κατευθείαν από αυτούς τους επαγγελματίες τελικούς καταναλωτές.
5. *Συμβάσεις μεταξύ της Villeroy & Boch και των επιχειρήσεων διανομής διαφημιστικών ειδών*
- (17) Η Villeroy & Boch προμηθεύει ορισμένες επιχειρήσεις εξειδικευμένες στη διανομή διαφημιστικών ειδών, με αποκλειστικό σκοπό την μεταπώλησή τους στους επαγγελματίες τελικούς καταναλωτές, οι οποίοι αργότερα μεταδίδουν τα είδη αυτά σε τρίτους είτε ως διαφημιστικά δώρα είτε για την προώθηση των πωλήσεων.
- (18) Μετά την δημοσίευση που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, δεν υποβλήθηκε καμία παρατήρηση από τρίτους προς την Επιτροπή.
- ## II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ
- (19) Δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, και απογορευονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και του έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.
- (20) Οι κοινοποιηθείσες συμβάσεις-τύποι που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ Villeroy & Boch και των μεταπωλητών της διατυπώνουν τους όρους συνεργασίας μεταξύ νομικά ανεξάρτητων επιχειρήσεων, και συνιστούν συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων κατά τη έννοια της προαναφερομένης διατάξεως.
- (21) Ο τομέας της αγοράς, όπου το κοινοποιηθέν δίκτυο διανομής παράγει τα αποτελέσματά του, οριοθετείται στο επίπεδο των επιτραπέζιων και διακοσμητικών κεραμεικών ειδών (λεπτά κεραμικά). Αφενός τα επιτραπέζια κεραμεικά (επιτραπέζια σερίτσια από πορσελάνες) θεωρούνται παρόμοια, βάσει των χαρακτηριστικών τους, της χρήσης τους και της τιμής τους η οποία δεν παρουσιάζει σημαντικές διαφορές όσον αφορά τα υλικά του πωλούμενου προϊόντος — πορσελάνη ή φαγιάνς. Αφετέρου τα διακοσμητικά κεραμεικά μπορούν να περιληφθούν στην ίδια αγορά, βάσει του γεγονότος ότι μπορούν να χαρακτηρισθούν σαν συμπληρωματικά των επιτραπέζιων σερίτσιων και της ταυτότητας της πρώτης ύλης κατά την κατασκευή τους.
- (22) Αν οι συμφωνίες επιλεκτικής διανομής επηρεάζουν κατ' ανάγκη τη διεξαγωγή του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά (ΔΕΚ, υπόθεση 107/82, AEG-Telefunken της 25. 10. 1983, Συλλογή 1983, σ. 3151, σημείο 33 του σκεπτικού), ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες τα οποία δεν είναι απλά προϊόντα και υπηρεσίες έχουν τέτοιες ιδιότητες που να μην μπορούν να διατίθενται σωστά στο κοινό χωρίς την παρέμβαση εξειδικευμένων διανομέων. Στο μέτρο αυτό, τα συστήματα επιλεκτικής διανομής συνιστούν ένα στοιχείο ανταγωνισμού συμβατό με το άρθρο 85 παράγραφος, υπό τον όρο ότι η επιλογή των μεταπωλητών πραγματοποιείται σε συνάρτηση με αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικής υφής έχουν σχέση με τις απαιτήσεις της διανομής των σχετικών προϊόντων, και ότι τα κριτήρια αυτά καθορίζονται κατά τρόπο ενιαίο έναντι όλων των δυνητικών μεταπωλητών και εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις (ΔΕΚ, υπόθεση 31/80, L'Oréal της 11. 12. 1980, Συλλογή 1980, σ. 3775, σημεία 15 και 16 του σκεπτικού).
- (23) Πάντως, οι κοινοποιηθείσες συμβάσεις διανομής δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως περιοριστικές του ανταγωνισμού, αν αποδειχθεί ότι η επιλογή των μεταπωλητών βασίζεται στα κριτήρια που επιβάλλονται κατ' ανάγκη από την ειδική φύση των προϊόντων της συμβάσεως.
- (24) Από τη στιγμή που η Villeroy & Boch τροποποίησε ορισμένες ρήτρες των συμφωνιών επιλεκτικής διανομής των ειδικευμένων μεταπωλητών, καθιστώντας τις πλέον εύκαμπτες, και μάλιστα καταργώντας, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, τη ρήτρα αναφορικά με την κεντρική τοποθεσία των καταστημάτων λιανικής πώλησεως, βάσει της οποίας θα μπορούσαν να αποκλεισθούν από τα δίκτυα Villeroy & Boch ορισμένοι διανομείς που θα μπορούσαν ενδεχομένως να ικανοποιούν τις ποιοτικές απαιτήσεις του παραγωγού, χωρίς όμως να είναι εγκατεστημένοι στο κέντρο των καταναλωτικών ζωνών, δεν εξαρτάται πλέον η εισδοχή στο δίκτυο των εξειδικευμένων λιανοπωλητών της Villeroy & Boch παρά μόνον από τεχνικούς και επαγγελματικούς γενικούς όρους της τοποθεσίας πώλησεως που είναι αντικειμενικά λογικοί και αρμόζουν για την εγγύηση καλών συνθηκών πώλησεως των προϊόντων της.
- (25) Πράγματι, η κάτω από καλές συνθήκες πώλησης (ΔΕΚ, υπόθεση 26/76, Metro, Συλλογή 1977, σ. 1875 σημείο 37 του σκεπτικού) επιτραπέζιων ειδών ποι-

ότητας, απαιτεί κατ' αρχάς ότι αυτά θα παρουσιάζονται και θα πωλούνται σε καταστήματα του κλάδου ή που έχουν ειδικό τμήμα εξοπλισμένο για την πώληση αυτών των προϊόντων και τα οποία διαθέτουν προσωπικό με τεχνική κατάρτιση. Εφόσον το σύστημα επιλεκτικής διανομής της Villeroy & Boch είναι εξίσου προσιτό στα καταστήματα που διαθέτουν ειδικό τμήμα δεν είναι από την φύση του ικανό να αποκλείσει ορισμένους σύγχρονους τύπους διανομής.

- (26) Τα υπό κρίση προϊόντα είναι διαρκή καταναλωτικά αγαθά, σύνθετης μορφής επειδή κάθε επιτραπέζιο σερβίτσιο αποτελείται από μια μεγάλη ποικιλία διαφόρων κομματιών. Έτσι η αγορά τους δεν τελειώνει μία μόνο πράξη αλλά αντίθετα μπορεί να ανανεωθεί λόγω αναγκαστικών αντικαταστάσεων για κομμάτια σπασμένα ή για την απόκτηση άλλων συμπληρωμάτων. Συνεπώς, η μακροζωία τους δικαιολογεί το έννομο συμφέρον του παραγωγού να εμπιστευθεί την πώλησή τους μόνο σε μεταπωλητές που είναι πρόθυμοι να εγγυηθούν υπηρεσίες, μετά την πώληση, κατάλληλες, που να επιτρέπουν να εξασφαλίζεται μια συνέχεια στην προμήθεια του πελάτη.
- (27) Η παρουσίαση των ειδών Villeroy & Boch με τρόπο που να «αξιοποιούνται» και ο χωρισμός τους τόσο από τα είδη των άλλων εργοστασίων όσο και από άλλους τύπους προϊόντων, που θα μπορούσαν να μειώσουν το κύρος τους σήματος Villeroy & Boch, έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο τη δελτίωση της παρουσίας και την επισήμανση των ειδών Villeroy & Boch, καθώς και την αποφυγή κάθε σύγχυσης με παρόμοια είδη άλλων εργοστασίων και οποιαδήποτε εξομοίωσή τους με προϊόντα κατώτερης ποιότητας που μπορούν να καταστήσουν κοινότυπη μια σειρά ειδών, στην οποία, αντίθετα, η Villeroy & Boch προτίθεται να προσδώσει ορισμένο κύρος. Η εν λόγω υποχρέωση δεν εμποδίζει, κατά κανένα τρόπο, τους εξειδικευμένους λιανοπωλητές της Villeroy & Boch να πωλούν τα ανταγωνιστικά προϊόντα.
- (28) Ο έλεγχος από τον παραγωγό των ικανοτήτων του ειδικευμένου μεταπωλητή, τον οποίο θα δεχθεί στο σύστημα διανομής του, είναι αναγκαίος για τη συνάφεια και τη συνέχεια του συστήματος επιλεκτικής διανομής. Σαν επακόλουθο της βασικής υποχρέωσης εξειδικεύσεως που φέρει ο ειδικευμένος μεταπωλητής, και της οποίας εξειδικεύσεως ο έλεγχος εξασφαλίζει την εφαρμογή, η αρχή του ελέγχου από τον ίδιο τον παραγωγό για την αποδοχή των ειδικευμένων μεταπωλητών στο δίκτυο του διανομής δεν υπερβαίνει το μέτρο το αναγκαίο για την εξασφάλιση διατήρησής αυτού του δικτύου.
- (29) Όσον αφορά, ειδικότερα, την υποχρέωση παρουσίας, για την πώληση ενός συνόλου αρκετά ευρέος και ποικίλου, των ειδών της Villeroy & Boch και τη σχετική υποχρέωση διατήρησής ικανοποιητικού αποθέματος, αυτές δεν συνιστούν αισθητούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1. Αυτό δε, επειδή η πολύ ανταγωνιστική δομή της προσφοράς στη σχετική αγορά, η απουσία στόχων πώλησής που θα μπο-

ρούσε να επιβάλει η Villeroy & Boch στους ειδικευμένους της μεταπωλητές και η μη απαγόρευση ανταγωνισμού, που όχι μόνο είναι σύμφυτη με το σύστημα αλλά αποτελεί ευχή του ίδιου του παραγωγού, εξασφαλίζει στους ειδικευμένους μεταπωλητές ανεξαρτησία πολιτικής πωλήσεων και στους ανταγωνιστές παραγωγούς πρόσβαση χωρίς εμπόδια προς τους ίδιους τους διανομείς:

- κανένας από τους πολυάριθμους παραγωγούς που υπάρχουν στην αγορά δεν κατέχει μέρος αυτής μικρότερο του 15 % σε κανένα κράτος μέλος, και κανένας, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να κρατά τους διανομείς σε κατάσταση εξάρτησης. Έχοντας τμήμα της αγοράς χαμηλότερο από 10 % σε κάθε κράτος μέλος, η Villeroy & Boch δεν βρίσκεται σε θέση ισχύος ούτε απέναντι των ανταγωνιστών της, λόγω κυρίως του μικρού τμήματος αγοράς που κατέχει στην Κοινότητα, ούτε απέναντι των μεταπωλητών της, ώστε να μπορέσει να περιορίσει με τις πιο πάνω αναφερόμενες ρήτρες την ελευθερία τους να προσανατολίσουν το εμπόριό τους προς τις μάρκες που θα αποφέρουν το μεγαλύτερο κέρδος. Επιπλέον, παρόμοια συστήματα διανομής δεν είναι πολύ διαδεδομένα, έτσι ώστε η διανομή επιτραπέζιων κεραμικών δεν κινδυνεύει να παγιωθεί σε πλαίσια αυστηρών δομών διανομής όπου κάθε παραγωγός θα προσπαθούσε να περιορίσει για δικό του όφελος τις δραστηριότητες των διανομέων του,
  - το σύστημα επιλεκτικής διανομής της Villeroy & Boch όχι μόνο δεν έχει στοιχεία αποκλειστικότητας παρουσιάσεως προϊόντων αλλά αντίθετα βασίζεται σε μια συμπαρουσίαση των προϊόντων Villeroy & Boch με άλλες γνωστές ανταγωνιστικές μάρκες με τις οποίες η Villeroy & Boch θέλει να συγκρίνεται το κύρος της δικιάς της μάρκας. Το σύστημα που κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή δεν τείνει καθόλου προς την αποκλειστικότητα με αποτέλεσμα οποιοσδήποτε ειδικευμένος μεταπωλητής που εμπορεύεται σε μεγάλες ποσότητες το σύνολο προϊόντων οποιουδήποτε άλλου μεγάλου παραγωγού να θεωρείται ότι πληροί την προϋπόθεση τη σχετική με την εξειδίκευση του τόπου πώλησής,
  - τίποτε, επομένως, δεν εμποδίζει του ειδικευμένους μεταπωλητές της Villeroy & Boch να διαθέτουν προς πώληση και άλλα ανταγωνιστικά προϊόντα εφόσον το κρίνουν συμφέρον. Αυτό το ενδεχόμενο είναι ακόμη πιο προφανές από το γεγονός ότι οι ειδικευμένοι μεταπωλητές της Villeroy & Boch δεν είναι υποχρεωμένοι να πραγματοποιήσουν ένα συγκεκριμένο τζίρο με τα προϊόντα αυτής της εταιρείας ούτε να παραγγείλουν σε καθορισμένα τακτά διαστήματα προκαθορισμένες ποσότητες.
- (30) Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, ακόμη και αν οι υποχρεώσεις προώθησής πωλήσεων των προϊόντων Villeroy & Boch δεν συμπίπτουν με τα ποιοτικά κριτήρια επι-

λογής που συμβιβάζονται με το άρθρο 85 παράγραφος 1, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν μπορούν να θεωρηθούν σαν ουσιαστικός περιορισμός του ανταγωνισμού. Συμφωνηθείσες στα πλαίσια του προφανούς κοινού συμφέροντος των συμβαλλομένων, οι μη εξειδικευμένες υποχρεώσεις δεσμεύσεως (Einsatz) υπέρ της μάρκας Villeroy & Boch που γίνονται με την ανάρτηση πινακίδων, διανομή διαφημιστικών φυλλαδίων, δημοσιεύσεων αγγελιών, ενεργειών προώθησεως και άλλων συνηθισμένων εμπορικών πρακτικών, δεν εμποδίζουν τους εξειδικευμένους μεταπωλητές της Villeroy & Boch να ωφεληθούν από τον ανταγωνισμό μεταξύ διαφόρων προϊόντων.

- (31) Σε μια τόσο διασκορπισμένη αγορά, όσον αφορά τόσο την παραγωγή όσο και τη διανομή, αποκλείεται να μπορέσουν οι συμφωνίες, που συνήψε η Villeroy & Boch με τους ειδικευμένους λιανοπωλητές, να διευκολύνουν μέσω των ενδεχομένως κοινών δικτύων διανομής, μια σύμπραξη των παραγωγών, με σκοπό να αποκλειστούν από την αγορά οι ανταγωνιστές τους: ο αριθμός των παραγωγών είναι πολύ μεγάλος και ο κύκλος των διανομέων είναι ιδιαίτερα ανοικτός και άοριστος για να γίνει δυνατή μια τέτοια σύμπραξη.
- (32) Αντίθετα, σε μια τέτοια αγορά με υψηλό βαθμό ανταγωνισμού, η από κοινού προσφορά εκ μέρους των ειδικευμένων λιανοπωλητών σερβίσιων τραπέζιου παρόμοιας ποιότητας αλλά διαφορετικών εργοστασίων, δεν μπορεί παρά να ενισχύσει τον ανταγωνισμό που ασκείται ανάμεσα στις διάφορες εταιρείες. Με τη συγκεντρωμένη και φροντισμένη παρουσίαση ανταγωνιστικών προϊόντων, ο καταναλωτής είναι πράγματι σε θέση να καθορίσει την καλύτερη σχέση ποιότητας-τιμής και, εφόσον δεν υπάρχει υποχρέωση για την πραγματοποίηση ενός ελάχιστου κύκλου εργασιών για τα προϊόντα Villeroy & Boch, ο λιανοπωλητής μπορεί με πλήρη ελευθερία να συμβουλεύει τον πελάτη του.

Στην περίπτωση που ο πελάτης θεωρεί δευτερεύουσας σημασίας τις υπηρεσίες από τις οποίες περιβάλλεται η κυρίως πώληση, στα πλαίσια ενός συστήματος επιλεκτικής διανομής, θα μπορεί οπωσδήποτε να επιλέξει μεταξύ των προϊόντων ανταγωνιστών που δεν εφαρμόζουν το σύστημα επιλεκτικής διανομής και να ενισχύσει έτσι την επιλογή εμπορικής πολιτικής που ασκεί ο παραγωγός.

- (33) Η λειτουργία του δικτύου επιλεκτικής διανομής, ενισχύοντας παράλληλα τον ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων εργοστασίων, δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε περιορισμό του ανταγωνισμού αυτού με σύμπραξη των διαφόρων ειδικευμένων λιανοπωλητών, οι οποίοι θα είχαν π.χ. ως στόχο να εμποδίσουν την Villeroy & Boch από του να προσδιορίζει ελεύθερα τα κανάλια διανομής ή να εξασφαλίζει την τήρηση των συνιστώμενων από την ίδια τιμών. Ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι δυνατό μόνον όταν υπάρχει σχετικά περιορισμένος αριθμός λιανοπωλητών. Τούτο όμως δεν συμβαίνει στην προκειμένη περίπτωση. Εξάλλου, η Villeroy & Boch δεν έχει παραχωρήσει γεωγραφική

αποκλειστικότητα στους λιανοπωλητές της και δεν θα τις ήταν δυνατό να ανταπεξέλθει στις ενδεχόμενες συνεννοημένες πιέσεις των διανομέων της, προμηθεύοντας νέους εξουσιοδοτημένους λιανοπωλητές.

- (34) Η επιλεκτικότητα του συστήματος διανομής στηρίζεται επίσης στην υποχρέωση που ανέλαβαν οι εξειδικευμένοι μεταπωλητές να πωλούν τα προϊόντα μόνο στους τελικούς καταναλωτές ή στους εξουσιοδοτημένους λιανοπωλητές. Δεδομένου ότι τόσο τα αντικειμενικά και ποιοτικά κριτήρια όσο και οι υποχρεώσεις προώθησεως πωλήσεως θεωρούνται συμβιβάσιμες με το άρθρο 85 παράγραφος 1, η πιο πάνω υποχρέωση μεταπώλησεως κρίνεται ότι δεν περιορίζει αισθητά τον ανταγωνισμό στη συγκεκριμένη περίπτωση.
- (35) Εφόσον δεχθούμε το θεμικό της υποχρέωσης, την οποία οφείλουν να αναλάβουν οι εγκεκριμένοι λιανοπωλητές, να μην πωλούν δηλαδή σε μη εγκεκριμένους λιανοπωλητές, το ίδιο πρέπει να ισχύει όσον αφορά την υποχρέωση των χονδρεμπόρων και των προμηθευτικών συνεταιρισμών να μη διενεργούν παραδόσεις παρά μόνο στους μεταπωλητές Villeroy & Boch, τη στιγμή που η υποχρέωση αυτή συνιστά, στο επίπεδο του χονδρεμπορίου, το άμεσο παρεπόμενο της επιλεκτικότητας του συστήματος διανομής στο λιανεμπόριο.
- (36) Όσον αφορά τη συναφή απαγόρευση, για τους χονδρέμπορους και τους προμηθευτικούς συνεταιρισμούς, να διενεργούν παραδόσεις στους τελικούς καταναλωτές αυτή δεν συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1: ο ανταγωνισμός αντίθετα θα νοθευόταν αν οι χονδρέμποροι, τα έξοδα των οποίων είναι αναλογικά μικρότερα λόγω ακριβώς του σταδίου εμπορίας στο οποίο λειτουργούν, ασκούσαν στους λιανοπωλητές ανταγωνισμό στο στάδιο της διανομής λιανικής πωλήσεως, και ιδίως στο επίπεδο του εφοδιασμού των ιδιωτών καταναλωτών (ΔΕΚ, υπόθεση 26/76, Metro 25. 10. 1977, Συλλογή 1977, σ. 1875, σημείο 29 του σκεπτικού).
- (37) Η ρήτρα των συμβάσεων-τύπων που συνδέει την Villeroy & Boch με τους προμηθευτές ξενοδοχείων και εστιατορίων, και η οποία περιορίζει στους τελευταίους αυτούς την μεταπώληση των προϊόντων της συμβάσεως δικαιολογείται λόγω της ιδιαίτερης φύσεως της δραστηριότητας των μεταπωλητών αυτών και της ποικιλίας διαφόρων προϊόντων που διαθέτουν προς πώληση. Πράγματι, τη στιγμή που πρόκειται για τη μεταπώληση σερβίσιων τραπέζιου σε μεγάλο αριθμό, που δεν προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή, είναι λογικό να μη μπορούν αυτοί οι ειδικευμένοι μεταπωλητές να μεταπωλούν τα προϊόντα της συμβάσεως ούτε στους εγκεκριμένους λιανοπωλητές ούτε στους τελικούς καταναλωτές. Στην πραγματικότητα, δεν υφίσταται στο σημείο αυτό κανένας περιορισμός του ανταγωνισμού, στο μέτρο που και η σύνθεση των σερβίσιων και η παρουσίασή τους είναι διαφορετική από αυτήν των σερβίσιων οικιακής χρήσης.

(38) Το ίδιο σκεπτικό ισχύει όσον αφορά τις συμβάσεις τύπους που συνδέουν την Villeroy & Boch με τους διανομείς διαφημιστικών ειδών (Werbemittelunternehmen). Λόγω του ειδικού αντικειμένου τους, τη μεταπώληση δηλαδή σε τελικούς επαγγελματίες καταναλωτές μεμονωμένων προϊόντων μη περιλαμβανόμενων στα επιτραπέζια σερβίτσια με σκοπό την περαιτέρω διάθεσή τους σε τρίτους για διαφημιστικούς σκοπούς, οι συμβάσεις αυτές εντάσσονται στο πλαίσιο ενός εμπορικού καναλιού τελείως διαφορετικού από αυτό που οδηγεί τα επιτραπέζια σερβίτσια στον ιδιώτη τελικό καταναλωτή. Ως εκ τούτου, δεν συνιστά περιορισμό του ανταγωνισμού η υποχρέωση των διανομέων διαφημιστικών ειδών να μην μεταπωλούν παρά μόνο στους επαγγελματίες τελικούς καταναλωτές.

(39) Το δίκτυο των κοινοποιηθεισών συμβάσεων διανομής δεν συνεπάγεται την εκ μέρους των μεταπωλητών Villeroy & Boch ανάληψη καμίας υποχρέωσης που να έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση αισθητά του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1. Ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί εάν έχει επηρεασθεί το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Κατά συνέπεια δεν υπάρχει λόγος να παρέβει η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 1 της

συνθήκης ΕΟΚ και βάσει των στοιχείων που γνωρίζει. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή είναι σε θέση να χαρακτηρίσει για το δίκτυο αυτό αρνητική πιστοποίηση, βάσει του άρθρου 2 του κανονισμού αριθ. 17.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Με βάση τα στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή δεν υπάρχει λόγος να παρέμβει, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ, στο δίκτυο συμβάσεων-τύπων, που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας απόφασης, και το οποίο συνδέει τη Villeroy & Boch με τους μεταπωλητές της.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις εταιρείες Villeroy & Boch KG Mettlach, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, και Villeroy & Boch Sarl, Λουξεμβούργο (Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου).

Βρυξέλλες, 16 Δεκεμβρίου 1985.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 16ης Δεκεμβρίου 1985

σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/30.839 — Sperry New Holland)

(Τα κείμενα στην αγγλική, ελληνική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(85/617/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ελλάδας και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 1 και το άρθρο 15 παράγραφος 2,

την αίτηση για διαπίστωση παράβασης που υπέβαλε στις 17 Δεκεμβρίου 1982, βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού αριθ. 17, η W. Burns Tractors Ltd με έδρα το Peebleshire, Scotland,

την κοινοποίηση, στις 29 Ιουνίου 1973, βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού αριθ. 17, ενός τύπου συμφωνίας μεταξύ της Sperry New Holland UK και των πωλητών της,

την απόφαση της Επιτροπής της 5ης Σεπτεμβρίου 1984 να κινήσει τη σχετική διαδικασία,

αφού έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να διατυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις αιτιάσεις που έλαβε υπόψη η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και σύμφωνα με τον κανονισμό της Επιτροπής αριθ. 99/63/ΕΟΚ της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου⁽²⁾,

μετά από διαβούλευση στα πλαίσια της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Τα συμβαλλόμενα μέρη

- (1) Η Sperry New Holland αποτελεί τμήμα της Sperry Corporation που είναι εταιρεία καταχωρησμένη στην Πενσυλβανία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Τα συνολικά έσοδα της Sperry Corporation για το 1984 ήταν περίπου 5 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, στα οποία η Sperry New Holland συμμετείχε κατά 15 % (728,5 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ). Η Sperry New Holland είναι ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές θεριζοαλωνιστικών μηχανών και άλλων γεωργικών μηχανημάτων. Το 1984, που ήταν, κατά γενική

εκτίμηση, έτος δυσχερειών για τους κατασκευαστές γεωργικών μηχανημάτων, η Sperry New Holland πραγματοποίησε σε όλο τον κόσμο κέρδη εκμετάλλευσης ύψους 71,8 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ. Ο κύκλος εργασιών της σ' αυτό του είδους τα μηχανήματα ήταν στην κοινή αγορά ... ECU το 1984⁽³⁾ (ή ... ECU αν εξαιρεθεί ο κύκλος εργασιών της στο Ηνωμένο Βασίλειο).

- (2) Η σημαντικότερη θυγατρική της Sperry, με δραστηριότητες στον τομέα των γεωργικών μηχανημάτων στην Κοινότητα είναι η Sperry New Holland — Sperry NV (SNH NV), εγκαταστημένη στο Zedelgem του Βελγίου. Η SNH NV κατασκευάζει, μεταξύ άλλων, θεριζοαλωνιστικές μηχανές και είναι υπεύθυνη για τη διανομή των προϊόντων Sperry New Holland στο Βέλγιο, σύμφωνα με συμφωνίες αντιπροσωπείας που έχουν συναφθεί με τους εξουσιοδοτημένους πωλητές της.
- (3) Η SNH NV είναι επίσης υπεύθυνη για το συντονισμό των δραστηριοτήτων άλλων θυγατρικών εταιρειών της Sperry New Holland ή άλλων τμημάτων της που λειτουργούν στην Κοινότητα. Αυτές είναι:
- i) Sperry New Holland Division of Sperry Ltd Aylesbury, Bucks (υπεύθυνη επίσης για την Ιρλανδία) (SNH UK),
  - ii) Sperry New Holland SA Paris, France (SNH F),
  - iii) Sperry GmbH, Geschäftsbereich New Holland, Bielefeld, Germany (SNH D),
  - iv) Sperry New Holland, Divisione della Sperry SpA, Milano Italy (SNH I).

Οι προαναφερόμενες εταιρείες εξουσιοδοτούν διανομείς στις αντίστοιχες περιοχές τους, οι οποίοι ακολούθως πωλούν τα προϊόντα Sperry New Holland κατευθείαν στους αγρότες.

Η Sperry New Holland, τμήμα της Sperry New Corporation, μαζί με την SNH NV και τις άλλες προαναφερόμενες θυγατρικές, μέσω των οποίων ασκεί τις δραστηριότητές της, αναφέρονται στο εξής συλλογικά ή ατομικά ως SNH, εκτός αντιθέτου μνείας.

(1) ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

(2) ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

(3) Σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, δεν δημοσιεύονται επαγγελματικά απόρρητα στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

- (4) Στις χώρες εκείνες όπου δεν είναι παρούσα η SNH, η SNH NV έχει ορίσει αποκλειστικούς διανομείς σε εθνικό επίπεδο, οι οποίοι είναι:

- i) A. Blom, Skanderborg, Denmark
- ii) Éts. Wolf, Weyland Noerdange, Luxembourg.
- iii) G. W. Van Driel en Van Dorsten BV, Hoofddorp, Holland (Van Driel)
- iv) Π. Ι. Κοντέλλης ΑΕ Αθήνα, Ελλάδα (Κοντέλλης).

Για λόγους που αναφέρονται κατωτέρω η SNH NV, με την ιδιότητά της ως κύριας θυγατρικής εταιρείας στην κοινή αγορά, η Van Driel και η Κοντέλλης αποτελούν τους παραλήπτες της παρούσας απόφασης.

- (5) Ο καταγγέλλων στη διαδικασία αυτή, W. Burns Tractors Ltd (Burns), είναι διανομέας ελκυστήρων Fiat με κεντρικά γραφεία στο Peebleshire της Σκωτίας. Επιπλέον, η W. Burns ασκεί ευρεία επιχειρηματική δραστηριότητα για μεγάλη ποικιλία γεωργικών μηχανημάτων των διαφόρων κατασκευαστών, με αποτέλεσμα συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών στην περιοχή, ύψους . . . λίρες στερλίνες.

Το προϊόν και η σχετική αγορά

- (6) Το προϊόν στην παρούσα διαδικασία είναι του τύπου των γεωργικών μηχανημάτων που πωλεί η SNH. Υφίσταται ποικιλία γεωργικών μηχανημάτων, ορισμένα από τα οποία κατασκευάζονται από εξειδικευμένες επιχειρήσεις. Ορισμένοι κατασκευαστές παράγουν ευρύ φάσμα αυτών των προϊόντων. Επιπλέον, ορισμένοι κατασκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων, χωρίς άλλα συμφέροντα στον εν λόγω τομέα, παράγουν γεωργικούς ελκυστήρες. Η SNH παράγει μεγάλη ποικιλία μηχανημάτων, στην οποία πάντως δεν συμπεριλαμβάνονται οι ελκυστήρες.
- (7) Τα γεωργικά μηχανήματα συνήθως αγοράζονται από τους αγρότες, από τοπικούς εξουσιοδοτημένους πωλητές. Τα μηχανήματα αυτά χρησιμοποιούνται συνήθως εντατικά μόνο κατά τη διάρκεια βραχείας χρονικής περιόδου του έτους, π.χ. οι θεριζοαλωνιστικές μηχανές μόνο κατά την περίοδο του θρισμού. Για το λόγο αυτό, οι αγρότες ενδιαφέρονται να διαθέτουν διευκολύνσεις συντήρησης (σέρβις) και οι κατασκευαστές, όπως η SNH, ενδιαφέρονται να διαθέτουν δίκτυο πωλητών ικανό να προσφέρει αυτές τις υπηρεσίες. Η δομή του συστήματος διανομής της SNH, μέσω θυγατρικών χονδρικής πώλησης ή ανεξάρτητων διανομέων σε εθνικό επίπεδο που πωλούν στους τοπικούς πωλητές, αναφέρεται λεπτομερώς ανωτέρω.
- (8) Λόγω επίσης εποχιακής χρήσης αυτού του είδους των μηχανημάτων, τα προγράμματα παραγωγής και πώλησης ακολουθούν ένα ετήσιο κύκλο. Οι πωλητές διαδίδουν τις παραγγελίες ή τις προβλέψεις για παραγγελίες τους τον Σεπτέμβριο-Οκτώβριο, και, βάσει αυτών, οι κατασκευαστές καταστρώνουν τα αρχικά προγράμματα πωλήσεών τους. Τυπικά, η SNH είναι σε θέση να αναθεωρεί τα προγράμματα αυτά κατόπιν των παραγγελιών που δέχεται μέσα στον Νοέμβριο-Δεκέμβριο και ενδεχομένως πάλι την άνοιξη, αν οι παραγγελίες υπερβαίνουν τις προβλέψεις και αν τούτο είναι εφικτό βάσει της ικανότητας παραγωγής.

Η διαδικασία

- (9) Στις 29 Ιουνίου 1973, η SNH UK κοινοποίησε τη σύμβαση-τύπο που χρησιμοποιεί στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η Επιτροπή διατύπωσε τις παρατηρήσεις της σχετικά με αυτή τη σύμβαση στις 24 Απριλίου 1980. Η SNH UK υπέβαλε μια αναθεωρημένη σύμβαση στις 20 Νοεμβρίου 1980.
- (10) Στις 17 Δεκεμβρίου 1982, η W. Burns υπέβαλε στην Επιτροπή επίσημη καταγγελία σχετικά με τις δραστηριότητες της SNH. Η καταγγελία αυτή, που αναφερόταν ειδικότερα σε ορισμένα γεγονότα που είχαν λάβει χώρα περίπου 18 μήνες πριν, είχε ήδη κοινοποιηθεί ανεπίσημα στην Επιτροπή. Η Burns κατήγγειλε ότι η SNH είχε εμποδίσει ένα ολλανδό πωλητή SNH, από τη συνέχιση της παράδοσης θεριζοαλωνιστικών μηχανών SNH και, ειδικότερα, από την εκτέλεση σύμβασης για την προμήθεια τέτοιων θεριζοαλωνιστικών μηχανών SNH. Η Burns επικαλέστηκε ότι οι ενέργειες της SNH είχαν λάβει τη μορφή διαδημάτων στην Van Driel με σκοπό να παύσει τις συναλλαγές της με ολλανδό πωλητή λόγω της σχέσεώς του με εισαγωγείς όπως η Burns. Δήλωσε επίσης ότι, λόγω των ενεργειών της SNH, είχε ασκηθεί αναντίον της αγωγή για αποζημίωση στα δικαστήρια της Σκωτίας και δεν υπήρχε προοπτική να ανταπεξέλθει επιτυχώς στην υπεράσπισή της.
- (11) Μετά τις καταγγελίες της Burns, η Επιτροπή πραγματοποίησε έξι επιθεωρήσεις στα γραφεία της SNH και των πωλητών της μεταξύ Οκτωβρίου 1982 και Μαρτίου 1983. Στη διάρκεια των επιθεωρήσεων αυτών ελήφθησαν αντίγραφα των εγγράφων που αφορούν τις εξαγωγικές πωλήσεις.
- (12) Στις 9 Φεβρουαρίου 1983, η Επιτροπή απήθυνε επιστολή στην SNH UK, αναφέροντας ότι η αναθεωρημένη σύμβαση του 1980 (βλέπε σημείο 9) περιείχε ακόμη ορισμένους περιορισμούς.
- (13) Στη διάρκεια σύσκεψης με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 3 Ιουνίου 1983, η SNH παραδέχτηκε ότι υπήρξαν παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού, τουλάχιστον στη Γερμανία και στην Ιταλία, και στις 16 Ιουνίου 1983, η SNH παρέσχε εκουσίως ορισμένα έγγραφα με προέλευση κυρίως τη γερμανική και την ιταλική θυγατρική της (SNH D και SNH I), τα οποία οδηγούσαν στην τεκμηρίωση των πληροφοριών που ήδη κατείχε η Επιτροπή. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή μπόρεσε να ακυρώσει την επιθεώρηση που επρόκειτο να πραγματοποιηθεί στην Ιταλία.
- (14) Ταυτόχρονα, δηλαδή τον Ιούνιο 1983, η SNH NV απέστειλε εγκύλιο επιστολή στους διανομείς της στα διάφορα κράτη μέλη. Στην εγκύκλιο αυτή επαναλαμβάνονταν το περιεχόμενο έκθεσης πολιτικής και οδηγιών που είχε απευθύνει ο διευθυντής πωλήσεων της SNH NV στο προσωπικό του και στους διευθυντές πωλήσεων των θυγατρικών SNH στην κοινή αγορά, στις 23 Απριλίου 1983. Στην έκθεση αυτή, η SNH παρέχει συγκεκριμένα παραδείγματα ενεργειών που

συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 85 και καλεί το προσωπικό της και τους πωλητές της να απέχουν από τέτοιες ενέργειες. Η SNH κοινοποίησε επίσης μια σειρά από συμφωνίες που επρόκειτο να αντικαταστήσουν εκείνες που ίσχυαν προηγουμένως. Στην παρούσα διαδικασία δεν εξετάζεται το συμβιβάσιμο των νέων αυτών συμφωνιών με τους κοινοτικούς κανόνες ανταγωνισμού.

- (15) Στις 11 Ιανουαρίου 1985, η Επιτροπή απέστειλε έκθεση αιτιάσεων στην SNH, την Van Driel και στην Κοντέλλης. Οι δικηγόροι που εκπροσωπούσαν την SNH και την Van Driel εξέτασαν, αργότερα, τον ίδιο μήνα, το σχετικό φάκελο της Επιτροπής.
- (16) Η Van Driel στις 4 Μαρτίου 1985, η Κοντέλλης στις 27 Μαρτίου και η SNH στις 9 Απριλίου απάντησαν στην έκθεση αιτιάσεων και απέστειλαν περαιτέρω έγγραφα.
- (17) Στις 25 Ιουλίου 1985, η SNH και η Burns μαζί με δικηγόρους τους και δικηγόρους που εκπροσωπούσαν την Van Driel έλαβαν μέρος σε ακρόαση.
- (18) Στις 29 Ιουλίου 1985, η Επιτροπή, με επιστολή της, επέστησε την προσοχή της SNH και της Van Driel σε περαιτέρω έγγραφα που είχαν ήδη ερευνηθεί, για τα οποία όμως δεν είχε γίνει προηγουμένως ειδική μνεία ως προς το γεγονός ότι ήταν συναφή με τις εν λόγω αιτιάσεις και τις απαντήσεις της SNH και της Van Driel.
- (19) Στις 30 Αυγούστου 1985, η Sperry New Holland υπέβαλε τις παρατηρήσεις της όσον αφορά τα έγγραφα που αναφέρονται στην προαναφερόμενη επιστολή.
- (20) Στις 15 Οκτωβρίου 1985, η Επιτροπή, με επιστολή της, επέστησε την προσοχή της SNH στα περαιτέρω έγγραφα που είχαν ήδη αποτελέσει το αντικείμενο επιθεώρησης, τα οποία αποτελούσαν αλληλογραφία και ως προς τμήμα της οποίας είχαν διατυπωθεί παρατηρήσεις κατά την ακρόαση.
- (21) Στις 28 Οκτωβρίου 1985, γνωστοποιήθηκε η παραλαβή της εν λόγω επιστολής.

Οι πρακτικές διανομής της SNH πριν από το 1983

- (22) Τα έγγραφα που αναφέρονται στα σημεία 11, 13 και 16 αποδεικνύουν ότι γενικά οι τιμές που εφάρμοζε η SNH στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ελλάδα ήταν σημαντικά υψηλότερες από τις τιμές οπουδήποτε αλλού στην κοινή αγορά. (Η τιμή της λίρας στερλίνας διακυμάνθηκε σε μεγάλο βαθμό στη διάρκεια της περιόδου αυτής, και, κατά συνέπεια, στη διάρκεια συντόμων περιόδων, οι τιμές στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν χαμηλότερες από τις τιμές σε άλλα μέρη). Αυτές οι διαφορές στις τιμές προκάλεσαν παράλληλο εμπόριο. Οι σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο διανομείς και πωλητές που είχαν θιγεί από το εμπόριο αυτό, ζήτησαν από την SNH να τους κάνει προσφορές στις ίδιες χαμηλότερες τιμές με αυτές που εφάρμοζε για διανομείς και πωλητές στα κράτη μέλη από τα οποία πήγαζε το παράλληλο εμπόριο ή τουλάχιστον, να εμποδιστεί το παράλληλο εμπόριο.
- (23) Από τα έγγραφα φαίνεται ότι, από καιρό σε καιρό, η SNH προσέφερε, απρόθυμα, προσωρινές εκπτώσεις. Εντούτοις, φαίνεται επίσης ότι η SNH είχε περιλάβει απαγορευτικές ρήτρες των εξαγωγών σε ορισμένες

συμβάσεις που είχαν συναφθεί στην Κοινότητα ήδη από το 1973 και μέχρι το 1983, και ότι πάντως, χωριστά από τους όρους των συμβάσεών της, η SNH προέβαινε σε αρκετές ενέργειες, στο πλαίσιο των σχέσεών της με τους διανομείς της, που απέδλεπαν και, τουλάχιστον μέχρι ορισμένου σημείου, είχαν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση ή απαγόρευση του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, επέβαλλε δε στους διανομείς της σε εθνικό επίπεδο να πράττουν το ίδιο στις συναλλαγές τους με τους τοπικούς πωλητές τους. Στα ακόλουθα σημεία δίδεται σύντομη περιγραφή ορισμένων από αυτές τις συμβάσεις ή πρακτικές.

- (24) Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η σύμβαση που κοινοποιήθηκε το 1973 περιείχε απαγόρευση των εξαγωγών. Η εν λόγω ρήτρα τροποποιήθηκε το 1980 με τρόπο που να επιτρέπεται στους πωλητές να δέχονται παραγγελίες από αγρότες εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου, αλλά να συνεχίζεται η απαγόρευση των εξαγωγών προς άλλους πωλητές. Επιλέον, πέραν από τους όρους της σύμβασης της, αλλά πάντοτε στο πλαίσιο των συμβατικών σχέσεών της με τους πωλητές της, η SNH UK προέβη σε περαιτέρω ενέργειες για να εμποδίσει το παράλληλο εμπόριο. Υπήρξαν αναγγελίες και ειδικές αμοιβές για τους πωλητές που πωλούσαν σε βάρος των παράλληλων εισαγωγών· η SNH UK διέθετε τη δοθήθεια ορισμένων πωλητών για την επισήμανση των παράλληλων εισαγωγών, με αναφορά του αύξοντα αριθμού των μηχανημάτων, ώστε να μπορεί η SNH να διακόψει σε άλλο σημείο του δικτύου τις πηγές του παράλληλου εμπορίου· επεζήτησε επίσης να χρησιμοποιήσει την παρεχόμενη εγγύηση και τη δυνατότητά της να αρνείται την προμήθεια ανταλλακτικών, με σκοπό να μειώσει το κύρος των παράλληλων εισαγωγών.
- (25) Στη Γερμανία ίσχυε συμβατική ρήτρα απαγόρευσης εξαγωγών για τους πωλητές από το 1976 έως το 1981. Η διενέργεια εξαγωγών είχε θεωρηθεί σοβαρή παράβαση της σύμβασης, που δικαιολογούσε την άμεση καταγγελία της σύμβασης με το μεταπωλητή. Πριν από την καταγγελία η SNH D είχε αρνηθεί την καταβολή του συνήθους πριμ λιανικής πώλησεως για τις εξαγωγές.
- (26) Στην Ιταλία, η SNH ήδη από τον Μάιο 1978, είχε ανησυχίες όσον αφορά τις εξαγωγές θεριζοαλωνιστικών μηχανών που πραγματοποιούσαν οι πωλητές της στην Ελλάδα. Τον Δεκέμβριο 1980, μόλις πριν από την προσχώρηση της Ελλάδας στην Κοινότητα την 1η Ιανουαρίου 1981, η SNH I απέστειλε στους πωλητές της εγκύκλιο επιστολή με την οποία τους ζητούσε να περιορίσουν τις δραστηριότητές τους σε περιοχές για τις οποίες είχαν εξουσιοδοτηθεί. Οι περαιτέρω ενέργειες της SNH I απέδειξαν ότι το αίτημα αυτό ισοδυναμούσε με απαγόρευση των εξαγωγών. Σκοπός των ενεργειών της SNH I ήταν, εν μέρει, να απαντήσει ικανοποιητικά στα διαδήματα της Κοντέλλης σχετικά με τις παράλληλες εισαγωγές στην Ελλάδα. Τα διαδήματα της Κοντέλλης (η Επιτροπή έχει στην κατοχή της έγγραφα με ημερομηνίες από τον Νοέμβριο 1980 μέχρι τον Μάιο 1982) είχαν τη μορφή αιτημάτων προς την SNH NV, είτε για να

προσφερθούν σ' αυτήν τιμές αρκετά χαμηλές που να της επιτρέπουν να ανταγωνίζεται τις προσφορές άλλων πωλητών SNH εκτός Ελλάδας είτε για να απαγορεύσει η SNH στους πωλητές αυτούς να εξάγουν στην Ελλάδα.

- (27) Στο Βέλγιο, οι συμφωνίες που είχε συνάψει η SNH NV για τη διανομή των προϊόντων της επρόκειτο να δημιουργήσουν μια σχέση αντιπροσωπείας. Στην συμφωνία αντιπροσωπείας, που ίσχυε από το 1975 τουλάχιστον μέχρι το 1980, ο αντιπρόσωπος όφειλε να εισάγει μία σαφή ρήτρα απαγόρευσης εξαγωγής σε κάθε σύμβαση πώλησης που είχε συνάψει εξ ονόματος της SNH NV. Η υποχρέωση μη εξαγωγής που περιείχε την εν λόγω σύμβαση πώλησης, ενισχυόταν με ρήτρα που προέβλεπε την πρόωρη καταβολή του συνολικού τιμήματος στην SNH NV, σε περίπτωση άμεσης ή έμμεσης αθέτησης των υποχρεώσεων.
- (28) Στις Κάτω Χώρες η Van Driel είχε υποστεί τις συνέπειες του παράλληλου εμπορίου από, μεταξύ άλλων χωρών, τη Γερμανία. Απέδωσε το γεγονός αυτό στο ότι η SNH χρέωνε χαμηλότερες τιμές στη Γερμανία. Η Van Driel ζήτησε να της παρασχεθεί προστασία είτε με την προσφορά χαμηλότερων τιμών είτε με την απαγόρευση του παράλληλου εμπορίου από την Γερμανία, ζητώντας από την SNH να απαγορεύσει από την πλευρά της, παραδείγματος χάρη, στους πωλητές της να εξάγουν στο Βέλγιο. Για αρκετούς μήνες το 1981, η SNH χορηγούσε στην Van Driel ένα πριμμόν όταν η τελευταία αποδείκνυε ότι η σχετική μηχανή δεν είχε εξαχθεί ούτε από την ίδια ούτε από πελάτη της.
- (29) Αποδεικνύεται επίσης από τα έγγραφα πως η SNH είχε επίγνωση, ήδη από το 1979 τουλάχιστον, ότι η συμπεριφορά αυτή ήταν αντίθετη προς τους κανόνες ανταγωνισμού στην Κοινότητα.
- (30) Η Επιτροπή, από την άλλη πλευρά, δεν διέθετε αποδεικτικά στοιχεία για συγκεκριμένα παραδείγματα περιορισμού των εξαγωγών που να σχετίζονται με τις συμφωνίες και τις πρακτικές που είχαν εφαρμοστεί στη Δανία ή στο Λουξεμβούργο.
- Η καταγγελία**
- (31) Μεταξύ των σημαντικότερων αποδεικτικών στοιχείων που αφορούν την καταγγελία συγκαταλέγονται τα ακόλουθα.
- (32) Η Burns διενεργούσε ευρύ εξαγωγικό εμπόριο, κυρίως μεταχειρισμένων μηχανημάτων, και εισαγωγικό εμπόριο, κυρίως κανουργών γεωργικών μηχανών διαφόρων κατασκευαστών. Ένας ολλανδός πωλητής μηχανημάτων SNH αποτελούσε και έναν από τους μεγαλύτερους πελάτες εξαγωγής στην Burns. Το 1980, η Burns κανόνισε να εισάγει νέες μηχανές SNH από αυτό τον ολλανδό πωλητή.
- (33) Ο ολλανδός πωλητής ήταν και ο μεγαλύτερος πελάτης της Van Driel. Το 1977, ο πωλητής αυτός αγόρασε με μία παραγγελία 60 θεριζοαλωνιστικές μηχανές για πώληση στην Τουρκία. (Το γεγονός αυτό σχετίζεται με τις περαιτέρω δοσοληψίες της Van Driel με αυτόν).
- (34) Η πώληση ακυρώθηκε και ο πωλητής δεν ήταν σε θέση να καταβάλει το τίμημα. Τελικά επήλθε διακανονισμός, να πληρωθεί δηλαδή το χρέος με πρόσθετη επιδάρυση όλων των μεταγενέστερων παραγγελιών οι οποίες έπρεπε να πληρώνονται αμέσως, τη στιγμή της υποβολής, τους σε μετρητά.
- (35) Το 1980, ο πωλητής πώλησε ορισμένες θεριζοαλωνιστικές μηχανές κατασκευής 1977 ή 1979 στην Τουρκία, με αύξοντες αριθμούς που έφεραν ένδειξη κατασκευής το 1980. Η SNH και η Van Driel κατηγορήσαν τον πωλητή και αυτός με τη σειρά του την SNH ή την Van Driel για αλλαγή των αριθμών.
- (35) Τον Δεκέμβριο 1980 και τον Ιανουάριο 1981 η Burns διαφήμιζε καινούργιες μηχανές SNH σε τιμές ευκαιρίας.
- (36) Στις 23 Ιανουαρίου 1981, ο εμπορικός διευθυντής της SNH UK έγραψε στον εμπορικό διευθυντή της SNH NV: «Πρέπει τώρα να επιστημόνουμε μία μηχανή που έχει εισαχθεί και πωληθεί, για να διαπιστώσουμε την πηγή».
- (37) Στις 2 Φεβρουαρίου 1981, στη διάρκεια επίσκεψης του Van Driel στην SNH των Ηνωμένων Πολιτειών, έγινε συζήτηση για πωλήσεις του Ολλανδού πωλητή στην Τουρκία (η SNH, έχοντας ορίσει δικό της διανομέα στην Τουρκία, δεν ήθελε να υποβάλει η Van Driel προσφορές για εξαγωγές στην Τουρκία). Η Van Driel προσπάθησε να πείσει την SNH ότι ο δικός της πελάτης αποτελούσε καλύτερη επιχείρηση για πωλήσεις στην Τουρκία από τον επίσημο εισαγωγέα.
- (38) Στις 6 Φεβρουαρίου 1981, ένας πωλητής SNH της Σκωτίας ζήτησε από τον διευθυντή πωλήσεων της SNH UK «... επιστολή στην οποία να δηλώνεται κατηγορηματικά ότι η Burns Tractors δεν μπορούσε να παραγγείλει ανταλλακτικά, άμεσα, στην Aylesbury ή την Broxburn και ότι όλα τα ανταλλακτικά θα έπρεπε να παραγγέλλονται μέσω ενός κεντρικού εξουσιοδοτημένου πωλητή της Sperry New Holland». Τέτοια επιστολή γράφθηκε στις 9 Φεβρουαρίου 1981.
- (39) Στις 14 Φεβρουαρίου 1981 η SNH UK δημοσίευσε στο έντυπο Scottish Farmer αγγελία με το εξής περιεχόμενο «ΠΡΟΣΟΧΗ — Προστατεύστε την επένδυσή σας — Αγοράστε τη θεριζοαλωνιστική σας Sperry New Holland αποκλειστικώς από κεντρικό εξουσιοδοτημένο πωλητή Sperry New Holland. Έτσι θα εξασφαλίσετε την προστασία της επένδυσής σας με πλήρη εγγύηση, συντήρηση και εξυπηρέτηση μετά την πώληση, που παρέχει μόνον ο εξουσιοδοτημένος πωλητής Sperry New Holland». Παρόμοιες διαφημίσεις δημοσιεύτηκαν την ίδια περίπου εποχή σε άλλα έντυπα.
- (40) Στις 8 Απριλίου 1981, ένας υπάλληλος της SNH ανέφερε στην Scottish Dealers Association (Σύνδεσμος πωλητών Σκωτίας), σε σχέση με ορισμένες «σκιάδεις» εισαγωγές ότι ήταν εξαιρετικά αμφίβολο κατά πόσο επρόκειτο να εισαχθούν ορισμένες μονάδες. Υπέδειξε μάλιστα ότι θα έπρεπε, στην περίπτωση που οποιοδήποτε μηχάνημα εμφανιζόταν στην περιοχή

του πωλητή, να σταλούν τα πλήρη στοιχεία μαζί με τον αύξοντα αριθμό και κάθε άλλη χαρακτηριστική ένδειξη στην SNH.

- (41) Το 1981, η SNH είχε ιδιαίτερη επιτυχία σε ένα από τα νέα μοντέλα της, τη θεριζοαλωνιστική μηχανή 8080, και δεν ήταν σε θέση να ανταπεξέλθει από την άποψη της παραγωγής σε όλες τις παραγγελίες. Στις 16 Απριλίου δέχθηκε μία τελευταία παραγγελία της Van Driel για τρεις μηχανές 8080, η οποία κατά συνέπεια ακυρώθηκε.
- (42) Τον Μάιο 1981, ο ολλανδός πωλητής SNH που προμήθευε την Burns γνωστοποίησε σ' αυτήν ότι είχε αρχίσει να αντιμετωπίζει καθυστερήσεις στις παραδόσεις του προηγούμενου μηνός. Η Burns, με τη σειρά της, άρχισε κι αυτή να εμφανίζει καθυστερήσεις στις παραδόσεις ορισμένων παραγγελιών.
- (43) Τον Μάιο 1981, πωλητές της SNH UK, που ερευνούσαν για τον αύξοντα αριθμό μηχανημάτων, ακολούθησαν φορτηγά αυτοκίνητα της Burns στον αυτοκινητόδρομο και τα εξέτασαν στις αποβάθρες.
- (44) Στις 21 Ιουλίου 1981, ο διευθυντής πωλήσεων της SNH UK έγραψε στον πωλητή Σκωτίας, που προαναφέρεται στο σημείο 38, αναφέροντας ότι: «φαντάζομαι ότι η αξιοπιστία της Burns τώρα πια να έχει κάπως μειωθεί στα μάτια των αγροτών πελατών της οι οποίοι δέχθηκαν προσφορές της, δεδομένου ότι, από τις πληροφορίες μας, φαίνεται ότι έχει εισαχθεί περιορισμένος μόνο αριθμός μηχανημάτων, και ότι οι κοινές μας προσπάθειες θα γίνουν αντιληπτές από τους πελάτες μας και θα μας τοποθετήσουν σε καλή θέση για τις μελλοντικές συναλλαγές».
- (45) Η Van Driel παρέδωσε στον ολλανδό πωλητή δύο ακόμη θεριζοαλωνιστικές μηχανές τον Ιούλιο, μία τον Αύγουστο και μία τον Νοέμβριο. Στην ακρόαση (βλέπε σημείο 11) ο εκπρόσωπος της SNH ανέφερε ότι αυτά ήταν τα μόνα μηχανήματα που δόθηκαν από την SNH στην Van Driel στη διάρκεια των μηνών αυτών, παρά το γεγονός ότι και άλλα μηχανήματα ήταν διαθέσιμα και είχαν προσφερθεί.
- (46) Στις 8 Οκτωβρίου 1981, σε τέλεξ της SNH NV προς την SNH D αναφερόταν ότι: «η Van Driel εν Van Dorsten αναφέρει ότι δεν έχει πωλήσει θεριζοαλωνιστικές μηχανές στον ... (ακολουθεί το όνομα του ενδιαφερόμενου πωλητή) ... στην διάρκεια των τελευταίων τεσσάρων μηνών».
- (47) Στις 17 Οκτωβρίου 1981, ο διευθυντής πωλήσεων της SNH UK είπε στην Scottish Dealers Association ότι, βάσει των πληροφοριών που είχαν ληφθεί από τους πωλητές στο Ηνωμένο Βασίλειο, η SNH είχε λάβει τα «κατάλληλα μέτρα» όσον αφορά τους προμηθευτές-πωλητές μηχανημάτων που είναι εγκατεστημένοι στην Ευρώπη.
- (48) Απαντώντας στην έκθεση αιτιάσεων, η Van Driel αναφέρει ότι όντως έγιναν διαδήματα εκ μέρους της SNH, το 1981, προς αυτήν για να μην εφοδιάζει τον ολλανδό πωλητή, επειδή διενεργούσε εξαγωγές στο

Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά ότι αγνόησε τα διαδήματα αυτά. Παραδόθηκαν και άλλα μηχανήματα (αναφέρονται σχετικά οι παραδόσεις Αυγούστου και Νοεμβρίου). Η Van Driel δήλωσε ότι έπαυσε να προμηθεύει τον ολλανδό πωλητή το 1982, αφού είχε ήδη αποπληρώσει το χρέος του 1977, λόγω των κακών πληρωμών και συναλλακτικών ηθών του.

- (49) Η SNH παραδέχεται ότι ανίχνευσε την πηγή εφοδιασμού της Burns και ότι ακολούθως προέβη σε διαδήματα στην Van Driel για να παύσει να την εφοδιάζει, αλλά ισχυρίζεται πως, δεδομένου ότι η Van Driel αρνήθηκε να συμμορφωθεί, επρόκειτο απλώς για μονομερείς ενέργειες.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Άρθρο 85 παράγραφος 1

- (50) Το άρθρο 85 παράγραφος 1 προβλέπει ότι απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.
- (51) Η SNH και οι πελάτες της αποτελούν επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1. Οι συμφωνίες μεταξύ των συμβαλλομένων αυτών, όπως καταστρώθηκαν και εφαρμόστηκαν, συνιστούν συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.
- (52) Τα γεγονότα που αναφέρονται ανωτέρω αποδεικνύουν ότι η SNH, στο πλαίσιο των συμβάσεων και των συμβατικών σχέσεων της με τους πελάτες της, επέβαλε σ' αυτούς την υποχρέωση να μην εξάγουν και να μην επιτρέπουν εξαγωγές των προϊόντων, καθώς και άλλες διατάξεις για την παρεμπόδιση του παράλληλου εμπορίου αυτών των προϊόντων. Τα μέτρα αυτά συνιστούν παραβάσεις του άρθρου 85 παράγραφος 1. Είχαν προσλάβει διάφορες μορφές, μερικές από τις οποίες η SNH παραδέχτηκε ότι αποτελούσαν παραβάσεις.
- (53) Ειδικότερα, η σύμβαση αντιπροσωπείας στο Βέλγιο, η οποία ίσχυε μέχρι το 1980, απαιτούσε από τον αντιπρόσωπο να εισάγει ρήτρα απαγόρευσης των εξαγωγών σε κάθε σύμβαση πώλησης που είχε συνάψει εξ ονόματος της SNH με καταναλωτές. Ο περιορισμός της ελευθερίας του αγοραστή να διαθέτει κατά βούληση τα αντικείμενα της κυριότητας του ισοδυναμεί με περιορισμό του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1, εφόσον ο περιορισμός αυτός επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών (βλέπε Keppens και Keppens: απόφαση ΔΕΚ, 14. 12. 1983, στην υπόθεση 319/82, Συλλογή 1983, σ. 4173).

- (54) Πρέπει ειδικά να αναφερθεί το πριμ που είχε καταβληθεί στην Van Driel μετά από την προσκόμιση απόδειξης για μη επανεξαγωγή. Η SNH ισχυρίζεται ότι αποτελεί νόμιμη πρακτική για τις επιχειρήσεις να προσαρμόζονται στις τοπικές συνθήκες. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει αποδεχθεί ότι τα αποκλειστικά και επιλεκτικά συστήματα διανομής μπορεί να παρέχουν πλεονεκτήματα· αν είναι νόμιμο να απαγορεύεται η ενεργός εμπορία έξω από ορισμένη περιοχή, θα ήταν λογικό να προβλέπονται ανταμοιβές για ενεργό εμπορία μέσα στην περιοχή αυτή.
- (55) Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, όταν οι εν λόγω ανταμοιβές έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα να τίθενται εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο. Οι πωλητές πρέπει να έχουν το δικαίωμα να προμηθεύουν με μηχανήματα τους αγρότες που είναι εγκατεστημένοι σε άλλες περιοχές, χωρίς να υπέχουν κυρώσεις με παρακράτηση των πριμ. Κατά συνέπεια, απαγορεύονται οι συμφωνίες ή πρακτικές που αφορούν τη χορήγηση πριμ, υπό τον όρο ότι ο πελάτης δεν πρόκειται να εξάγει το σχετικό μηχάνημα. Το ίδιο επιχείρημα ενδέχεται να ισχύει όσον αφορά τον όρο ότι το μηχάνημα καταχωρείται για χρήση στην περιοχή αρμοδιότητας του πωλητή ή ότι η πλήρης εγγύηση παρέχεται μέσα στην περιοχή αυτή.
- (56) Τα πραγματικά περιστατικά (σημείο 32 και επόμενα) που σχετίζονται άμεσα με την καταγγελία της Burns δίδουν μια πολύπλοκη εικόνα. Ορισμένες τουλάχιστον από τις θεριζοαλωνιστικές μηχανές που παρήγαγε η Burns, δεν θα ήταν δυνατόν να έχουν παραδοθεί λόγω του ότι η SNH δεν τις είχε διαθέσιμες (σημείο 41). Η SNH όντως είχε λάβει μέτρα πρώτα για να ανιχνεύσει την πηγή προμηθειών της Burns και για να προβεί ύστερα σε διαδήματα στην Van Driel, για να διακόψει τις πωλήσεις στον, ενεχόμενο στην υπόθεση, ολλανδό πωλητή, πράγμα που η Van Driel αποδέχθηκε. Υπήρξαν άλλα γεγονότα (κακό χρέος και αμφισβητηθείς ισχυρισμός παραποίησης των αυξόντων αριθμών —σημεία 33 και 34) που μπορεί να δημιούργησαν στην Van Driel την επιθυμία να παύσει, ανεξάρτητα από αυτά τα διαδήματα, να προμηθεύει αυτόν τον πωλητή. Από την άλλη πλευρά, το γεγονός ότι η Van Driel είχε συναλλαγή με τον πωλητή αυτό απαιτώντας πληρωμή τοις μετρητοίς κατά την υποβολή της παραγγελίας, σήμαινε ότι δεν υπήρχε κίνδυνος κακής πληρωμής του χρέους στο μέλλον (σημείο 33) και ο πωλητής αυτός ήταν ο σημαντικότερος πελάτης της (σημείο 33), τον οποίο η Van Driel σαφώς επιθυμούσε να συνεχίσει να προμηθεύει αμέσως, πριν αποκαλυφθεί ότι αυτός αποτελούσε την πηγή προμηθειών της Burns (σημείο 37). Συνεπώς, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η απόφαση της Van Driel να μειώσει τις παραδόσεις της και τελικά να παύσει να εφοδιάζει τον ολλανδό πωλητή με θεριζοαλωνιστικές μηχανές, αποτελούσε γενικότερα συνέπεια των διαδημάτων της SNH και συνιστά παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1. Επιπλέον, η SNH UK προέβη σε περαιτέρω ενέργειες με τους πωλητές στο Ηνωμένο Βασίλειο για να μειώσει το κύρος της Burns (σημεία 38, 39 και 44).

- (57) Οι προαναφερόμενες ενέργειες της SNH είχαν ως αντικείμενο και ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και επηρέασαν άμεσα και πραγματικά τους όρους συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 85 παράγραφος 3

- (58) Η χρησιμοποιούμενη από την SNH στο Ηνωμένο Βασίλειο σύμβαση κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 4 του κανονισμού αριθ. 17 με σκοπό να τύχει απαλλαγής σύμφωνα με το άρθρο 85 παράγραφος 3 της συνθήκης. Εντούτοις, οι χρησιμοποιούμενες στη Γερμανία, Ιταλία και Βέλγιο σύμβασεις ουδέποτε κοινοποιήθηκαν. Ακόμη και για την κοινοποιηθείσα σύμβαση δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί απαλλαγή βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3, λόγω του ότι η ρητή απαγόρευση των εξαγωγών δεν πληροί κανένα από τους όρους για τη χορήγηση της απαλλαγής αυτής.

Άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 17

- (59) Βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί, εφόσον κρίνει ότι υπήρξε παράβαση του άρθρου 85 της συνθήκης, να ζητήσει με απόφαση από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να παύσουν τη σχετική παράβαση.
- (60) Φαίνεται αναγκαίο να ζητηθεί από την SNH, την Van Driel και την Κοντέλλης να απαλείψουν από τις συμφωνίες τους και πρακτικές τους κάθε ενδοκοινοτικό εδαφικό περιορισμό και να μην προδίδουν σε προσπάθειες εκ νέου επιβολής τέτοιων περιορισμών με άλλα μέσα.

Άρθρο 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17

- (61) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει πρόστιμα ύψους χιλίων έως ενός εκατομμυρίου λογιστικών μονάδων, ή περισσότερο, που δεν υπερβαίνουν όμως το 10% του κύκλου εργασιών της προηγούμενης χρήσης κάθε επιχείρησης που συμμετέχει στην παράβαση, όταν, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, παραβαίνουν το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης. Κατά τον καθορισμό του προστίμου λαμβάνονται υπόψη τόσο η δαρύτητα όσο και η διάρκεια της παράβασης.
- (62) Η Επιτροπή, αφού εξέτασε τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, θεωρεί ότι, αν και οι πωλητές της SNH συμμετείχαν στις ανωτέρω περιγραφόμενες παραβάσεις, πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο μόνο στην ίδια την SNH. Εν όψει της κατανομής των ευθυνών και αρμοδιοτήτων μέσα στον όμιλο SNH (σημεία 1 και 3), το πρόστιμο πρέπει να επιβληθεί στην SNH NV. Στις περιπτώσεις που οι πωλητές, παραδείγματος χάρι η Van Driel, ενήργησαν για τον περιορισμό των

εξαγωγών, ενεργούσαν κάτω από πίεση και εναντίον των δικών τους οικονομικών συμφερόντων. Επιπλέον οι παραβάσεις τους ήταν προγενέστερες της δημοσίευσης της απόφασης 85/79/ΕΟΚ της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 1984 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΟΚ (IV/30.809 — John Deere) ⁽¹⁾, και η συμπεριφορά της Κοντέλλης που συνιστούσε την παράβαση της άρχισε πριν και συνεχίστηκε για σχετικά βραχύ χρονικό διάστημα μετά την προσχώρηση της Ελλάδας στην Κοινότητα.

- (63) Η παράβαση της SNH είναι ιδιαίτερα σοβαρή επειδή εμπόδιζε τον ανταγωνισμό μεταξύ πωλητών των προϊόντων SNH, από τον οποίο θα μπορούσαν να είχαν προκύψει σημαντικά οφέλη για τους καταναλωτές σε όλα τα κράτη μέλη. Πέραν όμως από τον εγγενή χαρακτήρα μιάς τέτοιας παράβασης, η Επιτροπή πρέπει οπωσδήποτε να λάβει υπόψη της την έκταση των δραστηριοτήτων της SNH και τη σημασία που κατέχει η επιχείρηση αυτή μέσα στην ΕΟΚ, ως κατασκευαστής θεριζοαλωνιστικών μηχανών.
- (64) Η παράβαση άρχισε να διαπράττεται στο Ηνωμένο Βασίλειο το 1973. Στη Γερμανία οι παραβάσεις άρχισαν το 1976, στην Ιταλία τον Δεκέμβριο 1980, στην Ολλανδία τουλάχιστο το 1980 και στο Βέλγιο ήδη από το 1975 τουλάχιστον. Όσον αφορά το Βέλγιο, η παράβαση εξακολούθησε μέχρι το 1980, οπότε άρχισε να ισχύει νέα σύμβαση αντιπροσωπείας, η οποία δεν περιόριζε την ελευθερία του τελικού αγοραστή να προβαίνει σε εξαγωγές. Στην περίπτωση της Γερμανίας, από την άλλη πλευρά, οι συμβατικές ρήτρες απαγόρευσης των εξαγωγών ίσχυσαν μέχρι το 1981 και στην περίπτωση της Ιταλίας μέχρι το 1982. Όλες οι εκ της σύμβασης παραβάσεις έπαυσαν τον Απρίλιο 1983, όταν η SNH αποφάσισε να υιοθετήσει πολιτική συμμόρφωση προς τους κανόνες ανταγωνισμού της Κοινότητας.
- (65) Η συμβατική απαγόρευση των εξαγωγών στο Ηνωμένο Βασίλειο περιέχεται στη ρήτρα 17 της συμφωνίας που επισυνάπτεται στην κοινοποίησή της 29ης Ιουνίου 1973. Επειδή η κοινοποίηση αυτή υποβλήθηκε πριν από το τέλος της εξάμηνης περιόδου χάριτος για την κοινοποίηση των υφιστάμενων συμφωνιών μετά την προσχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στην Κοινότητα, που έληγε στις 30 Ιουνίου, δεν μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο για ενέργειες που περιλαμβάνονται στα πλαίσια της δραστηριότητας που περιγράφεται σ' αυτές. Πρέπει να σημειωθεί ότι στο τμήμα III της κοινοποίησης, όπου ζητείται να υποβληθεί ο κατάλογος των περιορισμών, δεν γίνεται μνεία της ρήτρας 17 και ότι γίνεται έμμεση σιωπηρή άρνηση της ύπαρξης της ρήτρας με τους ισχυρισμούς, στο τμήμα IV, ότι δεν επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, και στο τμήμα V, ότι η εν λόγω συμφωνία τυγχάνει απαλλαγής κατ' εφαρμογή του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ ⁽²⁾,

ο οποίος κηρύσσει μια τέτοια ρήτρα ως απαράδεκτη. Πάντως, η Επιτροπή δεν έθεσε τυπικά το θέμα, ότι η κοινοποίηση ήταν ανίσχυρη δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού αριθ. 27 της Επιτροπής ⁽³⁾, ή ότι περιείχε ανακριδή ή πλαστά στοιχεία κατά την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 17, ούτε επιθυμεί να επιβάλει πρόστιμα σε σχέση με αυτήν την συμβατική απαγόρευση εξαγωγών. Συνεπώς, η Επιτροπή, παρά το γεγονός ότι υπήρξαν και άλλες δραστηριότητες στο Ηνωμένο Βασίλειο (δείτε σημεία 24, 38, 39, 43 και 44 ανωτέρω) που οπωσδήποτε δεν καλύπτονται από την κοινοποίηση, έχει εξαιρέσει τις πωλήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο από το σχετικό κύκλο εργασιών στην κοινή αγορά για την εκτίμηση του ύψους του προστίμου.

- (66) Η Επιτροπή οφείλει επίσης να εξετάσει κατά πόσο η παράλειψή της να διατυπώσει αντιρρήσεις ως προς αυτήν την απαγόρευση εξαγωγών πριν το 1980 (ή ως προς την τροποποιημένη απαγόρευση που κοινοποιήθηκε το 1980, πριν από το 1983) έχει ευρύτερη σημασία. Η SNH ισχυρίστηκε, απαντώντας στην έκθεση αιτιάσεων και αναφέροντας την απόφαση 76/353/ΕΟΚ της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 1975 σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 86 της συνθήκης ΕΟΚ (IV 26.699 — Chiquita) ⁽⁴⁾, ότι, κατά συνέπεια, «... η Sperry New Holland είχε το δικαίωμα να θεωρεί (τουλάχιστον μέχρι τον Μάιο 1980) ότι μια καθολική απαγόρευση εξαγωγών επιβαλλόμενη στους μεταπωλητές της ήταν συμβιβάσιμη με το άρθρο 85 παράγραφος 1». Επιστημάνθηκε στην SNH το γεγονός ότι (σημεία 18 και 20) ορισμένα έγγραφα που παρέσχε η SNH ενώ δοθούν την Επιτροπή να αποκαταστήσει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης (σημείο 13) εμφανίζουν παράλληλα ότι το προσωπικό της SNH σε άλλες χώρες δεν είχε παραπλανηθεί από την ανακοίνωση που αφορούσε το Ηνωμένο Βασίλειο (ακόμη και αν την εγνώριζαν). Πράγματι, το προσωπικό γνώριζε σαφώς ότι οι απαγορεύσεις εξαγωγών ήταν αντίθετες με το κοινοτικό δίκαιο, η SNH πρόβαλε τότε το επιχείρημα ότι, ακόμη και αν εγνώριζε ότι οι απαγορεύσεις εξαγωγών ήταν παράνομες, η ίδια πάντως μπορούσε να τις εφαρμόσει έξω από το Ηνωμένο Βασίλειο χωρίς να υπέχει κυρώσεις, λόγω της κοινοποίησης που υπέβαλε η SNH UK, παραπέμποντας και πάλι στην υπόθεση Chiquita (σημείο 19). Στην απόφασή της αυτή, η Επιτροπή ανέφερε ότι παρά το ότι είχαν κοινοποιηθεί «... μόνον οι γενικοί όροι που ίσχυαν για τις Κάτω Χώρες...», οι γενικοί όροι που ίσχυαν σε άλλα κράτη μέλη «... ήταν ουσιαστικά οι ίδιοι. Κατά συνέπεια η UPC μπορούσε εύλογα να θεωρήσει ότι η κοινοποίηση κάλυπτε όλους τους γενικούς όρους πώλησεως.» Πρέπει πάντως να σημειωθεί ότι

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 35 της 7. 2. 1985, σ. 58.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 57 της 25. 3. 1967, σ. 849/67.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 35 της 10. 5. 1962, σ. 1118/62.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 95 της 9. 4. 1976, σ. 1.

στην υπόθεση Chiquita η Επιτροπή όντως επέβαλε πρόστιμα για άλλες δραστηριότητες, περιλαμβανομένων των δραστηριοτήτων στις Κάτω Χώρες, μη καλυπτόμενες από τους γενικούς όρους πωλήσεως. Επίσης, πρέπει να σημειωθεί ότι οι δραστηριότητες της SNH όσον αφορά την απαγόρευση των εξαγωγών έλαβαν πολλές μορφές, τόσο συμβατικές όσο και εξωσυμβατικές, και ότι οι τύποι των συμβάσεων που χρησιμοποίησε η SNH σε άλλα κράτη μέλη δεν είναι ουσιαστικά οι ίδιοι όπως οι τύποι των συμβάσεων που χρησιμοποιούνται στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πράγματι, φαίνεται ότι η κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου ήταν απλώς η κοινοποίηση υφιστάμενης συμφωνίας λίγο πριν από το τέλος της περιόδου χάριτος, χωρίς να έχει υπάρξει η σκέψη ή η υπόδειξη ότι επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί ως σύμβαση τύπος που θα ίσχυε και αλλού. Η Επιτροπή δεν θεωρεί κατά συνέπεια ότι η κοινοποίηση του Ηνωμένου Βασιλείου συνεπάγεται την οποιαδήποτε ευρύτερη απαλλαγή από κυρώσεις.

- (67) Περαιτέρω, η SNH ισχυρίζεται ότι η τροποποιημένη συμφωνία του 1980 προέβλεπε για την SNH UK την υποχρέωσή της να αποζημιώνει ένα εξουσιοδοτημένο από αυτή πωλητή στην περίπτωση που άλλος εξουσιοδοτημένος από την ίδια πωλητής πωλούσε στην περιοχή του πρώτου και να επιβάλλει ποινή στον παραβάτη πωλητή για την απόδειξη του σχετικού ισχυρισμού έπρεπε να γνωστοποιείται ο αύξων αριθμός του μηχανήματος. Η SNH ισχυρίζεται ότι τούτο προστατεύει τη συλλογή των αυξόντων αριθμών από την επιβολή προστίμων. Η Επιτροπή δέχεται ότι η παροχή του αύξοντος αριθμού κατά την απαίτηση για αποζημίωση από «συνάδελφο» εξουσιοδοτημένο πωλητή της SNH UK όντως προστατεύεται, όχι όμως η εναρμονισμένη συλλογή και διαβίβαση των αυξόντων αριθμών ειδικά με σκοπό ειδικό την ανίχνευση εκτός του Ηνωμένου Βασιλείου της πηγής των παράλληλων εισαγωγών.
- (68) Από την άλλη πλευρά, η SNH παρέχει ενεργά και με προθυμία τις πληροφορίες που αφορούσαν τη διευκρίνιση των εναντίον της ισχυρισμών. Επίσης, πριν κινηθεί η διαδικασία, αλλά αφού είχαν αρχίσει ορισμένες έρευνες, η SNH διέταξε τους υπαλλήλους και τους πωλητές της να συμμορφώνονται με τους κανόνες ανταγωνισμού της Κοινότητας. Επιπλέον ο τομέας των γεωργικών μηχανημάτων παρουσιάζει ύφεση. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη της τα στοιχεία αυτά κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι συμφωνίες μεταξύ Sperry New Holland και των πελατών της στην κοινή αγορά, περιλαμβανομένων των διανομέων της σε εθνικό επίπεδο στις Κάτω Χώρες και την Ελλάδα — Van Driel και Κοντέλλης —, όπως έχουν συναφθεί εγγράφως ή εφαρμοστεί, με αντικείμενο ή αποτέλεσμα να απαγο-

ρεύουν, να αποθαρρύνουν ή να επιβάλλουν κυρώσεις και να απαιτούν την απαγόρευση, την αποθάρρυνση ή την επιβολή κυρώσεων στις συναλλαγές ενός πελάτη έξω από το κράτος μέλος στο οποίο ο εν λόγω πελάτης είναι εγκατεστημένος, αποτελούν παράβαση του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας.

Άρθρο 2

Η αίτηση απαλλαγής, δάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ για τις συμφωνίες, που καλύπτονται από την κοινοποίηση της 29ης Ιουνίου 1973, απορρίπτεται.

Άρθρο 3

Στο μέτρο που τούτο δεν έχει ήδη συμβεί, οι επιχειρήσεις οφείλουν να παύσουν αμέσως τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 και να αποφύγουν να λάβουν οποιοδήποτε μέτρο με το ίδιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα.

Άρθρο 4

Για τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, εκτός από αυτές που καλύπτονται από την κοινοποίηση της 29ης Ιουνίου 1973, επιβάλλεται στην Sperry New Holland — Sperry NV πρόστιμο ύψους 750 000 ECU, ήτοι 33 604 200 FB. Το πρόστιμο αυτό θα καταβληθεί σε τρεις μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, στον λογαριασμό της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Kredietbank, Agence Schuman (λογαριασμός αριθ. 426/4403001/52), 2 Rond-Point Schuman, B-1040 Bruxelles.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις:

Π. Ι. Κοντέλλης ΑΕ
Ορφείας 125
Ρουφ
Ταχ. θορίς 91

Sperry New Holland — Sperry NV
Leon Claesstraat, 3 A
B-8210 Zedelgem

G W Van Driel en Van Dorsten
PO Box 1
Stationsweg, 17
NL-2130 XC Hoofddorp

Η παρούσα απόφαση αποτελεί τίτλο εκτελεστό δυνάμει του άρθρου 192 της συνθήκης ΕΟΚ.

Βρυξέλλες, 16 Δεκεμβρίου 1985.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 18ης Δεκεμβρίου 1985

σχετικά με διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ

(IV/30.739 — Siemens/Fanuc)

(Τα κείμενα στην αγγλική και γερμανική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(85/618/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Ελλάδας, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 1,

την απόφαση της Επιτροπής, στις 10 Δεκεμβρίου 1982, να κινήσει τη διαδικασία στην παρούσα υπόθεση,

αφού έδωσε στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να εκθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με τις αιτιάσεις της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και τον κανονισμό αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου ⁽²⁾,

μετά από γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Συμπράξεων και Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Οι επιχειρήσεις

- (1) Η Fanuc Ltd είναι ιαπωνική επιχείρηση. Ήταν γνωστή σαν Fujitsu Fanuc Ltd, η οποία ιδρύθηκε από την Fujitsu Ltd το 1972 για να διευθύνει τις εργασίες του τμήματος ελέγχου υπολογιστών. Τον Σεπτέμβριο του 1982, η Fujitsu Ltd διαθέτει το 44,8 % των μετοχών της Fanuc, η Siemens AG διαθέτει το 5,1 % ⁽³⁾ και

άλλοι το 50,1 %. Ο κύκλος εργασιών της Fanuc, για το 1985/86, στον τομέα των ψηφιακών ελέγχων ήταν, σε παγκόσμια κλίμακα, ... και στην ΕΟΚ, ... εκατομμύρια γιέν ⁽⁴⁾. Η Fanuc εγκατέστησε ορισμένες θυγατρικές εταιρείες στην ΕΟΚ: στη Γερμανία (1976), στη Γαλλία (1978), στο Ηνωμένο Βασίλειο (1980). Οι θυγατρικές αυτές ήταν υπεύθυνες για την επισκευή και συντήρηση του συστήματος ψηφιακών ελέγχων της Fanuc που ήταν ενσωματωμένοι σε εργαλειομηχανές εκτός ΕΟΚ. Επιπλέον η Fanuc Merchandises SA (Λουξεμβούργο) εγκατέστησε επίσης διομηχανικές μονάδες.

- (2) Η Siemens AG είναι μια επιχείρηση που ιδρύθηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας με έδρα το Μόναχο. Το 1984, ο όμιλος Siemens είχε κύκλο εργασιών ... εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Ο κύκλος εργασιών της Siemens στον τομέα του ψηφιακού ελέγχου, κατά το 1983/84, ήταν, σε παγκόσμια κλίμακα, ... και, στην ΕΟΚ, ... εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Το 1979, οι μετοχές της Siemens για το σύστημα αριθμητικού ελέγχου δρισκόντουσαν κατά 45 % στη Γερμανία, 8 % στην Ιταλία, 12 % στη Γαλλία και 10 % στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η Siemens παράγει ένα ευρύ φάσμα συστημάτων αριθμητικού ελέγχου το οποίο, τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια, καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της ζήτησης των πελατών.

Το προϊόν

- (3) Τα συστήματα αριθμητικού ελέγχου (NCs) είναι ειδικοί υπολογιστές που χρησιμοποιούνται κυρίως στη διομηχανία εργαλειομηχανών, ελέγχουν την αλληλουχία κίνησης και λειτουργίας μιας εργαλειομηχανής. Η εγκατάσταση του συστήματος αριθμητικού ελέγχου (NC) απαιτεί συχνά ευρεία προετοιμασία, τόσο από πλευράς μηχανολογικής όσο και από πλευράς προγραμματισμού, σε στενή συνεργασία μεταξύ του κατασκευαστή ή του διανομέα του NC και του αγοραστή.

Κατά την Siemens, το κόστος ενός NC μπορεί να περιλαμβάνεται μεταξύ 6 % και 18 % του κόστους της εργαλειομηχανής.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

⁽³⁾ Πρόσφατα ανακοινώθηκε ότι η Siemens πώλησε το μεγαλύτερο μέρος των μετοχών της στην Fanuc.

⁽⁴⁾ Στην απόφαση που δημοσιεύθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17/62, παραλείφθηκαν ορισμένα μεγέθη.

Η χρήση NC's στην βιομηχανία εργαλειομηχανών

Οι ακόλουθοι πίνακες (1) αποκαλύπτουν την ιδιαίτερη βαρύτητα που έχουν οι NCs στην βιομηχανία εργαλειομηχανών της Κοινότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

(σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ)

ΕΟΚ 10 (όλες οι εργαλειομηχανές)	1971	1976	1980
Παραγωγή	3 153	4 690	8 800
Κατανάλωση	2 478	2 948	6 300

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

(σε εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ)

ΕΟΚ 10 (NC εργαλειομηχανές)	1976	1980
Παραγωγή	554	1 820
Κατανάλωση	338	1 560

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ποσοστό επί τοις εκατό εργαλειομηχανών NC σε σχέση με όλες τις εργαλειομηχανές

ΕΟΚ 10	1976	1980
Παραγωγή	12	21
Κατανάλωση	11	25

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Ποσοστά ετήσιας αύξησης 1976-1980

ΕΟΚ 10	Όλες οι εργαλειομηχανές	Εργαλειομηχανές NC
Παραγωγή	17	35
Κατανάλωση	21	47

Συγκριτικά οι πίνακες 5 και 6 περιλαμβάνουν τα ίδια στοιχεία με αυτά των πινάκων 3 και 4 για τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και την Ιαπωνία

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Ποσοστό επί τοις εκατό των εργαλειομηχανών NC σε σχέση με όλες τις εργαλειομηχανές

	1976	1980
Παραγωγή		
— ΗΠΑ	24	26
— Ιαπωνία	19	41
— ΕΟΚ (10)	(12)	(21)
Κατανάλωση		
— ΗΠΑ	21	27
— Ιαπωνία	34	30
— ΕΟΚ (10)	(11)	(25)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

	Ποσοστά ετήσιας αύξησης Όλες οι εργαλειομηχανές	1976-1980 Εργαλειομηχανές NC
Παραγωγή		
— ΗΠΑ	22	25
— Ιαπωνία	42	63
— ΕΟΚ (10)	(17)	(35)
Κατανάλωση		
— ΗΠΑ	27	35
— Ιαπωνία	34	30
— ΕΟΚ (10)	(21)	(47)

Η σημασία των NCs για τις σύγχρονες και επερχόμενες γενεές εργαλειομηχανών είναι αναμφισβήτητες. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία εργαλειομηχανών καθυστέρησε να εισαγάγει τυποποιημένα συστήματα ψηφιακών ελέγχων. Στην ανακοίνωση της προς το Συμβούλιο σχετικά με τον προηγμένο εξοπλισμό βιομηχανικής παραγωγής στην Κοινότητα, της 21ης Μαρτίου 1985 (2), η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, σαν αποτέλεσμα της καθυστερημένης εισαγωγής νέων τεχνολογιών στον τομέα της πληροφορικής, οι τιμές των ευρωπαϊών κατασκευαστών των μικρών κέντρων μηχανικής κατεργασίας και τόνων με ψηφιακό έλεγχο είναι κατά 10 με 40 % υψηλότερες από αυτές των Ιαπόνων ανταγωνιστών τους στην ευρωπαϊκή αγορά και κατά 60 % στην αμερικανική αγορά (3).

(1) Βλέπε δήλωση της Επιτροπής σχετικά με τη βιομηχανία εργαλειομηχανών, 8 Φεβρουαρίου 1983, SEC(83) 151.

(2) COM(85) 112 τελικό, Δελτίο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Συμπλήρωμα 6/85.

(3) Ibid, παράρτημα 1.

Η κατάσταση της αγοράς NC στην ΕΟΚ κατά το 1975

- (4) Το 1975, κατασκευάσθηκε στην ΕΟΚ, διπλάσιος σχεδόν αριθμός συστημάτων μηχανικού ελέγχου από ό,τι στην Ιαπωνία. Η παραγωγή των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής ήταν λίγο μεγαλύτερη από την παραγωγή της ΕΟΚ. Η General Electric, διομηχανία των Ηνωμένων Πολιτειών, ήταν ο μεγαλύτερος παραγωγός στον κόσμο συστημάτων ψηφιακού ελέγχου και κατείχε την ισχυρότερη θέση στην αγορά από άποψη πωλήσεων στην ΕΟΚ. Η τελειοποίηση των τυποποιημένων συστημάτων ψηφιακού ελέγχου ωστόσο επέφερε ριζικές μεταβολές και, το 1977, η Ιαπωνία προηγήθηκε, όσον αφορά την παραγωγή εργαλειομηχανών NC. Το 1981, οι Ιάπωνες κάλυπταν το 53 % της παραγωγής εργαλειομηχανών στην Δύση και η ιαπωνική παραγωγή ήταν διπλάσια της παραγωγής της Δυτικής Ευρώπης. Το ποσοστό πωλήσεων NC της General Electric στην ΕΟΚ κατήλθε το 1981 σε ... %, και η Fanuc κατέστη η μεγαλύτερη εταιρεία της αγοράς.

Το 1975 η Fanuc παρήγαγε μια σειρά συστημάτων ψηφιακού ελέγχου. Το έτος εκείνο πώλησε 2 000 NCs σε όλο τον κόσμο, μέγεθος διπλάσιο του αντίστοιχου του 1971, αλλά μόνο ένα δέκατο του αντίστοιχου μεγέθους του 1980.

Οι εξαγωγές της Fanuc στην ΕΟΚ ανήρχοντο σε ... μονάδες, έναντι ... το 1971, ... το 1974 και ... το 1980. Οι έμμεσες εξαγωγές της Fanuc, δηλαδή NCs ενσωματωμένα σε εργαλειομηχανές, ανήλθαν σε ... μονάδες το 1975 και ... μονάδες το 1980.

Το 1975, η Siemens καθιερώθηκε στην αγορά ως η μεγαλύτερη εταιρεία, από άποψη παραγωγής, εμπορίας και εξυπηρέτησης στον τομέα των NCs στην ΕΟΚ. Κατά την Fanuc, η Siemens υστερούσε ως προς τα προϊόντα κατώτερης κατηγορίας. Η Siemens ενεργούσε σαν αποκλειστικός διανομέας της Fanuc για τα προϊόντα της, λόγω της εξοικειώσής της με τις ανάγκες των κατασκευαστών εργαλειομηχανών της ΕΟΚ και του δικτύου πωλητών-μηχανικών και εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης.

Μετά τις συμφωνίες του 1975 με την Fanuc, η Siemens αύξανε σταθερά το μερίδιο που κατείχε στην αγορά NCs στην ΕΟΚ. Το 1980, κατείχε το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς και ισχυρή θέση σε όλες τις μεγάλες εθνικές αγορές. Η General Electric, η εταιρεία με το δεύτερο σε μέγεθος μερίδιο αγοράς κατείχε επίσης ισχυρή θέση στις μεγάλες αγορές της ΕΟΚ, αλλά είχε συνολικά πολύ μικρότερο μερίδιο.

Άλλες επιχειρήσεις με σημαντικά μερίδια αγοράς στα διάφορα κράτη μέλη ήταν οι Allen Bradley, Bosch, Eltag, Gildemeister, NUM-Télémeccanique, Philips και Posidata.

Παρ' όλο που η Fanuc είναι σήμερα ο μεγαλύτερος κατασκευαστής NCs στον κόσμο, το 1975 ήταν πολύ μικρότερη. Ήταν, ωστόσο, θυγατρική της Fujitsu Ltd, ενός από τα μεγαλύτερα ιαπωνικά συγκροτήματα επιχειρήσεων και είχε ασχοληθεί, με σημαντική επιτυχία στην ιαπωνική αγορά, με τον ψηφιακό έλεγχο. Η Fanuc πωλούσε NCs στην ΕΟΚ μέσω του αποκλειστικού διανομέα της, της Siemens, από το 1972. Η αγορά NCs στην ΕΟΚ βρισκόταν στα πρώτα στάδια εξέλιξης προς τη κατεύθυνση της γενικευμένης χρήσης συστημάτων ψηφιακού ελέγχου με υπολογιστές και η Fanuc επιθυμούσε να διεισδύσει στην αγορά δυναμικά. Παρ' όλο ότι η Fanuc άρχισε να εγκαθιστά θυγατρικές για εξυπηρέτηση μετά την πώληση για τους ενσωματωμένους σε εργαλειομηχανές NCs, που εισήγοντο στην ΕΟΚ από το 1976 και μετά, το 1975, αποφάσισε να μην δημιουργήσει δικό της δίκτυο πωλήσεων, ούτε καν σε περιορισμένη κλίμακα, αλλά αντ' αυτού να συνάψει, στις 11 Ιουνίου 1975, συμφωνίες αμοιβαίας αποκλειστικής διανομής ή άλλου είδους συμφωνίες, με την Siemens, έναν από τους κυριότερους ανταγωνιστές της. Κατωτέρω αναφέρονται συνοπτικά οι συμφωνίες αυτές.

Οι συμφωνίες

- (5) Τηρώντας τις προγενέστερες συμφωνίες του 1965 και 1972 μεταξύ της Siemens και της Fujitsu, η Siemens και η Fanuc συνήψαν ορισμένες συμφωνίες στις 11 Ιουνίου 1975. Πρόκειται για μια βασική συμφωνία και τέσσερις αυτοτελείς συμφωνίες και τροποποιήθηκαν πολλές φορές έκτοτε. Καταργήθηκαν τελικά στις 19 Απριλίου 1983.
- (6) Με τη συμφωνία του 1972, η Fujitsu παρεχώρησε στη Siemens αποκλειστικά δικαιώματα πωλήσεως των NCs της (εκτός αν είχαν ήδη συνδεθεί με μια εργαλειομηχανή) σε όλη την Ευρώπη εκτός της Σοβιετικής Ένωσης. Η Fujitsu ανέβαλε επίσης την υποχρέωση να μη χορηγήσει άδειες κατασκευής NCs σε τρίτους σ' αυτό το έδαφος και να χορηγεί τέτοιες άδειες στην Siemens κατ' αίτηση. Η Siemens συμφώνησε να πωλεί έναν ορισμένο αριθμό NCs της Fujitsu, ο οποίος είχε καθορισθεί σαν το ποσοστό των πωλήσεων επί των παραγγελιών της σε NCs, για κάθε οικονομικό έτος.
- (7) Η βασική συμφωνία της 11ης Ιουνίου 1975 όριζε στο προοίμιό της ότι η συνεργασία για την εμπορία των NCs αποτελούσε κοινό συμφέρον των μερών. Επιπλέον, η συνεργασία για την ανάπτυξη των NCs κρίθηκε αναγκαία. Βάσει της συμφωνίας, η Siemens παρεχώρησε στην Fanuc αποκλειστικό δικαίωμα πωλήσεως των NCs της στην Ασία και η Fanuc παρεχώρησε στην Siemens αποκλειστικό δικαίωμα πωλήσεως των NCs της στην Ευρώπη. Τα μέρη συμφωνήσαν να επιδιώκουν «ένα ισοζύγιο στην αξία των αμοιβαίων προμηθειών των διαφόρων προϊόντων που καλύπτονται από τη συμφωνία, ανάλογα με τις απαιτήσεις της αγοράς κάθε μέρους». Κάθε μέρος

ανέλαβε την υποχρέωση να παρέχει στο άλλο όλα τα αναγκαία τεχνικά στοιχεία και πληροφορίες για την εμπορία, εγκατάσταση και συντήρηση των σχετικών προϊόντων και να ενημερώνει το άλλο έγκαιρα για κάθε βελτίωση και τροποποίηση των προϊόντων και για κάθε ανάπτυξη νέων τύπων ή για κάθε απόφαση για κατάργηση παλαιών τύπων. Κάθε μέρος έχει το δικαίωμα να θέσει το δικό του εμπορικό σήμα στα προϊόντα που διατίθενται από το άλλο για μεταπώληση στο έδαφος που έχει παραχωρηθεί. Υπήρχαν επίσης διατάξεις σχετικές με τα δικαιώματα πωλήσεως σε άλλα μέρη του κόσμου οι οποίες όμως δεν αφορούν την παρούσα απόφαση.

Τα μέρη συμφώνησαν επίσης να συνεργάζονται στην έρευνα, ανάπτυξη και παραγωγή, με στόχο να βελτιώσουν από κοινού τα NCs, αλληλοδιαθέτοντας πληροφορίες σχετικές με την έρευνα και ανάπτυξη, όπως επίσης σχέδια και κατασκευαστικές πληροφορίες σχετικά με συστήματα ελέγχου που πρέπει να κατασκευασθούν στο μέλλον. Προβλεπόταν επίσης η συγκρότηση συμβουλευτικής επιτροπής για να αποφασίζει σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και να κατανέμει την εργασία μεταξύ των μερών σε ίσες, κατά προσέγγιση, αναλογίες.

- (8) Εκτός της βασικής συμφωνίας του 1975 συνάφθηκαν ορισμένες «αυτοτελείς συμφωνίες».
- (9) Αυτοτελής συμφωνία I

Το προοίμιο της συμφωνίας αυτής ορίζει ότι:

«Στους τομείς της έρευνας και ανάπτυξης τα μέρη προτίθενται να συντονίσουν τις εργασίες τους, έτσι ώστε:

- α) να αναπτύξουν από κοινού νέα συστήματα ελέγχου,
- β) να αλληλοενημερωθούν, όσον αφορά τις παρούσες εργασίες τους στον τομέα έρευνας και ανάπτυξης, και
- γ) να αλληλοδιαθέτουν όλες τις πληροφορίες σχετικά με το σχεδιασμό και την κατασκευή όλων των συστημάτων ελέγχου την κατασκευή των οποίων θα αρχίσουν μετά την έναρξη της συνεργασίας».

Η αυτοτελής συμφωνία I είχε δύο τμήματα. Το πρώτο, που αφορούσε την κοινή ανάπτυξη, περιείχε, μεταξύ άλλων, τις εξής διατάξεις:

Άρθρο 1: Κοινή ανάπτυξη

Τα μέρη συμφώνησαν να αναπτύξουν τα συστήματα αριθμητικού ελέγχου για εργαλειομηχανές σύμφωνα με τις σχετικές αποφάσεις της συμβουλευτικής επιτροπής. Η κοινή ανάπτυξη θα προσχωρήσει σύμφωνα με τις ευκρινώς καθορισμένες ενέργειες, αλλά με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλισθεί ότι η εργασία κατανεμήθηκε και στα δύο μέρη «σε, κατά προσέγγιση, ίσο πεδίο δραστηριότητας». Κάθε μέρος ήταν ελεύθερο να αναπτύσσει τα συστήματα αριθμητικού

ελέγχου μόνο του ή, κατόπιν συνεννοήσεως, δάσει τεχνικής άδειας τρίτου για να ικανοποιεί τις ανάγκες της αγοράς του από καιρού εις καιρόν, αλλά αυτή η διάταξη υπέκειτο στην υποχρέωση γενικής ενημέρωσης, η οποία προβλέπεται στο τμήμα II.

Το τμήμα II της συμφωνίας αναφερόταν στο συντονισμό της ανάπτυξης και της ανταλλαγής πληροφοριών και περιείχε τις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 2: Ορισμοί

Για τους σκοπούς της συμφωνίας, «πληροφορία» σήμαινε όλα τα αποτελέσματα των αναπτύξεων, συμπεριλαμβανομένων και των κοινών αναπτύξεων των μερών, τεχνική πληροφόρηση και τεκμηρίωση, δάσει των οποίων κάθε μέρος είχε το δικαίωμα να χορηγεί άδειες. Η μόνη πληροφόρηση που είχε εξαιρεθεί ήταν η σχετική με τις πληροφορίες και την τεκμηρίωση τις οποίες κάθε μέρος παρήγαγε και διέθετε στην αγορά κατά το χρόνο της κατάρτισης της συμφωνίας.

Άρθρο 3: Περαιτέρω συνεργασία στην ανάπτυξη

Τα μέρη συμφώνησαν να αλληλοδιαθέτουν τις πληροφορίες τους σχετικά με την έρευνα και ανάπτυξη σύμφωνα με τις αρχές μιας «ανοιχτής πολιτικής». Κάθε μέρος θα επεδίωκε να διαβιβάζει, στο άλλο, κάθε πληροφορία το ταχύτερο δυνατό, ιδιαίτερα δε όταν η ανάπτυξη ενός νέου ή πλέον σύγχρονου προϊόντος ή διαδικασίας κατασκευής άρχιζε να παίρνει μορφή.

Οι εργασίες ανάπτυξης επρόκειτο να συντονισθούν και επρόκειτο να συγκροτηθεί μια κοινή «Επιτροπή για Έρευνα και Ανάπτυξη» προκειμένου να ελέγχει την ανταλλαγή πληροφοριών που προβλέπεται από τη συμφωνία. Στην πραγματικότητα η επιτροπή δεν συγκροτήθηκε ποτέ.

Άρθρο 4: Ανταλλαγή πληροφοριών

Κάθε μέρος συμφώνησε να διαβιβάζει στο άλλο, ύστερα από αίτηση, τεχνικές πληροφορίες σχετικές με τα προϊόντα που καλύπτονται από τη συμφωνία, μόλις θα ήταν διαθέσιμες, και κατά τον τρόπο που προβλέπεται στη συμφωνία.

Άρθρο 5: Επίτευξη ανταλλαγής πληροφοριών

Εκτός αντιθέτου συμφωνίας, κανένα μέρος δεν θα απεκάλυπτε σε τρίτους πληροφορίες που έλαβε από το άλλο μέρος κατά τη συμφωνία, ακόμη και μετά τη λήξη της συμφωνίας, εκτός εάν τέτοια πληροφορία έγινε δημόσια γνωστή. Κάθε μέρος συμφώνησε να παρέχει στο άλλο, στο μέτρο του δυνατού και στις πλέον ευνοϊκές τιμές και προθεσμίες, όλα τα υλικά, συστατικά και άλλα προϊόντα τα οποία το άλλο μέρος ζητά, αλλά δεν τα κατασκευάζει το ίδιο. Για την πραγματοποίηση αυτού του όρου τα μέρη επιδιώκουν «να διατηρούν ένα ισοζύγιο στην αξία των

προϊόντων που αλληλοδιαθέτουν κατ' αυτόν τον τρόπο».

Άρθρο 6: Άδειες κατασκευής

Τα μέρη αλληλοχορήγησαν μη μεταβιβάσιμες και μη αποκλειστικές άδειες για την κατασκευή από την Siemens, στη Γερμανία, και από την Fanuc, στην Ιαπωνία, των προϊόντων που καλύπτονται από τη συμφωνία, όπως επίσης και για την πώληση τέτοιων προϊόντων σε όλες τις χώρες εκτός εκείνων όπου ένα αποκλειστικό δικαίωμα είχε ήδη χορηγηθεί ή μπορούσε να χορηγηθεί σε τρίτους.

Άρθρο 7: Συμφωνίες με τρίτους

Τα μέρη συμφώνησαν ότι, κατά τη σύναψη συμφωνιών με τρίτους, δεν θα πρέπει να γίνει κανένας διακανονισμός που θα δλάπτει τη συνεργασία που προβλέπεται στη συμφωνία. Οποιοδήποτε ζήτημα προκύψει, μέσα σ' αυτό το πλαίσιο, θα φέρεται ενώπιον της συμβουλευτικής επιτροπής.

Κάθε μέρος πρέπει να ενημερώνει έγκαιρα το άλλο για κάθε πρόγραμμα που μπορεί να επηρεάσει τη μορφή και την έκταση της συνεργασίας που προβλέπεται στη συμφωνία.

Κάθε μέρος πρέπει να ενημερώνει το άλλο για κάθε πρόταση χορήγησης άδειας σε τρίτους. Η σκοπιμότητα χορήγησης τέτοιων αδειών πρέπει να συζητείται εκ των προτέρων, εάν κάποιο από τα μέρη το επιθυμεί.

(10) Αυτοτελείς συμφωνίες II και III

Οι δύο αυτές συμφωνίες, σύμφωνα με τις οποίες η Fanuc χορήγησε δικαιώματα πώλησεως στην Siemens στην Ευρώπη και η Siemens χορήγησε δικαιώματα πώλησεως στην Fanuc στην Ασία, διέπονται κατ' ουσίαν από τους ίδιους όρους. Οι κυριότερες διατάξεις των δύο αυτών συμφωνιών μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

Άρθρο 1: Ορισμοί

«Συστήματα ελέγχου» σήμαινε όλο τον εξοπλισμό του συστήματος αριθμητικού ελέγχου, περιλαμβανομένων και των μονάδων υποδειγμάτων, που κατασκευάζονται από κάποιο από τα μέρη, και των ολοκληρωμένων εργαλειομηχανών, που κατασκευάζονται από τη Fanuc.

«Έδαφος πωλήσεων» σήμαινε την Ασία ως προς την Fanuc και την Ευρώπη για την Siemens.

«Μηχανές» σήμαινε εργαλειομηχανές και άλλες μηχανές.

Άρθρο 2: Εκχώρηση δικαιωμάτων πώλησεως

Κάθε μέρος εκχωρεί στο άλλο το δικαίωμα να πωλεί τα συστήματα ελέγχου του στο έδαφος πωλήσεων του άλλου, όπου τα συστήματα ελέγχου έπρεπε να συνδυασθούν με μηχανές σ' αυτό το έδαφος

πωλήσεων. Κανένα μέρος δεν μπορούσε να διαθέσει ή να πωλήσει τα δικά του συστήματα ελέγχου σε τρίτους στο έδαφος πωλήσεων του άλλου μέρους, εκτός εάν το σύστημα ελέγχου είχε ήδη συνδεθεί με μηχανή εκτός του εδάφους.

Κάθε μέρος πρέπει να καταβάλλει κάθε προσπάθεια για να προωθεί στο έδαφος του τις πωλήσεις των προϊόντων του άλλου μέρους, ώστε να διευρύνεται η αντίστοιχη αγορά κάθε μέρους.

Άρθρο 4: Συνεργασία

Κάθε μέρος θα πρέπει να παρέχει, από καιρού εις καιρόν, στο άλλο όλα τα αναγκαία τεχνικά στοιχεία και πληροφορίες για την εμπορία, εγκατάσταση και συντήρηση των προϊόντων.

Κάθε μέρος έπρεπε να ενημερώνει αμέσως το άλλο για κάθε βελτίωση ή τροποποίηση των προϊόντων, για κάθε ανάπτυξη νέων τύπων και για κάθε απόφαση κατάργησης παλαιών τύπων.

Άρθρο 5: Εμπορικά σήματα

Κάθε μέρος έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το εμπορικό σήμα του στο έδαφος του για τα προϊόντα που χορηγούνται από το άλλο μέρος.

Άρθρο 6 της αυτοτελούς συμφωνίας III: Πληροφόρηση σχετικά με την εμπορία

Κάθε μέρος πρέπει, ύστερα από αίτηση του άλλου, να παρέχει λεπτομερώς πληροφορίες σχετικά με τις εμπορικές του δραστηριότητες (συμπεριλαμβανομένων των προσφερομένων τιμών, των τιμών παράδοσης, των προμηθειών, των όρων παράδοσης κλπ.) στην Σοβιετική Ένωση και στη Βουλγαρία.

Άρθρο 6 της αυτοτελούς συμφωνίας II και άρθρο 7 της αυτοτελούς συμφωνίας III

Κανένα μέρος δεν πρέπει να αποκαλύπτει σε τρίτους εμπιστευτικά στοιχεία που προέκυψαν από τη συνεργασία δάσει των συμφωνιών.

(11) Αυτοτελής συμφωνία IV

Η συμφωνία αυτή αφορούσε τα δικαιώματα πώλησεως στις άλλες χώρες, που τα μέρη αμοιβαία παρεχώρησαν, εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου τα μέρη διέθεταν από κοινού τα προϊόντα τους, μέσω της κοινής θυγατρικής εταιρείας τους. Οι κυριότερες διατάξεις μπορεί να συνοψισθούν ως εξής:

Άρθρο 1: Παραχώρηση δικαιωμάτων πώλησεως

Η Siemens παραχώρησε στην Fanuc το δικαίωμα να πωλεί τα συστήματα ελέγχου της Siemens στην Αυστραλία και η Fanuc παραχώρησε στην Siemens το δικαίωμα να πωλεί συστήματα ελέγχου της Fanuc στην Νότια Αμερική, στην Ινδία και στην Νότια Αφρική.

Άρθρο 2: Εφαρμογή διατάξεων άλλων συμφωνιών

Κατά το μέτρο που κάθε μέρος έχει παραχωρήσει στο άλλο δικαιώματα πώλησεως, οι διατάξεις της αυτοτελούς συμφωνίας II ή III πρέπει να εφαρμόζονται αναλογικά.

Άρθρο 3: Τροποποιήσεις και περαιτέρω δικαιώματα πώλησεως

Με αίτηση κάθε μέρους, οι εδαφικές παραχωρήσεις που έγιναν στο άρθρο I μπορεί να τροποποιηθούν.

- (12) Όσον αφορά άλλες χώρες, που δεν αναφέρονται στις αυτοτελείς συμφωνίες II, III και IV, ιδιαίτερα όσον αφορά τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες —εκτός των Ηνωμένων Πολιτειών— τα μέρη πρέπει να προδούν σε διακανονισμούς κατά περίπτωση, πριν τις 31 Δεκεμβρίου 1976.

- (13) Τα υπομνήματα της 20ής Αυγούστου 1982 και της 6ης Οκτωβρίου 1982

Σύμφωνα με έρευνες που έκανε η Επιτροπή, η Siemens και η Fanuc υπέγραψαν ένα υπόμνημα, στο οποίο εκφράζεται η πρόθεση των μερών να τροποποιήσουν ορισμένες διατάξεις των συμφωνιών τους. Ένα δεύτερο υπόμνημα υπογράφηκε στις 6 Οκτωβρίου 1982 για την τροποποίηση ορισμένων διατάξεων των συμφωνιών των μερών, με ισχύ από τις 5 Οκτωβρίου 1982.

- (14) Έλλειψη κοινοποιήσεως

Καμία από τις ανωτέρω συμφωνίες δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού αριθ. 17.

- (15) Οι νέες συμφωνίες

Η βασική συμφωνία επρόκειτο να ισχύσει μέχρι το 1985. Στις 19 Απριλίου 1983 όμως, συνάφθηκαν επτά νέες συμφωνίες και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή την 1η Ιουλίου 1983. Οι συμφωνίες πρέπει να ισχύσουν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992 και μπορεί να ανανεωθούν για δύο χρόνια. Οι νέες αυτές συμφωνίες δεν αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

- (16) Στις 19 Απριλίου 1983 επίσης, η Siemens και η Fanuc κατάρτισαν ένα υπόμνημα για την κατάργηση της βασικής συμφωνίας της 11ης Ιουνίου 1975 και των αυτοτελών συμφωνιών I έως IV της ίδιας ημερομηνίας, όπως τροποποιήθηκαν στις 6 Οκτωβρίου 1982, μαζί με μια συμφωνία για αυτόματα συστήματα της 12ης Μαΐου 1978, μια συμφωνία με επιστολή της 5ης Φεβρουαρίου 1981, μια συμφωνία γενικών όρων για τις εργαλειομηχανές της 1ης Σεπτεμβρίου 1981 και ένα υπόμνημα της 20ής Αυγούστου 1982. Ορίστηκε ότι οι άδειες που είχαν χορηγηθεί και τα δικαιώματα που είχαν παραχωρηθεί, σύμφωνα με την αυτοτελή συμφωνία I της 11ης Ιουνίου 1975, βάσει πληροφοριών, και δικαιώματα ευρεσιτεχνίας που είχαν κατατεθεί, πριν τη λήξη της αυτοτελούς αυτής συμφωνίας, εξακολουθούν να ισχύουν.

- (17) Από τις έρευνες της Επιτροπής και τις δηλώσεις που έκαναν η Siemens και η Fanuc, προέκυψαν τα ακόλουθα στοιχεία:

- η τεχνική φύση των NCs είναι τέτοια ώστε η στενή συνεργασία μεταξύ του κατασκευαστή και του χρήστη είναι ουσιώδης. Κατά συνέπεια, οι παράλληλες εισαγωγές δεν είναι και τόσο ικανοποιητική εναλλακτική λύση για άμεση προμήθεια των κατασκευαστών εργαλειομηχανών οι οποίοι δεν είναι οι ίδιοι κατασκευαστές NCs και ως εκ τούτου δεν έχουν την απαιτούμενη τεχνική ικανότητα και πείρα, ιδίως εφόσον οι θυγατρικές της Fanuc που εγκαταστάθηκαν στην ΕΟΚ από το 1976 και ύστερα ήταν υπεύθυνες για την συντήρηση των NCs που είχαν ήδη ενσωματωθεί σε εργαλειομηχανές που είχαν εισαχθεί,
- η τιμή πώλησεως των NCs της Fanuc ήταν κατά μέσο όρο 34 % υψηλότερη στην κοινή αγορά για τους κατασκευαστές εργαλειομηχανών της ΕΟΚ από ό,τι στην Ιαπωνία για τους ιάπωνες κατασκευαστές εργαλειομηχανών,
- η τιμή στην οποία η Siemens πωλούσε τα NCs της Fanuc στην κοινή αγορά ήταν κατά μέσο όρο 163 % της τιμής στην οποία η Siemens αγόραζε αυτά από την Fanuc,
- η Siemens δεν γνώριζε τις τιμές πώλησεως της Fanuc στην Άπω Ανατολή και δεν επεδίωξε να τις μάθει,
- το κόστος του NC περιλαμβάνεται μεταξύ 6 % και 18 % του συνολικού κόστους μιας εργαλειομηχανής.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ**Άρθρο 85 παράγραφος 1**

- (18) Το άρθρο 85 παράγραφος 1 ορίζει ότι όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς απαγορεύονται σαν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.
- (19) Η Siemens και η Fanuc είναι επιχειρήσεις με την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1 και οι συμφωνίες τους είναι συμφωνίες με την έννοια αυτής της διατάξεως.
- (20) Οι εν λόγω συμφωνίες σχετίζονται με τη διανομή αγαθών στην κοινή αγορά και με τους διακανονισμούς τους σχετικούς με την έρευνα, την ανάπτυξη και την παραγωγή αγαθών, που πωλούνται ή πρόκειται να πωληθούν στην κοινή αγορά. Το άρθρο 85 εφαρμόζεται στις συμφωνίες αυτές, στην έκταση που αφορούν την διανομή των αγαθών και τις δραστηριότητες τις σχετικές με την έρευνα, την ανάπτυξη

και την παραγωγή των επιχειρήσεων που δρουν στην κοινή αγορά.

α) *Διανομή*

- (21) Οι συμφωνίες μεταξύ Siemens και Fanuc ορίζουν μια κατανομή de facto των αγορών μεταξύ τους, με αποτέλεσμα ότι η Siemens ήταν ο αποκλειστικός διανομέας των NCs της Fanuc στην ΕΟΚ. Στην πραγματικότητα η Fanuc δεν πωλούσε πολλά NCs της Siemens στην Ασία, αλλά η αρχή της αποκλειστικότητας είχε επηρεαστεί στις συμφωνίες. Οι συμφωνίες επίσης αναφέροντο στην έρευνα, στην ανάπτυξη και στην παραγωγή: οι διατάξεις αυτές θα μελετηθούν χωριστά στο στοιχείο 6) κατωτέρω.

Η Siemens ήταν ικανή να ευρύνει το φάσμα των NCs που διατίθενται στην ΕΟΚ, με την προσθήκη των προϊόντων της Fanuc, και να εξουδετερώσει την άμεση επίδραση ενός σημαντικού ανταγωνιστή. Η στρατηγική της Fanuc να πωλεί τυποποιημένα NCs στη διομηχανία εργαλειομηχανών η οποία προσαρμόζει τα προϊόντα της ανάλογα αντί να παράγει NCs σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε εργαλειομηχανής, απεδείχθη επιτυχής σε παγκόσμια κλίμακα. Οι συμφωνίες μεταξύ Siemens και Fanuc στην ΕΟΚ καθυστέρησαν και κατέστησαν περισσότερο δαπανηρή την ανταγωνιστική ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διομηχανίας εργαλειομηχανών.

- (22) Από το 1975 έως το 1983, η Siemens ήταν ο αποκλειστικός διανομέας των NCs της Fanuc για ολόκληρη την κοινή αγορά, εκτός της Ελλάδας, η οποία είχε αποκλειστεί από τον Φεβρουάριο του 1981, ενώ η Fanuc ήταν ο αποκλειστικός διανομέας των NCs της Siemens στην Ασία. Στην πραγματικότητα, η ζήτηση των NCs της Siemens στην Ασία ήταν πολύ μικρή και πολύ λίγα πωλήθηκαν εκεί. Αντίθετα, στην κοινή αγορά, η ζήτηση των NCs της Fanuc ήταν σημαντική και μόνο η Siemens, σαν μοναδικός διανομέας, μπορούσε να ανταποκριθεί σ' αυτήν. Η Siemens ανέφερε κατά τη διαδικασία ακρόασης ότι η τιμή στην οποία πωλούσε τα NCs της Fanuc στην κοινή αγορά ήταν 163 % περίπου της τιμής στην οποία η Siemens αγόραζε NCs από την Fanuc. Είναι αναγνωρισμένο ότι η Siemens συνέβαλε με τις προσπάθειές της στην επιτυχία των NCs της Fanuc στην κοινή αγορά.

Εξάλλου —πάλι βάσει στοιχείων της Siemens— η διαφορά μεταξύ των τιμών πώλησης των NCs της Fanuc στην ΕΟΚ και στην Ιαπωνία ήταν, κατά μέσο όρο, 34 %. Αυτή η διαφορά ήταν ικανή να ενισχύσει τις προσπάθειες για αγορές απευθείας από την Fanuc. Η συμφωνία όμως μεταξύ Siemens και Fanuc επαρκούσε για να καταστρέψει τέτοιες προσπάθειες.

- (23) Η Siemens και η Fanuc είναι και ήταν, καθ' όλη την περίοδο αναφοράς, ανταγωνιστικές. Παρ' όλο που η Fanuc ήταν στην αρχή μικρότερη επιχείρηση από την Siemens, ήταν εντούτοις μια θυγατρική της Fujitsu Ltd, που είναι μια μεγάλη ιαπωνική επιχείρηση, και είχε εδρεύσει μια δυναμική θέση στην αγορά των συστημάτων αριθμητικού ελέγχου (NCs) στην Άπω Ανατολή, απ' όπου ήταν σε θέση αργότερα να εξαπλωθεί και να προηγείται στην παγκόσμια αγορά.

Όταν, το 1975, συνήψε μια συμφωνία αποκλειστικής διανομής για την κοινή αγορά με την Siemens, η Fanuc ήταν ήδη παρούσα σ' αυτήν την αγορά, μέσω των προηγούμενων συμφωνιών της με την Siemens και μέσω των μηχανικών εργαλείων που είχαν εισαχθεί και είχαν ενσωματωθεί στα NCs της Fanuc. Αν ληφθεί υπόψη η θέση στην αγορά της Fanuc, οι πόροι της και η εμπειρία της, το επιχείρημα της Fanuc, ότι θα μπορούσε να εξαπλωθεί στην κοινή αγορά μόνο μέσω μιας αποκλειστικής συμφωνίας με την Siemens, δεν είναι δυνατό να γίνει αποδεκτό.

Περιορισμοί του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και επίδραση στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών

- (24) Η συμφωνία μεταξύ Siemens και Fanuc, βάσει της οποίας μόνο η πρώτη μπορούσε να πωλεί τα NCs της δεύτερης στην ΕΟΚ, εμπόδιζε όλες τις άλλες επιχειρήσεις στην κοινή αγορά να αγοράζουν NCs κατευθείαν από την Fanuc και κατέστησε την Siemens την μοναδική πηγή προμήθειας NCs της Fanuc, δεδομένου ότι τα πλαίσια για παράλληλες εισαγωγές ήταν στην πραγματικότητα πολύ περιορισμένα. Το γεγονός αυτό δεν περιόρισε μόνο την ελευθερία των συμβληθέντων, αλλά επηρέασε επίσης την θέση τρίτων, ιδίως των κατασκευαστών εργαλειομηχανών στην ΕΟΚ, οι οποίοι μπορεί να επιθυμούσαν να αγοράσουν NCs της Fanuc από άλλους προμηθευτές εκτός της Siemens. Φαίνεται ότι, λόγω της διαφοράς μεταξύ της τιμής στην οποία η Siemens πωλούσε τα NCs της Fanuc στην ΕΟΚ και της τιμής στην οποία η ίδια η Fanuc διέθετε τα ίδια προϊόντα στην Άπω Ανατολή, γινόταν σημαντική οικονομία αγοράζοντας κατ' ευθείαν από την Fanuc. Είχαν γίνει αρκετές απόπειρες για την επίτευξη τέτοιων αγορών και η Fanuc ανέφερε στην Siemens, τις έρευνες που πραγματοποιήθηκαν στην Ευρώπη. Επιπλέον, μια περιοριστική συμφωνία μεταξύ μιας επιχείρησης στην κοινή αγορά και ενός ανταγωνιστή σε τρίτη χώρα, η οποία προκαλεί την απομόνωση της κοινής αγοράς από μια πιθανή φθηνότερη πηγή προμήθειας ενός προϊόντος βασικού για την ανάπτυξη μιας σημαντικής κοινοτικής διομηχανίας —στην προκειμένη περίπτωση της διομηχανίας εργαλειομηχανών— μπορεί να είναι —και στην περίπτωση αυτή είναι— τέτοιας φύσεως ώστε να νοθεύει τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς και να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει αυτόν τον κανόνα σε υπόθεση σχετική με δικαιώματα εμπορικού σήματος⁽¹⁾ και μπορεί επίσης να εφαρμοσθεί στην παρούσα υπόθεση.

(1) Υποθέσεις 51/75, 86/75 και 96/75, EMI κατά CBS, (1976) ECR 811, 871 και 913.

Αποτέλεσμα της συμφωνίας, και του αντικειμενικού πλαισίου εντός του οποίου εφαρμόσθηκε, ήταν ότι οι συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών εξελίχθηκαν κατά τρόπο διαφορετικό από ό,τι συνέβαινε αν επικρατούσαν άλλες συνθήκες. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι, χωρίς την συμφωνία, οι επιχειρήσεις της ΕΟΚ, πλην της Siemens, θα μπορούσαν να αγοράζουν NCs από την Fanuc για χρήση και μεταπώληση στις χώρες τους ή σε άλλα κράτη μέλη ⁽¹⁾.

Εξαιτίας δε του μεγέθους των εν λόγω επιχειρήσεων και της σημασίας των NCs σαν ένα νέο προϊόν τεχνολογίας για την κοινοτική διομηχανία εργαλειομηχανών, η επίδραση στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών ήταν σημαντική.

- (25) Γι' αυτούς τους λόγους, η συμφωνία μεταξύ Siemens και Fanuc, με την οποία η πρώτη είχε το δικαίωμα αποκλειστικής διανομής των NCs της δεύτερης στην κοινή αγορά, είχε μια σημαντική επίπτωση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.
- (26) Συμπερασματικά, οι συμφωνίες του 1975 παρέβιασαν το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ, στο μέτρο που προέβλεπαν την αποκλειστική διανομή των NCs της Fanuc από την Siemens στην ΕΟΚ.

Άρθρο 85 παράγραφος 3

- (27) Οι ανωτέρω συμφωνίες που παραβίαζαν το άρθρο 85 παράγραφος 1 δεν είχαν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού αριθ. 17. Δεν εμπίπτουν δε στις εξαιρέσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό αριθ. 67/67/ΕΟΚ της Επιτροπής ⁽²⁾, εφόσον η Siemens και η Fanuc ήταν κατασκευαστές ανταγωνιστικών προϊόντων που εκχώρησαν αμοιβαία την αποκλειστική διανομή των προϊόντων αυτών [άρθρο 3 στοιχείο α)]. Επιπροσθέτως, οι συμφωνίες εκτός της αποκλειστικής διανομής περιείχαν και περιορισμούς σχετικούς με την έρευνα και ανάπτυξη. Ως εκ τούτου δρίσκονται εκτός των πλαισίων του άρθρου 2 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ. Εξαιτίας του ότι δεν κοινοποιήθηκαν οι συμφωνίες, δεν είναι δυνατόν τα τυχόν εξαιρέσεις βάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ.
- (28) Ενώ, υπό ορισμένες συνθήκες, ικανοποιητική βελτίωση της διανομής —με την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης— μπορεί να επιτευχθεί, όταν ένας κατασκευαστής αναθέτει την διανομή των προϊόντων του σε έναν ανταγωνιστή, αυτό όμως συμ-

βαίνει συνήθως μόνο στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Στην παρούσα περίπτωση όπου η Siemens, μια μεγάλη εταιρεία, και η Fanuc, μέλος ενός μεγάλου ομίλου εταιρειών, συνήψαν αποκλειστικές εμπορικές σχέσεις και άλλες συμφωνίες και όπου οι παράλληλες εισαγωγές δεν ήταν ευνοϊκή εναλλακτική λύση για την άμεση προμήθεια, για εμπορικούς και τεχνικούς λόγους, η σοβαρή αντι-ανταγωνιστική επίδραση των συμφωνιών μεταξύ Siemens και Fanuc εξουδετερώνει κάθε υποτιθέμενη βελτίωση στη διανομή, που θα συνεπαγόταν η συμβολή της Siemens στην επιτυχημένη είσοδο της Fanuc στην κοινή αγορά. Εν πάση περιπτώσει, ακόμα και στην περίπτωση κατά την οποία είχαν κοινοποιηθεί οι συμφωνίες, δεν θα γινόταν δεκτή απαλλαγή. Η εφαρμογή των συμφωνιών οδήγησε σε κατανομή της αγοράς μεταξύ των μερών. Λόγω των διαφορών ως προς τις τιμές των NCs μεταξύ της ΕΟΚ και της Άπω Ανατολής και λαμβάνοντας υπόψη την έλλειψη παράλληλου εμπορίου, οι χρήστες στην κοινή αγορά δεν επωφελήθηκαν επαρκώς.

6) Έρευνα, ανάπτυξη και παραγωγή

- (29) Έγινε δεκτό ότι οι διατάξεις οι σχετικές με την έρευνα, ανάπτυξη και παραγωγή στον τομέα των NCs εφαρμόσθηκαν μόνο στην περίπτωση ενός προϊόντος, του συστήματος 7. Το σχέδιο αυτό ήταν μια εμπορική αποτυχία και οδήγησε τα μέρη στο να αναγνωρίσουν ότι οι αναγκαίοι συμβιβασμοί μεταξύ ευρωπαϊκών και ιαπωνικών μεθόδων, που συνδυάσθηκαν σε κοινή εργασία αυτής της φύσεως, ήταν ανεπαρκείς για να παράγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα στο πεδίο αυτό.
- (30) Το αντικείμενο των εν λόγω διατάξεων (βλέπε σημεία 7 και 9) ήταν να περιορίσει τον ανταγωνισμό, εφόσον το πλαίσιο της συνεργασίας των μερών και η υποχρέωση να μοιράζονται την εργασία μεταξύ τους είχαν σαν επακόλουθο τον κοινό προσδιορισμό του πώς έπρεπε να κατασκευάζονται τα προϊόντα, πώς έπρεπε να εφαρμόζονται οι μέθοδοι και πώς έπρεπε να εκμεταλλευθούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, τα μέρη συμφωνούν να μην κάνουν κανένα διακανονισμό με τρίτους, ο οποίος θα μπορούσε να βλάψει την συνεργασία τους. Αυτές οι διατάξεις περιείχοντο σε συμφωνίες που παράβλεπαν εκτενή συνεργασία στην διανομή μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων και ως εκ τούτου ενέπιπταν στο άρθρο 85 παράγραφος 1. Οι συμφωνίες δεν είχαν ως μοναδικό στόχο την από κοινού εφαρμογή των προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης, την σύναψη συμβάσεων έρευνας και ανάπτυξης ή την από κοινού συμμετοχή σε προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης. Συνεπώς, δεν πληρούν τους όρους της ανακοίνωσης της Επιτροπής της 29ης Ιουλίου 1968 σχετικά με τις συμφωνίες, αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές στα πλαίσια της συνεργασίας μεταξύ επιχειρή-

⁽¹⁾ Βλέπε απόφαση 75/74/ΕΟΚ της Επιτροπής, Duro-Dyne/Europair, ΕΕ αριθ. L 29 της 3. 2. 1975, σ. 11.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. 57 της 25. 3. 1967, σ. 849/67.

σεων ⁽¹⁾. Οι συμφωνίες δεν εμπίπτουν ούτε στις κατηγορίες που προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, δάσει του οποίου η κοινοποίηση δεν είναι αναγκαία εάν πρόκειται να υπαχθούν σε εξαίρεση, ούτε στους όρους κάποιου κανονισμού που προβλέπει παρόμοιες εξαιρέσεις. Δεν είχαν κοινοποιηθεί, και έτσι δεν είναι δυνατό να τύχουν εξαίρεσεως δάσει του άρθρου 85 παράγραφος 3.

Άρθρο 15 του κανονισμού αριθ. 17

- (31) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή δύναται να επιβάλει με απόφαση πρόστιμο ύψους 1 000 έως 1 000 000 ECU ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο σε καθεμιά από τις επιχειρήσεις που παραβιάζουν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα και η διάρκεια της παραβίασης.
- (32) Στην περίπτωση αυτή, δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να επιβληθεί πρόστιμο όσον αφορά τις διατάξεις για έρευνα, ανάπτυξη και παραγωγή, εφόσον ποτέ δεν εφαρμόσθηκαν πλήρως και δεν μπορεί να λεχθεί ότι είχαν μια σημαντική επίδραση στην αγορά των NCs.
- (33) Οι διατάξεις όμως της διανομής στις συμφωνίες του Ιουνίου 1975 εφαρμόσθηκαν πλήρως και έπρεπε να παραμείνουν σε ισχύ μέχρι το 1985. Στην πραγματικότητα, συνεπεία της παρέμβασης της Επιτροπής και των υπομνημάτων που αναφέρονται στο σημείο 13 ανωτέρω, καταργήθηκαν τον Απρίλιο του 1983. Με εξαίρεση την Ελλάδα, η οποία είχε εξαιρεθεί από το έδαφος αποκλειστικών πωλήσεων της Siemens τον Φεβρουάριο του 1981, οι διατάξεις περί διανομής εφαρμόσθηκαν σε όλη την κοινή αγορά για περισσότερο από οκτώ χρόνια.
- (34) Οι διατάξεις δάσει των οποίων παραχωρούνται στην Siemens αποκλειστικά δικαιώματα πώλησεως για τα NCs της Fanuc στην κοινή αγορά αποτελούν σοβαρή παραβίαση του άρθρου 85, εφόσον στερούν την κοινοτική διομηχανία εργαλειομηχανών από την άμεση πρόσβαση —στις καλύτερες δυνατόν τιμές— στην ανάπτυξη μιας νέας τεχνολογίας υψίστης σημασίας για την διομηχανία αυτή ⁽²⁾.

- (35) Η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να επιβάλει πρόστιμα στην Siemens και την Fanuc όσον αφορά τις συμφωνίες του 1975 για την διανομή του NC στην κοινή αγορά, ιδίως επειδή τα μέρη είναι ανταγωνιστές και μεγάλες επιχειρήσεις σε έναν τομέα υψίστης σημασίας για την κοινοτική διομηχανία εργαλειομηχανών. Τα μέρη θα έπρεπε να γνωρίζουν ότι τέτοιες συμφωνίες αποκλειστικής διανομής που αποτελούν μέρος ευρύτερων διακανονισμών μπορεί να εμπίπτουν στο άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ. Πράγματι η ανάγνωση του κανονισμού αριθ. 67/67/ΕΟΚ, ο οποίος ίσχυε κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, θα τους είχε πείσει τουλάχιστον για τη σκοπιμότητα της κοινοποίησης. Ως εκ τούτου μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι η παραβίαση έγινε εκ προθέσεως ή τουλάχιστον εξ αμελείας.

Η παραβίαση ήταν σοβαρή εφόσον εμπόδιζε τον ανταγωνισμό των τιμών για τα NCs της Fanuc στην κοινή αγορά και έθετε τους χρήστες σε σημαντικά μειονεκτική θέση. Οι εν λόγω επιχειρήσεις είναι σημαντικοί παράγοντες σε μια διομηχανία μεγάλης σημασίας για την μελλοντική τεχνολογική ανάπτυξη και αποτελούν βασικούς συντελεστές παραγωγής για την διομηχανία εργαλειομηχανών, η οποία με την σειρά της είναι ένα ζωτικό τμήμα της κοινοτικής οικονομίας. Εντούτοις, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι τα μέρη επεδίωξαν να εναρμονίσουν τις συμφωνίες τους με τους κανόνες ανταγωνισμού όταν η Επιτροπή επενέβη σ' αυτό το θέμα. Τέλος, η Siemens και η Fanuc φέρουν την ίδια ευθύνη για την παραβίαση και ως εκ τούτου θα πρέπει να τους επιβληθούν ίδια πρόστιμα.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι διατάξεις των συμφωνιών της 11ης Ιουνίου 1975 μεταξύ της Fanuc Ltd και της Siemens AG, σχετικά με τα αποκλειστικά δικαιώματα πώλησης για συστήματα ψηφιακού ελέγχου στην κοινή αγορά και με την έρευνα, ανάπτυξη και παραγωγή συστημάτων ψηφιακού ελέγχου, παραβιάζουν το άρθρο 85 της συνθήκης ΕΟΚ, μέχρι την κατάργησή τους.

Άρθρο 2

1. Για την ανάμειξή τους στις παραβάσεις που αφορούν τα αποκλειστικά δικαιώματα της Siemens AG στην κοινή αγορά για συστήματα ψηφιακού ελέγχου που κατασκευάζει η Fujitsu Fanuc Ltd, και αργότερα η Fanuc Ltd, επιβάλλονται πρόστιμα 1 000 000 (ενός εκατομμυρίου) ECU, ήτοι

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 75 της 29. 7. 1968, σ. 3, όπως διορθώθηκε από την ΕΕ αριθ. C 84 της 28. 8. 1968, σ. 14.

⁽²⁾ Η σημασία των νέων τεχνολογιών για τη διομηχανία εργαλειομηχανών και τη σημασία του ανταγωνισμού της αγοράς και του ελεύθερου εμπορίου σ' αυτό το πλαίσιο τονίσθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 29ης Μαρτίου 1984 για την ευρωπαϊκή διομηχανία εργαλειομηχανών (ΕΕ αριθ. C 117 της 30. 4. 1984, σ. 92).

44 744 900 φράγκων Λουξεμβούργου ή 2 190 750 γερμανικών μάρκων, στην Fanuc Ltd και στην Siemens AG.

2. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται θα πρέπει να καταβληθούν μέσα σε τρεις μήνες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης σ' έναν από τους ακόλουθους λογαριασμούς της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

α) Kredietbank (υποκατάστημα Schuman),
Rond-Point Schuman 2,
B-1040 Bruxelles, λογαριασμός αριθ. 426-4403003-54 (για την καταβολή σε ECU)·

β) Caisse d'Épargne de l'État,
1, place de Metz,
L-2954 Luxembourg, λογαριασμός αριθ. 1/002/9906/6 (για την καταβολή σε φράγκα Λουξεμβούργου)·

γ) Sal. Oppenheim & Cie.,
Unter Sachsenhausen 4,
D-5000 Köln, λογαριασμός αριθ. 260/0064910 (για την καταβολή σε γερμανικά μάρκα).

Άρθρο 3

Η απόφαση αυτή απευθύνεται στις:

1. Fanuc Ltd
Oshinomura
Minami-Tsurugun
Yamanashi Pref. 401-05
Japan·
2. Siemens AG
Postfach 103
D-8000 München 1.

Η παρούσα απόφαση αποτελεί τίτλο εκτελεστό σύμφωνα με το άρθρο 192 της συνθήκης ΕΟΚ.

Βρυξέλλες, 18 Δεκεμβρίου 1985.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής